

PAROLLE

80
VUOTTA

JÄÄKÄRISÄÄTIÖ

JÄÄKÄRIPATALJOONA 27:n PERINNEYHDISTYKSEN JÄSENLEHTI

4/2011 (308)

HELSINGISSÄ JOULUKUUSSA 2011

80. vsk

Kunniakas jääkärilippu

80
VUOTTA

Jääkärilipun uudistaminen on mahdollisimman sopiva aihe Parolen 80-vuotisjuhlanumeron pääkirjoitukseen. Lippumme neljännen ”sukupolven” hankkiminen on hyvässä vauhdissa ja saamme sen käyttöömme parin vuoden kuluessa.

Jääkärilippu kietoutuu monin tavoin itsenäisen Suomen historiaan. Se on runsaan vuoden vanhempi kuin itsenäinen Suomi. Sen päävärit ovat sininen ja valkoinen. Vielä kaksi vuotta jääkärilipun valmistamisen jälkeen Suomessa käytiin kiistaa siitä, pitääkö valtakunnan symbolissa olla siniristi valkealla pohjalla vai keltainen leijona punaisessa kentässä. Jos jääkärit olivat edelläkävijöitä maan vapauttamisessa vieraan vallan alta, tulivat he, tosin sattumalta, viitoittaneeksi tietä myös suomalaiselle lippukulttuurille.

Jääkärilippu valmistettiin vieraalla maalla, Berliinissä. Se myös vihittiin käyttöön toisessa vieraassa maassa, silloisen Kuurinmaan Liibaussa, nykyisen Latvian Liepajassa.

Suomeen lähtevät jääkärit vannoivat lipun ääressä uskollisuutta Suomen tasavallalle 13. helmikuuta 1918 Liibaun Pyhän kolminaisuuden kirkoissa.

Lipun saapumiseen Suomeen sisältyy vahvaa symboliikkaa. Se tuli Vaasaan 25 helmikuuta maan vapauttajien, jääkärien pääjoukon mukana. Seuraavana päivänä lippu teki kunniaa jääkärien paraatissa Vaasan torilla kenraali Mannerheimille. Jääkärilippu oli mukana myös vapaussodan voiton paraatissa Helsingissä Senaatintorilla ja Pohjois-Esplanaadilla.

Kaiken tämän perusteella jääkärilippu on primus inter pares. Se oli itsenäisen Suomen ensimmäinen joukko-osastolippu ja se liehuu edelleenkin valtakunnallisten paraatien arvopaikalla, heti valtiolipun jälkeen.

Arvokkaita perinteitä kantavaan lippuun suhtaudutaan kunnioitukseksi ja pieteetillä. Uusi jääkärilippu on kallis hanke, mutta siihen halutaan uhrata varoja, koska ”uuden”

Typerä sopimus

Eduskunta hyväksyi 25 marraskuuta Ottawan miinasopimuksen suurella enemmistöllä. Suomen meno sopimukseen oli turhaa ja typerää. Suomalaiset jalkaväkimiinat eivät ole vaaraksi kenellekään, kunhan kukaan ei hyökkää maahamme. Imagoystistä tehokkaan taisteluvälineen tuhoamisessa ei ole mitään

järkeä. Kun sopimus aikanaan allekirjoitettiin, ei voitu tietää sitäkään, kuinka hankalassa taloudellisessa sotaväki on, kun sopimuksen toimeenpanon aika koittaa.

Jos katsottiin, ettei voi jäädä pahikseksi miinakysymyksessä, olisi otettu mallia Puolasta. Se allekirjoitti sopimuksen. Mutta

lipun halutaan olevan alkuperäisen mallinsa kaltainen.

Onkin kummallista, että jääkärilippu pääsi vuosien varrella muuttumaan. Ensimmäisen lipun valmistumisen aikaan Suomen suuriruhtinaskunnan vaakunaleijonalla oli kaksihaarainen häntä, jonka saksalainen lipun suunnittelija ja tekijä ottivat lipun keskuskuvioon. Leijonan alkuperäinen malli siirtyi lipun toiseen ”sukupolveen”. Mutta jostain syystä lipun kolmanteen sukupolveen tuli tavanomainen vaakunaleijona,

Kun neljännen polven jääkärilippu kahden vuoden kuluttua naukataan ja siunataan, liehuu se Suomen puolustusvoimien valtakunnallisissa paraateissa kunniapaikallaan alkuperäisessä muodossaan pro gloria et patria, isänmaan ja kunnian puolesta, kuten lipun kotakuvioihin on kirjailtu.

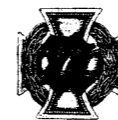
Jukka Knuuti

sopimuksen se ratifioi vasta, kun kaikki YK:n turvallisuusneuvoston pysyvät jäsenet ovat saattaneet sopimuksen voimaan. Näitä maita ovat mm. Yhdysvallat, Venäjä ja Kiina. Eli Puola saa vielä pitkään pitää miinansa.

Jukka Knuuti

Kansikuva

Edessä oleva puolustusvoima-uudistus vetää kenraali Ari Puhelaisen mielteliääksi. Kuva Paavo Mikkonen

1. Jääkäriyllon toimintaa voikeuttaa suuresti se, etteivät läheskään kaikki jääkärit ole Liiton jäseniä. Kun Liiton tarkoituksena on ylläpitää jääkärien kesken aseveljehteen pohjautuvaa toverihenkä ja yhteenkuuluvaisuuden tunnetta, sekä myöskin yhteisvoimin ja yhteisin ponnistuksin tukea ja auttaa heikompiolaisia, on Liittoa kohtaan osoitettu kylmäkiskoisuus mitä valitettavinta. Arvelossaan syitä tähän epäkohtaan on Johtokunta tullut siihen käsitykseen, että vähäpäättämättömyys ei johdu yksinomaan velttoudesta, vaan myöskin siitä, että yhteytys Liittoa ja jääkärien kesken on ollut perin hataraa. Moni on myöskin voinut ajatella, että mitäpä hyötyä olisi kuulua Liittoa, joka ei jäsenelleen milään anna, mutta vaatii vuosittain huomattavan jäsenmaksun.

Osaltaan juuri viimeksi mainituiden syiden poistamiseksi on tämä „Parole” tarkoitettu. Sille on annettu nimi sen huodon mukaan, jolla meidät koottiin kuulemaan „virallisia viimeisiä uutisia” ja seuraavan päivän palvelusta. „Parolen” kautta voivat jääkärit seurata Liiton toimintaa. Täten Liitto koittaa jotakin „antaa” kaikille jäsenilleen.”

Viime vuosikokous päätti myös alentaa huomattavasti jäsenmaksua, niin että se nyt on aliupseereille 10 markkaa ja upseereille 25 markkaa. Jokainen voi helposti näin pienen summan maksaa.

Jääkärit! Liitytkää pian oman Liitonne jäseneksi! Valtokan myös, että toverinnekin liittyvät! Saatte siten

*) På grund av sparsamhetskäl utkommer detta första nummer av „Parole” endast på finska. Jägarförbundet Centralstyrelsen utgår nämligen från det antagandet, att så gott som alla jägare numera förstå finska och kunna göra sig förtrogna med innehållet i „Parole”. Och det är ju huvudsaken — vissa ambitionsfrågor få icke verkliga stödande på jägarnas samhällsläge. Om några jägare likväl skulle önska, att „Parole” skulle utgivas även på svenska, anstår Centralstyrelsen om meddelande därom. Centralstyrelsen kommer därefter att taga under omprövning, huruvida „Parole” bör publiceras också på svenska.

iloa ja hyötyä itselleen ja muille. Sitäpaitsi on liittymisen teille jopa välttämätöntkin seuravista syistä:

1. Johtokunta on päättänyt olla täsälähtien myöntämättä avustuksia tai lainoja jääkäreille, jotka eivät ole Liiton jäseniä.
2. Jääkärimatrikkelin laatimista varten on jokaisen jääkäriin ilmoittautumalla Liittoa kohtava mahdolliseksi matrikkeliä varten tarvittavien tietojen kerääminen ja mahdollisten lisätiedustelujen tekeminen.
3. Maailmansodan osanottomittain saantia varten. (Vertaa kohtaa 17).
4. Invalidieläkkeen hakua varten. (Vertaa kohtaa 2).
5. Työväilytoiminta varten. (Vertaa kohtaa 12).
6. Osoitteiden välitystä varten. (Vertaa kohtaa 15).

2. Jääkärien ja heidän omaistensa oikeus saada valtiolta korvausta.

Eduskunta hyväksyi 25 päivänä huhtikuuta 1931 uuden lain korvausten suorittamisesta sellaisille henkilöille (tai kuolleiden henkilöiden omaisille), jotka tavalla taikka toisella ovat ottaneet osaa sotilaallisiin toimiin itsenäisen Suomen hyväksi. Tämän lain mukaan henkilöillä, jotka Suomen kansalaisina joko ovat ottaneet osaa vuoden 1918 vapaussotaan tai, ennen 14 päivänä lokakuuta 1920 tapahtunutta Tarton rauhansopimuksen allekirjoittamista, nuolin vapaussotaan liittyneisiin sotilaallisiin toimiin tai tehtäviin, joiden tarkoituksena on ollut maan itsenäisyyden toteuttaminen, ylläpitäminen tai tukeminen, on sellaisen toimen tai tehtävän aiheuttaman ruumiinloukkaan tai sairauden johdosta oikeus saada korvausta Suomen valtiolta.

Jos tällainen henkilö on saamiensa toimien tai tehtävien aiheuttaman haavavamman, tapaturman tai sairauden johdosta kuollut tai tehtävää suorittaessaan jätettömiin kadonnut oman puolison, lapsen, vanhemman, isovanhemman, alaikäiset tai työkyvyttömit sisarusket oikeudet saamaan Suomen valtiolta korvausta.

Parolen ensimmäisen numeron 1/1931 kassa kerrotaan, että lehti on Jääkäri-liiton johtokunnan tiedonantoja jääkäreille. Sivuja oli kuusi.

Parole kutsuu yhä kokoon ja viestii jääkäriperinnettä

Parolen pian 80-vuotiaassa historiassa tämä numero on järjestyksessään jo 308:s! Sen alkua voi verrata ikään kuin sinapinsiemenen, josta on kasvanut jäsenkunnalle suuri, elävä ja välttämätönkin tiedonpuu ja perinnearteisto; olihan numero yksi vain 6-sivuinen, formaatissa A4, kun tällä haavaa jäsenlehteämme voi luonnehtia moderniksi julkaisuksi paitsi laajuudeltaan niin myös journalistisesti kuin graafisestikin.

Lehti vaikuttaa heti alkumetreiltä hyvin toimivalta ja tiiviiltä tietopaketalta, jonka ulkoasukin kertoo tekijöidensä järjestelmällisyydestä. Teksti on sängen selvää suomea ja taittokin ”suoraviivaista”! Lehden vastaava toimittaja/päätoimittaja oli startissa ”viran puolesta” silloinen

eversti Paavo Talvela ja toimittaja/liiton sihteeri, rovasti ja silloinen jääkärikapteeni Hannes Anttila. Tämä käytäntö vakiintui.

Parole-sana merkitsi jääkäreille Saksassa aikanaan sitä, että joukot kutsuttiin koolle ”kuulemaan viimeisiä uutisia” sekä saamaan tietoa seuraavan päivän palveluksesta. Nimilogan alaotsikkona otettiin käyttöön teksti ”Jääkäri-liiton johtokunnan tiedonantoja jääkäreille”. Lehden toimitus sijaitsi liiton toimistossa, osoite Pohjoisranta 20 B 33.

Painatuksessa pitäydettiin mustavalkoisuudessa ja pääsääntöisesti nelisivuisuudessa aina vuoteen 1955 saakka, jolloin sivumäärä alkoi kasvaa. Nyt lehden nimilogo samoin kuin leipätekstikin painettiin ”jää-

käriinvihreällä värillä”.

Alun alkaen lehti ilmestyi neljästi vuodessa kuten nykyäänkin. Vain viime sotien aikana ilmestymistahti ajoittain harveni. Lehti ei ilmestynyt yli viiteen vuoteen ajanjaksolla 1944 - 1949.

Vuonna 1931 ilmestynyttä ykkösnumeroa on ei kannata kuitenkaan vähätellä. Noin kuvainnollisesti sitä voi hyvin verrata jääkärien koko elämäntyöhön, jossa olivat etusijalla mm. olennaiseen keskittyminen ja vahva visio eli ”irti Venäjältä” -työnäky – itsenäinen Suomi – ja sen tinnimätön toteuttaminen panemalla itsensä likoon ja pyyteettömästi alttiiksi kaikille vaaroille tyyliin ”voitto tai kuolema”!

Jo omaa lehteä aiemmin oli tur-

Vuonna 1944 ilmestyi yksi ainoa Parole, numero 67. "Lehti" oli yksi paperiarkki, jonka pääsisältö oli P. E. Svinhufvudin muistokirjoitus, Seuraavan kerran Parole ilmestyi kaksisivuisena 1949.

1950-luvulla lehteen tuli valokuvia, kuten tässä numerossa 88 vuodelta 1956. Lehti oli kahdeksansivuinen.

vauhduttu kiertokirjeisiin mutta oma julkaisu oli saanut odottaa.

Ykkösnumerossa propagoitiin vahvasti Jääkäriiliiton jäsenyyden merkitystä mm. siksi, että "näin voidaan ylläpitää jääkärien kesken aseveljeyteen pohjautuvaa toverihenkeä.

Vahvasti painotetaan heti myös sosiaalista yhteenkuuluvuutta eli sitä, että "yhteisin ponnistuksin voidaan auttaa ja tukea heikompiosaisia". Siinä kuuluu siis nykyveteraanienkin ääni "kaveria ei jätetä" sekä se, että "kovissa koettelemuksissa syntynyt aseveljyys on ikuista".

Todettiin, että oma lehti antaa jotakin jäsenmaksun vastineeksi. Voi vain ihailla jääkärien vastuuntuntoa ja huolenpitoa toisistaan.

Jäsenetuja

Jäsenyyteen vähän painostettiin; jos ei ole jäsen, ei saa liiton myöntämiä lainoja eikä avustuksia. Johtokunta tähdensi jääkärimatrikelin tietojen kokoamista sekä "Maailmansodan osanottomitalin saantia". Luvattiin myös auttaa v. 1931 lain mukaan mahdolliseksi tulleen invalidieläkkeen haussa: kyse oli siis sotilasvammasta. Vankasta auttamishalusta kertoo sekin, että liitto harjoitti jäsenilleen jopa työnvälitystoimintaa. Puolustusvoimat olivat jääkäreille ainakin yksi varteenotettava rekrytointimahdollisuus. Puolustusvoimista eläköityvien jääkärien harmiksi valtio ei laske heidän jää-

kärivuosiaan Saksan palveluksessa.

Hankkipa liitto jäsenilleen Viipurin läänistä, Kuolemajärveltä, Hatjalan kartanon, jonka kokonaispinta-alasta 111 ha oli peltoa 30 ha. Sitä nimitettiin jääkärikodiksi, josta tuli kymmenen lähinnä perheettömän jääkäriin kotikontu.

Niin ensimmäisen kuin seuraavienkin numeroiden lopusta löytyy ikaiaikaisia elämänohjeita, joita pitäisi julkaista lainauksina opetuksiksi aina uudelleen uusille sukupolville: "Kun Suomen vapautta luotiin, kävimme veljemme edellä heidän esimerkkinään ja johtajinaan taisteluun idän viholaista vastaan. Silloin laskettiin perusta. Nyt rakennetaan tuolle perustukselle. Tehtävämme ei ole päättynyt. Isänmaa tarvitsee meitä vielä, niin kuin se tarvitsee kaikkia kunnan kansalaisiaan. Jääkärit! Muistakaa edelläkävijäasemamme. Muistakaa maineemme velvoitusta. Eteenpäin isänmaan onnenmenestyksen vuoksi! Älkää odottako kiitosta! Sitä emme kuitenkaan saa! Odottakaa tunnon rauhaa miehinä, jotka ovat kaikkensa tehneet kansansa onnen eteen!"

Eetosta ja moraalista

Tämä teksti ennakoiki oikein tulevaisuutta ja siitä huokuu hienosti eettisiä normeja ja moraalisia sääntöjä, joilla on käyttöarvoa juuri tähänkin maailman aikaan.

Lehti osoittautui sikäläkin toimi-

vaksi, että informaation myötä Jääkäriiliiton jäsenmäärä kasvoi 50 % nousten 700 henkeen.

Toisessa numerossa kerrotaan julkaisun saamasta suosiosta: jotkut ovat näet malttamattomina jo ennen ilmestymispäivää huolestuneena kyselleet, lakkaako lehti ilmestymästä. Viestintä oli siis silloinkin iso asia, jonka puutteita Parole paikkasi oivasti.

Parolessa julkaistiin ensimmäiset valokuvat jo v. 1932. Kyse on Pietarsaaren jääkärikämpästä, jonka rakentaminen on pantu kiitoksella merkille.

V. 1933 pidettiin Vaasassa jääkärien paluun 15-vuotisjuhla. Parole ohjeisti niitä, jotka eivät voi saapua paikalle (paikalla oli henkilökohtaisesti tai valtakirjalla edustettuna 368 jääkäriä!): "Pitäkää huoli siitä, että jääkärihenki saa muistopäivänä uutta virikettä. Nostakaa polvelle lapsukaisianne ja kertokaa heille, mitä oli, on ja tulee olemaan jääkäriyö!" Tätä ohjettahan meistä jokaisen tulee noudattaa tässäkin ajassa.

Lotat keräsivät silloin pitkin maata juhlillaan rahaa Jääkäriiliiton invalidirahastoon. Mannerheim saikin aiheen todeta Vaasan puheessaan, että "Jääkärit, tehkää kunniata Lotille. Sen he ansaitsevat. Heidän työssänsä kansamme puolustusvalmiuden hyväksi on aivan ensiluokkaista eikä millään kouriintuntuvalla mitoilalla mitattavissa".

Jääkäripatsas Saksaan

Vuoden 1933 toukokuussa Lockstedt sai Lauri Leppäsen veistämän jääkäripatsaan, jonka paljastusta oli seuraamassa peräti 168 suomalaista, lähinnä jääkäreitä. Eversti Schauman sanoi, että "saksalaisten ja suomalaisten aseveljyys on solmitu jo alun neljättä sataa vuotta sitten (1618-1648, 30-vuotinen sota), jolloin suomalainen hakkapeliitta rinnan saksalaisen uskonheimolaisensa kanssa taisteli tämän maan kamaralla. Mutta vielä kauniimman aseveljeyssiteen solmivat saksalainen ja suomalainen sotilas maailmansodan kentillä. Kun kansamme sortajan painama kansa huokasi raskaissa kärsimyksissään, eli sen parhaimpien miesten mielissä vuodesta toiseen hehkuva usko kerran koittavaan vapauteen. Puhuja viittasi siihen, että "ottamalla poikamme vastaan, Saksa loi samalla mahdollisuudet voitokkaaseen Vapaussotaan".

Parole kertoo Saksan matkasta peräti 14-sivuisella erikoisnumerolla. Suomalaiset ovat saaneet ruhtinaallisen vastaanoton. Matkalla on osallistuttu mm. Saksan rintamiespäiville, joilla oli 300 000 vierasta. Yksin ohimarssi kesti 4 tuntia. Paraatin otti vastaan A. Hitler.

1930-luvulla lehti kertoo m.m. siitä, että jääkäreitä huolestuttivat suomensukuisten pakkosiirrot Neuvostoliitossa. Sosiaalista mieltä on osoitettu myös vähävaraisten lasten

Jääkäriiliikkeen 50-vuotislehdeissä oli komea kansi 1965, muuten lehti oli varsin harmaa. Lehti oli numerosta 2/1971 jääkärien jäsenlehti.

Numeron 1/1971 kannen tekstierämaan rikki vain jääkärimerkki.

1980-luvulla Parolen kanteen tuli valokuvia.

Jouluksi 1941 Parole kertoo: "Preussin Kuninkaallisen 27:n Jääkäripataljoonan saksalainen perindepataljoona 'III(Jäger-)Bataillon Infanterie-Regiment 92, Jäger-Bataillon Finland' ei voi tämän sodan aikana valitettavasti Suomen sotana näyttämöllä, vaikka sen tarkoitus on siis vaalia Jääkäripataljoonan 27:n perinteitä Saksassa." Näin kirjoittaa Mannerheimille kenraalisotamar-

salkka von Brauchitsch. Hän korostaa, että sikäläinen perinnejoukko kantaa vihreitä aselajivärejä jääkärien tapaan ja vaalii Suomen ja Saksan kunniaa aseveljeyttä.

Panttipataljoona

Samassa lehdessä kerrotaan myös Suomen "panttipataljoonasta", jonka lipun vihkiäis- ja lippuvalajuhla oli 15.10. 1941. Lippuvartiassa oli peräti 18 JP27:ssä palvelleiden jääkärien poikaa. Hallitusneuvos Esko Rieki muistutti puheessaan siitä, kuinka Saksa oli kouluttanut jääkärit ja avustanut vielä omillakin joukoillaan Vapaussodassamme suomalaisia. Jääkäriiliiton johtokunta toteaa tervehdyksessään m.m., että perindepataljoona "Jäger-Bataillon Finland /Finnischen Freiwilligen-Bataillon der Waffen-SS täyttää jokaisen entisen Jääkäripataljoona 27:n sotilaan kiitollisella ylpeydellä".

Majuri Kalervo Kurkiala "Panttipataljoonasta" sanoi, että "jääkärien jälkiä kulkee se nuorisojoukko, joka nyt Saksan armeijan riveissä vahvistaa verellä ja raudalla sen aseveljeyden, josta usein niin paljon puhutaan".

Suomen "Panttipataljoona" oli ikään kuin takuuna Saksan antamasta ase- ja sotilasavusta, jota ilman Suomi tuskin olisi säilyttänyt itsenäisyyttään Jatkosodassa. "Panttipataljoona" kuului SS-Division Wikingiin, jota komensi kenraali-

Jääkäriiliikeseminaari Seinäjoella

Panttipataljoona

Samassa lehdessä kerrotaan myös Suomen "panttipataljoonasta", jonka lipun vihkiäis- ja lippuvalajuhla oli 15.10. 1941. Lippuvartiassa oli peräti 18 JP27:ssä palvelleiden jääkärien poikaa. Hallitusneuvos Esko Rieki muistutti puheessaan siitä, kuinka Saksa oli kouluttanut jääkärit ja avustanut vielä omillakin joukoillaan Vapaussodassamme suomalaisia. Jääkäriiliiton johtokunta toteaa tervehdyksessään m.m., että perindepataljoona "Jäger-Bataillon Finland /Finnischen Freiwilligen-Bataillon der Waffen-SS täyttää jokaisen entisen Jääkäripataljoona 27:n sotilaan kiitollisella ylpeydellä".

Majuri Kalervo Kurkiala "Panttipataljoonasta" sanoi, että "jääkärien jälkiä kulkee se nuorisojoukko, joka nyt Saksan armeijan riveissä vahvistaa verellä ja raudalla sen aseveljeyden, josta usein niin paljon puhutaan".

Suomen "Panttipataljoona" oli ikään kuin takuuna Saksan antamasta ase- ja sotilasavusta, jota ilman Suomi tuskin olisi säilyttänyt itsenäisyyttään Jatkosodassa. "Panttipataljoona" kuului SS-Division Wikingiin, jota komensi kenraali-

majuri Felix Steiner. Steiner itse ja hänen divisioonansa saivat puhtaat paperit Nürnbergin sota-oikeudessa: kyse oli siis Waffen- eli ase-SS:stä Saksan itärintamalla. Moni panttipataljoonan mies sai kokea katteetonta poliittistakin syrjintää siviilissä ja menetti jopa työpaikkansa Puolustusvoimissa eivätkä sotavamman saaneet päässeet pitkiin aikoihin osalliseksi sotainvalidien avustuksista.

Vaikka Parolea on julkaistu kautta aikain kovalla menokurilla, sen talous on ollut tiukilla. Avuksi on onneksi saatu ulkopuolista tukea kuten esimerkiksi v. 1957, jolloin legendaarinen persoona Ragnar Nordström, jääkärieverstiluutnantti ja laivanvarustaja, teki merkittävän lahjoituksen liiton kustannustoiminnalle. Nordströmhän lahjoitti myös Suomen kenttäarmeijalle aseistusta Talvisodan jälkeen ja maksoi osan Suomesta Saksaan lähetetyn ”panttipataljoonan” (vuosina 1941 - 1943) kuluista.

Erityisen upea on vuonna 1958 jääkärien paluun 40-vuotisjuhlanumero, jonka 54 sivulta löytyy tosi paljon mielenkiintoista tarinaa ja taustatietoa.

Urho Kekkosen kiittävä tervehdys

Vuoden 1965 1. numero on omistettu jääkärien Saksaan lähden 50-vuotismuistolle. Presidentti Uho Kekko-

Numerossa 1/88 oli vaikuttava valokuva. Lehden kannessa lukee vuodesta 1986 alkaen, että Parole on Jääkäriiliiton ja JP 27:n perinneyhdistyksen jäsenlehti. Vuoden 1988 ensimmäisen numeron kansi tuo mieleen aikakauslehden.

1990-luvun alkuvuosina lehti palasi ulkoasultaan niukan sanomalehtimäiseen kansityyliin, joskin merkittäviä tapahtumia korostettiin toisinaan vähän näyttävämmin.

2001 lehden 70-vuotijuhlanumerossa oli ensi kertaa värillinen kansi 80-vuotiaan Parolen värillinen kansi on kuin ”oikeassa” aikakauslehdessä.

sen tervehdys on ehkä yllättävänkin kiittävä aikana, jolloin alkoi kuulua ikäviäkin kommentteja isänmaan puolustamisesta. ”He astuivat tielle, joka merkitsi täydellistä antautumista työhön Suomen vapauden ja itsenäisyyden puolesta. On syytä kohdistaa lämmin kiitoksemme näille miehille, jotka rohkenivat asettaa henkilökohtaisen tulevaisuutensa ”kalpansa kärjen varaan”. Itsenäisen Suomen tulevatkin sukupolvet voivat rakentaa sille kestävälle pohjalle, jota jääkärit olivat niin merkittävällä tavalla luomassa.” Kekkonen osallistui jopa Ostrobotnian jääkärijuhlaan 20.11. 1964.

Jääkärien elämäntyö ei ole valitettavasti aina saanut koko Suomen kansalta jakamatonta suosiota ja kiitosta. Siksi voi tuntua myös yllättävältä sekin, että silloinen Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan tervehdyksen Ostrobotnialla jääkäreille esittänyt Antero Jyränki, myöhempi oikeustieteen professori ja m.m. presidentin kansliapäällikkö totesi, että ”esitän teille, itsenäisen Suomen armeijan alullepanijoille, kehittäjille ja johtajille ylioppilaskunnan kunnioittavan tervehdyksen sekä edelleen ”kun jääkärien oli aika palata, he muodostivat sen armeijan ytimen, joka ratkaisi taistelun Suomen itsenäisyydestä”.

Jääkäriliitto lopetti 1988

”Ajan henki” oli muuttumassa 1960-luvulla ja se vauhdittikin Jääkäriperinneyhdistyksen perustamista, joka sitten toteutuikin vuonna 1966. Jääkäriiliiton toiminta päättyi v. 1988.

JP 27:n Perinneyhdistyksen 30-vuotistaipaleita juhlistettiin komealla nimikkonumerolla (2/96/246) huhtikuussa v. 1996.

Edellä olen sirpaleisesti valinnut otteita Parolen sivuilta, lähinnä sen alkuvuosikymmeniltä. Kyse on yhdestä erityisen mielenkiintoisesta ”elävästä arkistosta”, jossa seikkailu ei jättäne ketään kylmäksi, kunhan vain lähtee liikkeelle.

Ulkoinen maailma muuttuu, mutta ihminen on ihan sama kuin

vaikka sata vuotta sitten eli kerran koetellut perusarvot pysyvät ja pitävät. Menneiden polvien tekemisestä ja kokemisesta voi oppia paljon, kunhan pitää silmänsä auki.

Onnellinen on se, jolla on tallessa mahdollisimman monta Parolen numeroa, joita on kyllä ihan alkuvuosikymmeniltäkin ainakin osittain yhä saatavissa Jääkärikansliasta.

Parolen toimittaja

Parolen toimituskunnan muodostivat alussa Jääkäriiliiton puheenjohtaja Paavo Talvela (vuoteen 1934) (päätoimittaja/vastaava toimittaja?) ja sihteeri, jääkärikapteeni ja rovasti Hannes Anttila (vuoteen 1938). Anttila loi vankan pohjan lehden toimintustyyliä.

Käytännössä liiton puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja sekä sihteeri vastasivat lehden teosta.

Talvelaa seurasi jääkärikenraalimajuri Väinö Valve (vuoteen 1937). Häntä seurasi jääkärieversti Verner Gustafsson (vuoteen 1944). Hänen seuraajansa oli jääkärikenraalimajuri Väinö Väinö vuodesta 1949 (vuoteen 1952), jolloin Hannes Anttila palasi lehtityöhön liiton varapuheenjohtajana ja puheenjohtajana (vuoteen 1963).

Anttilan työtä jatkoi sihteerinä jääkärieversti Einar Mäkinen (vuoteen 1948). Sihteeriksi tuli v. 1952 jääkärimajuri Teppo Kotivuori, (vuoteen 1955). Seuraava sihteeri oli jääkäriyliluutnantti Lauri Aula (vuoteen 1961). Häntä seurasi jääkärieverstiluutnantti Rainer Ahonius (vuoteen 1964). Häntä seurasi jääkärieversti K. R. Olanti (vuoteen 1965).

Kolme päätoimittajaa tullut Aamulehdestä

Liiton ykköspaikalle istui v. 1963 jääkärikenraalimajuri Leo Ekberg (vuoteen 1965). Anttila palasi taas puheenjohtajan pallille v. 1965 (vuoteen 1967). Anttilan sairastuttua lehden vetovastuu siirtyi hetkeksi jääkärieversti Lauri Gulinille. V. 1967 aloitti maisteri Paavo Kärnä, joka sai seuraajakseen Aamulehden

toimittajan Olavi Väänttisen (vuoteen 1976).

Jussi Nurmi toimitti lehteä vuoteen 1987. Sitten reservin majuri, kauppaneuvos Per V. Heinrichs vastasi lehdestä (vuoteen 1990). Yleisesikuntaeversti evp., maisteri Matti Lappalainen toimi päätoimittajana vuoteen 1995, jolloin päätoimittajaksi saatiin Aamulehdestä pitkän uran tehnyt Pekka Ruusukallio. Hän uurasti ansiokkaasti Parolessa aina vuoden 2008 syksyyn saakka eli peräti 14 vuotta.

Pekan seuraaja Jukka Knuuti on kolmas aamulehteläinen Parolen historiassa: palvelihan hän pitkään Aamulehden Helsingin toimituksessa ja viimeksi sen esimiehenä. Lyhyemmiksi jäivät työurat Helsingin Sanomissa, Uudessa Suomessa ja Kauppalehdessä. Toimittajaura kesti 21 vuotta, ennen kuin hän aloitti työt Puolustusministeriössä neuvottelevana virkamiehenä. Palveluvuosia kertyi sielläkin peräti 17.

Komentaja Kari Merilä on tahtanut Parolen vuodesta 1992 (”paneet jutut ja kuvat paikoilleen”), ja painotyön on samasta vuodesta alkaen hoitanut T. A. Sahalan Kirjapaino OY.

Kari Nummila

Kansi on ollut värillinen vuoden 2009 alusta alkaen.

Jääkärilippu-postimerkki

Helsinki-Uusimaan osasto on teettänyt oheisen 1.luokan ikiposti-merkin, jossa liehuu jääkärilippu. Suunnittelutyötä veti osaston edellinen puheenjohtaja Henrik Lagus.

■ Merkkiä voi tilata joko jääkärikansliasta sähköpostitse jaarikanslia@kolumbus.fi. tai puhelimitse numerosta 09 135 1009 tai 050 377 8845 (Tiina Kiiski).

Toimitusaika on noin kaksi viikkoa. Postimerkkiä myydään kaymmenen merkin vihkoissa, hinta 20 euroa + toimituskulut. Minimitilauksmäärä on yksi vihko.

Jääkärilippu-postimerkki on tyylikäs tapa kertoa jääkäriperinteistä. Merkki sopii mainiosti myös lahjaksi.

PUOLUSTUSVOIMAIN KOMENTAJA, KENRAALI ARI PUHELOINEN

SOTAVÄEN TÄYTYY UUDISTUA, sillä yhdistelmällä rynnäkkökivääri, reppu ja pakki ei enää pärjätä

Sotaväen on pakko uudistaa varustustaan, sillä yhdistelmällä rynnäkkökivääri, reppu ja pakki ei enää pärjätä. Suomen puolustusvoimat on vastaisuudessa pienempi, sillä sen koko, toiminta ja rahoitus aiotaan panna tasapainoon. Yleinen asevelvollisuus säilyy ja varuskuntia on edelleen eri puolilla maata, joskin nykyistä vähemmän. Ja puolustusbudjetti ehkä hiukan nykyistä pienempi. Näin kuvaa puolustusvoimien lähitulevaisuutta puolustusvoimain komentaja, kenraali Ari Puheloinen Parolen 80-vuotisjuhlanumeroon antamassaan haastattelussa.

Kenraali Puheloinen esittelee Parolen päätoimittaja Jukka Knuutille kiintoisaa kaappia. Se on kaartin henkilökunnan lahja viimeiselle komentajalleen kenraali Georg Ramsaylle. Kaapissa on suurikokoinen albumi, jonka Suomen vanhan sotaväen lakkautusvuonna 1901 otetut kuvat esittelivät lakkautettavia joukko-osastoja.

Kenraali Puheloinen ei halua visioida puolustusvoimien kehitystä kymmentä vuotta pidemmälle. Tällä tähtäyksellä puolustusbudjetti saattaa olla vähän tähänastista pienempi. Näin sen vuoksi, että sen suunta on jo nyt laskeva. Tarkoitus on saattaa puolustusvoimat tasapainoon koon, toiminnan ja rahoituksen suhteen.

Rahoitustasosta riippumatta on oleellista, että Suomessa on sellaiset puolustusvoimat, jotka ovat toimiva kokonaisuus. Nyt puolustusvoimien organisaatio on liian iso suhteessa rahoitukseen. Olemme

Kenraali Puheloinen tutkii kuvia viime vuoden Oltermannin hiihdosta.

joutuneet siirtämään organisaation ylläpitokuluihin rahoitusta esimerkiksi materiaalihankeista.

Suomessa ei ole varaa ylläpitää nykyisenkokoista sodan ajan kokoonpanoa ja se heijastuu rauhanajan kokoonpanoon, koska rauhanajan puolustusvoimien tärkein tehtävä on tuottaa sodanajan suorituskykyä.

Suomen puolustusvoimien sodanajan kokoonpano on kymmenen vuoden kuluttua merkittävästi pienempi kuin nyt. On tarpeen painottaa, ettei puolustusvoimilla ole mitään vimmaa supistaa itseään. Kaikki lähtee siitä, kuinka paljon rahaa meillä on käytettävissä. Pyrimme käyttämään veronmaksajien eurot mahdollisimman kustannustehokkaasti.

Näinä aikoina, kun arvaillaan mitä varuskuntia tullaan lopettamaan, kenraali Puheloinen vakuut-

taa, että kymmenen vuoden päästä tulee olemaan edelleen varuskuntia eri puolilla maata, mutta harvemmassa kuin nyt.

Kolme puolustushaaraa säilytetään

Vaikka puolustusvoimilla on edessään rajuja rakennemuutoksia, perusrakenteet sentään säilyvät. Meillä on kymmenen vuoden päästä edelleen kolme puolustushaaraa, eli maa-meri ja ilmavoimat. Mutta 20 vuoden päähän Puheloinen ei enää halua lähteä ennustamaan. ”Se on toisten henkilöiden tehtävää minun jälkeeni.”

Puhuttaessa puolustusvoimien säästöistä on tuotu esille pohjoismaisen yhteistyön merkitys. Sen yksiomaisena tavoitteena ei ole saada aikaan säästöjä, vaan yhtä vahvoja tavoitteita on tehdä asioita kustan-

nustehokkaammin ja paremmin ja esimerkiksi työnjakoa hyödyntämällä, sanoo Puheloinen. Yhteistyö on nähty liian yksipuolisesti vain säästöihin tähtäävänä. Eikä ole perusteita odottaa että kaikki yhteistyöalueet tuottaisivatkaan säästöä. Tulevina vuosina keskitytään enemmän siihen, kuinka rauhanajan normaaliolojen toimintoja voidaan paremmin tehdä. Se on sellainen prosessi, että se tavallaan ohjaa itse itseään ja sen lopulliset mahdollisuudet näkyvät sitä mukaa kun siinä edetään. Johtako se joskus operatiiviseen yhteistyöhön, jää nähtäväksi.

Entä miten komentaja vastaa siihen kritiikkiin, että meillä romutetaan kalustoa, joka olisi vielä käyttökelpoista. Puheloinen toivoo, että ne jotka väittävät, että käyttökelpoista kalustoa hävitettävän, tulisivat ulos edes muutamalla faktalla. Totta kai voi sanoa, että jokin asejärjestelmä on käyttökelpoinen. Kirveskin on käyttökelpoinen ase. Mutta jos järjestelmä on suorituskyvyltään auttamattomasti vanhentunut, on sen tilalle hankittava uutta. Aseelta saattavat loppua varaosat tai siihen ei ole ampumatarvikkeita, kuten K 130/54 (kenttätykki). Ja on myös pakko nykyaikaistaa suorituskykyä. Rynnäkkökivääri, pakki ja reppu-yhdistelmällä ei tehdä paljoa tänä päivänä puhumattakaan tulevaisuudesta, vaikka kokoonpanoissa on edelleen myös kevyesti varustettuja paikallisjoukkoja.

Toisaalta rynnäkkökiväärejä kylä riittää. Puhutaan, että nyt hävitetään kiinalaisia rynnäkkökiväärejä. Niitä ei ole hävitetty.

Ei voida varastoida esim. 300 taistelupanssarivaunua, jos meillä on vain noin puoleltoista sadalle varastot. Asejärjestelmille täytyy ylläpitää koulutusta ja varastointiedellytykset. On aika rakentaa, mutta on myös aika purkaa.

Puolustusvoimat ei tule ehdottamaan huippuunsa varustettua pientä teknoarmeijaa – sellaiseen ei todellakaan ole varaa – eikä toistakaan ääripäätä, massa-armeijaa, jonka suuruuden seurauksena sen yksiköt väistämättä jäisivät hyvin puutteelli-

Kaksi sotapäällikköä, Mannerheim ja Puheloinen
sesti varustetuiksi ja siten vaarallisen
tehottomiksi. Todellisuus tulee ole-
maan näiden ääripäiden välissä

Yleinen asevelvollisuus säilyy vastaisuudessakin

Puheloinen vakuuttaa, että yleinen asevelvollisuus tulee säilymään. Hän haluaa oikaista eräitä viime talven mielipidetutkimuksia, joiden mukaan halukkuus ylläpitää yleistä asevelvollisuutta oli laskenut noin kymmenen prosenttia, 64 prosenttiin. Pääesikunta teetti oman tutkimuksen Taloustutkimus oy:llä. Avainkysymys oli, pitäisikö Suomessa mielestänne olla edelleen nykyisenkaltainen yleinen asevelvollisuus, jossa koulutetaan koko palveluskelpoinen osa miespuolisesta ikäluokasta ja vapaaehtoiset naiset. 82 prosenttia suomalaisista vastasi tähän myöntävästi.

Puolustetaanko Suomea Afganistanissa tai Tsadissa samaan aikaan, kun puolustusbudjettia leikataan?

– Osallistumisemme kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan on osa Suomen puolustamista. Maa-

ilma on entistä globaalimpi ja häiriöt voivat levitä nopeasti toiselta puolen maapalloa koskemaan Suomeakin, joko suoraan tai välillisesti. On järkevää että olemme siellä mukana hallitsemassa tilanteita, joilla voi olla vaikutuksia myös Suomeen. Kriisinhallinta on tärkeä osa meidän toimintaamme. Kansainvälinen yhteisvastuu saattaa tuntua kaukaiselta asialta, mutta jos me kuvitellemme, että joku joskus auttaisi meitä, on vaikea pyytää ja saada apua, jos ei itse olla oltu mukana näissä talkoissa.

Kenraali Valtanen sanoi keran, että rauhanturvaajat ovat ainoita suomalaisia sotilaita, jotka ovat kuulleet muitakin kuin harjoituslaukauksia. Päteekö tämä vielä?

Olemme siellä ensisijassa siksi, että Suomi on valtiona päättänyt osallistua operaatioon. Mutta operaatioista tulee erittäin hyvää kokemusta. Opetukset Afganistanista ovat helpottaneet varusmieskoulutuksen motivointia, yksittäisen taistelijan perusasioiden toistamista. Asiat menevät paremmin perille, kun kerrotaan Afganistanissa opitun,

että nämä perusasiat täytyy osata. Myöskin johtamista opitaan. Vaikka ei ollakaan sodassa, ollaan kuitenkin poikkeuksellisissa olosuhteissa, missä joutuu arvioimaan tilanteita, tekemään päätöksiä ja antamaan käskyjä.

Suomella on tällä 250 rauhanturvaajaa ulkona, mikä on tavanomaisesta vähemmän. Mikä olisi sopiva määrä?

– Se on rahoituskysymys. Operaatiot ovat entistä vaativampia ja kalliimpia. Osallistujien määrä on helppo tapa konkretisoida osallistumisen laajuutta, mutta se ei tee oikeutta tosiasioille. Meillä on riittävästi halukkaita lähtijöitä, me voimme valita lähtijät. Suomen osallistuminen sotilaalliseen kriisinhallintaan maksaa 120 miljoonaa, josta puolet tulee puolustusbudjetista, mikä on noin neljä prosenttia puolustusbudjetista

Turvallisuuspoliittinen asemamme vahvistunut

Minkälainen on Suomen turvallisuusympäristö tänään ja mihin ollaan menossa?

PAROLE

– Suomen turvallisuuspoliittinen asema on vahvistunut vuosikymmenten ajan. Emme voi kuitenkaan sulkea pois sitä, että tilanteet voivat joskus olla vaikeampiakin. Puolustuskyvyn ylläpitämisen kannalta on tärkeä tähdentää sitä, että tähtäämme ennaltaehkäisyyn. Kun ylläpidämme puolustuskykyä, voidaan sillä ennalta ehkäistä sitä, että Suomea uhataan sotilaallisesti, koska uhkaaja joutuu miettimään, mikä sen hinta on. Ennaltaehkäisy on tietysti olemassa vain jos on todellista suorituskykyä.

Entä miten asiat muuttivat jos olisimme Natossa? Puheloinen ei halua lähteä näissä asioissa jossittelulinjoille. Nato-kysymystä on hänen mielestään käsitelty aivan liian suppeana. Siinä pitäisi ottaa pöydälle yhtä aikaa kaikki jäsenyyteen liittyvät tekijät. Onhan puolustushallinnossa tehty 2004 alussa selvitys siitä, mitä jäsenyys merkitsisi. On tehty myös muutamia muita selvityksiä sen jälkeen, mutta niissä on ollut kohteena kapea sektori. Asiaa pitäisi tarkastella turvallisuuspolitiikan, ulkopoliitiikan ja puolustuspolitiikan kannalta. Samoin sitä olisi käsiteltävä taloudellisena, yhteiskunnallisena jopa juridisena kysymyksenä. Nämä kaikki pitäisi ottaa tarkasteluun ja tässä näyttää olevan iso kynnyks.

– Suomessa ei ole otettu poliittiselle agendalle kysymystä Naton jäsenyydestä. Luulen että kynnyksen muodostaa se, että silloin pitäisi päätyä vastaukseen, kyllä tai ei, joista kumpikin ulottuu pitkälle tulevaisuuteen. Toistaiseksi linjana on, että jäsenyys on eräs mahdollisuus ja se on hyvä linja.

Suomen puolustusvoimilla on hyvä yhteensopivuus Naton kanssa, ilmeisesti parempi kuin monella ns. uudella Nato-maalla.

Kenraali Puheloinen ryhtyy lopuksi visioimaan tulevaisuutta: Mielenkiintoinen kehityskulku tuleville vuosikymmenille ovat arktiset alueet, ja miten niiden tilanne kehittyy. Pohjoisnapa-alue ei ole mannerta, vaan pelkkää jäätä joka sulaa kiihtyvällä vauhdilla ja häipyy todennäköisesti tulevien vuosikym-

menien aikana. Sitten siellä lainehtii vapaa meri, jonka alla on muun muassa energialähteitä. Pohjoiseen avautuu myös nykyistä edullisempia kuljetusreittejä.

– Kun tilanne näin kehittyy, niin jossain vaiheessa alueen valtiot joutuvat määrittelemään myös sotilaalliset intressinsä arktisen alueen suhteen. Asiaa ei pidä liioitella, muttei myöskään väheksyä. Alue ei tule olemaan mikään sotien lähde, mutta aina kun sotilaallinen aktiviteetti lisääntyy, myös kaikenlaisten epäsuotuisienkin tapahtumien mahdollisuus kasvaa. Ja mainitaanhan Suomen viime toukokuussa ilmestyneessä arktisten alueiden strategiassa, että arktisten alueiden turvallisuuspoliittinen merkitys on kasvamassa. Meidän täytyy huolehtia, että alueellisen koskemattomuuden turvaaminen tuolla pohjoisessa on kunnossa tulevina vuosikymmeninäkin.

Jääkäriperinteellä sijansa 2000-luvun puolustusvoimissa

Jääkäriperinteellä on vielä merkitystä Suomen puolustusvoimissa. Jääkärihän ovat jättäneet Suomen nuorisolle muotoillun testamentin, jossa korostetaan luottamusta Suomen tulevaisuuteen itsenäisenä ja vapaana valtiona. Minä linkitän tämän nykypäivän asevelvollisten toimintaan sillä tavalla, että varusmiehet ja reserviläiset ovat hyvin motivoituneita puolustamaan Suomea. Ja jos ei olisi luottamusta tulevaisuuteen, ei olisi näin korkeaa maanpuolustustahtoaakaan. Samasta asiasta kertoo myös kaveria ei jätetä -henki, mikä sekkin on hyvin vahva varusmiestemme keskuudessa, sanoo Puheloinen.

– Ensimmäinen kontakti jääkärihin oli 10-vuotiaana, kun perheeni muutti Luumäelle, ja Taavetissa on ensimmäisen Suomessa kaatuneen

Kaveria ei jätetä-henki on jääkäriperinnettä ja edelleen voimakas varusmiesten keskuudessa, sanoo Puheloinen.

jääkäri Lauri Pelkosen muistomerkki. Se oli ensimmäinen kosketus ja jäin miettimään, mitä nämä jääkärit oikein olivat. Ja siellä Luumäellä joskus 1960-luvulla meidän mökkimme ohi kulki silloin tällöin jääkärikapteeni Taina, joka asui siellä vähän kauempana.

Teksti: Jukka Knuuti
Kuvat: Paavo Mikkonen

Kokousyleisön eturiviä: vasemmalta Paul Voss, Sami Sihvo, Ari-Ilmari Iisakkala sekä Juhani Passi. Seuraavalla rivillä Arno Hakkarainen, Kaisa Liljeberg-Thronicke ja Jukka Knuuti.

Jukka Pennanen johtaa vielä vuoden 2012 Yhdistys joutuu puheenjohtajahtiin

Hallituksen uusi jäsen, Arno Hakkarainen on Helsinki-Uusimaan osaston puheenjohtaja.

Jääkäripataljoonan 27:n perinneyhdistyksessä täytyy käynnistää puheenjohtajan etsimiskampanja, sillä puheenjohtajaksi uudelleen valittu Jukka Pennanen ilmoitti olevansa käytettävissä vuoden 2012, mutta vain tämän yhden vuoden. Jääkäriliikkeen 100-vuotisjuhla lähestyy ja puheenjohtaja luonnehti toimintaa vuonna 2012 urheiluvuorokauden. ”Nyt riisutaan verryttelypukuja ja venytellään ennen varsinaista kilpailua.” Perinneyhdistys piti toimintasuunnitelma- ja vaalikokouksena 26. marraskuuta Merisotakoulun historiallisissa tiloissa Suomenlinnassa.

Yhdistyksen puheenjohtajana jatkaa vuoden 2012 Jukka Pennanen, mutta hän ilmoitti yhden vuoden riittävän. Keskustelu Pennanen seuraajasta alkoi heti. Hänen edeltäjänsä Asko Kilpinen siteerasi puolustusvoimien komentajaa, amiraali Juhana Kaskealaa, joka oli todennut, että kenraaleja kasvaa joka oksalla,

mutta saksaa puhuvat kenraalit ovat katoava luonnonvara. Saksan yhteisöjen takia kun puheenjohtajalta edellytetään sujuvaa saksaa.

Varapuheenjohtajana jatkaa vuodet 2012–2013 Kari J Talvitie. Hallituksen uudeksi jäseneksi valittiin Arno Hakkarainen, joka tuli erovuorossa olleen Osmo Suomisen tilalle. Niin ikään erovuorossa olleet Paavo Mikkonen ja Ari Parkkola valittiin uudeksi kaksivuotiskaudeksi. Hallituksen jäseninä jatkavat vuoden 2012 loppuun Martti Ehrnrooth, Kaisa Liljeberg-Thronicke ja Jukka Valkeajärvi.

Puheenjohtaja Pennanen totesi vuoden 2012 teemana olevan ”Jääkärit siviilityöelämässä”. Vuoden 2012 tulee kuluneeksi 95 vuotta suomalaisien jääkärien Liepajan (Libau) vaiheesta.

Perinneyhdistyksen toiminnassa lähestytään jääkäriliikkeen syntymisen 100-vuotisjuhlaa, joka

Tämän pitäisi olla platinaa, niin paljon olet yhdistyksen eteen tehnyt töitä, sanoi Jukka Pennanen kiinnittäessään yhdistyksen kultaisen ansiomerkkiä Maisa Crockfordin rintapieleen. Kari J Talvitie myhäilee taustalla.

tulee jatkumaan vuodesta 2014 alkaen vuositeemoilla ainakin siihen saakka, jolloin juhlitaan itsenäisen Suomen puolustusvoimien rakentamista ja jääkäreitten panosta siinä. Juhliminen jakautuu siis usean vuoden osalle. Perinneyhdistyksen toimintastrategiaa kehitetään tässä mielessä edelleen.

Vuosikokous järjestetään ensi vuonna yksipäiväisenä. Isäntänä toimivat tamperelaiset 18.2.2012. Kokoustapahtumat pidetään Satakunnan Lennoston tiloissa ja päivällinen nautitaan Tampereen Suomalaisella klubilla.

Vaasa sai vastuulleen ensi vuoden kesäpäivien järjestämisen. He ovat pitkään toivoneet, että voisivat esitellä myös kesäistä Vaasaa, eikä vain talvea ja pakkasta, jolloin he automaattisesti ovat vastuussa jääkärien paluujuhlien muistopäivistä. Kesäpäivät ovat viikonloppuna 11.–12.8.2012. Martti Ehrnrooth lupasi tilata noiksi päiviksi hyvän sään.

Puheenjohtaja painotti, että alaosastojen tulee olla yhteydessä alueensa joukko-osastoihin ja puolustusvoimien eri organisaatioihin. Yhteistyötahojen ja sidosryhmien käyttöön tulee tarjota hallussamme olevaa jääkärihistoriaan liittyviä

tietoja ja aineistoa. Sitä tulee myös suunnata varusmiehiin ja muuhun nuorisoon. Tärkeimpänä teemana on painottaa jääkäreiden osuutta Suomen itsenäisyystaistelussa ja omien puolustusvoimien kehittämisessä.

Jäsenmäärä yli 2000 vuoteen 2015 mennessä

Luonnollinen poistuma koskee jääkäriliikettäkin. Vaikka jäsenhankinnan eteen on tehty osastojen piirissä aktiivista työtä, perinneyhdistyksen jäsenmäärä on pysynyt 2000 henkilön alapuolella. Puheenjohtaja kannusti alaosastoja ponnistelemaan, että vuoteen 2015 mennessä jäsenmäärä saataisiin yli 2000:n.

Puheenjohtaja kehotti osastoja käyttämään Parolea ilmoittaessaan toiminnastaan. Esimerkiksi viimeisimmän Parolen osastot toimivat sivun valossa vain Helsinki-Uusimaa toimii

Uusia mahdollisuuksia tiedottamiselle merkitsevät perinneyhdistyksen kotisivut, jotka saadaan käyttöön helmikuuhun 2012 mennessä. Kotisivut antavat myös osastoille mahdollisuuden käyttää sähköistä tiedottamista kertoessaan

toiminnastaan jäsenkunnalle.

Jääkärisäätiön puheenjohtaja Asko Kilpinen kertoi juhlavuosien suurhankkeesta, kaksiosaisen jääkäriliikkeen historiaa koskevasta juhlakirjasta. Haaste on suuri, sillä kahden 500–600-sivuisen kirjan aikaansaaminen on iso ponnistus. Kirjan ensimmäinen osa alkaa vaupussodasta ja toinen osa vuodesta 1939. Parhailaan etsitään kirjoittajia sekä käydään keskusteluja kustantajien kanssa

Jääkäripenoispatsoit, erityisesti ”sponsoripatsas” tarjoaa osastoille hyvät mahdollisuudet varojen hankintaan. Alpo Vehanen Satakunnasta näytti esimerkkiä: Hänen osastonsa on myynyt yhteensä 13 patsasta, joista seitsemän 1000 euron hintaista sponsoripatsasta.

Nyttemmin on kaksi uutta myyntituotetta. Ne ovat 27-kuvioiset kalvosinnapit ja naisille hopeinen 27-kuvioinen riipus. Jälkimmäinen on tärkeä siinä mielessä, että tähän mennessä yhdistyksellä ei ole ollut tarjolla naisille sopivaa lahjaesineitä

Jääkäri lipun uusiminen on hyvässä vauhdissa

Jääkäri lipun uusiminen on hyvä-

Kokouksessa esiteltiin uudet myyntituotteet: Hopeiset kalvosinnarit ja naisten kaulariipus. Molemmissa kuviona luonnollisesti luku 27. Uutuudet ovat tilattavissa jääkärikanstia. Selä kalvonnappien että riipuksen hinta on 150 euroa. Korut valmistaa taiteilija Anna Heino.

Puheenjohtaja Jukka Pennanen kiittää kokouspaikan käytöstä Merisotakoulun apulaisjohtajaa, komentaja Juha Harjunpää, joka on jääkärisukua. Äidinisä oli jääkärieversti Erik Wulff. Merisotakoulu sai kiitokseksi viirin, Harjunpää jääkäripuukon.

sä vahdissa, jotta se on käytössä 100-vuotisjuhlallisuuksissa. Vastuun hankkeessa on ottanut Perinneyhdistyksen Kanta-Hämeen osasto. Työ on aloitettu ja se on tarkoitus saattaa päätökseen Hämeenlinnassa helmikuussa 2013 pidettävään vuosikokoukseen mennessä. Uusitun lipun siunaamisen on suunniteltu tapahtuvan Liepajassa, jossa jääkärit helmikuussa 1918 vannoinvat uskollisuuttaan itsenäisen. Myös vuoden 2013 kesäpäivät on määrä pitää lippuun liittyen Liepajassa.

Toinen Latviaan sijoittuva hanke on Schmardeniin suunniteltu pioneerimuistomerkki. Jääkäripataljoonan pioneerit kävivät siellä ensimmäisen taistelunsa 25 heinäkuuta 1916, minkä muistoksi 25. heinäkuuta on Suomen pioneeriaselajin vuosipäivä. Pioneeriyhdistys ja Jääkärisätiö tukevat hanketta ja monumentti on määrä paljastaa Schmardenin taiste-

lun 100-vuotispäivänä heinäkuussa 2016.

Edessä olevista jääkäreihin ja Suomen itsenäistymiseen liittyvien 100-vuotistapahtumien valmistelusta puheenjohtaja Pennanen totesi, että perinneyhdistyksen tavoite on varmistaa, että jääkäriiliike ja jääkärien toiminta isänmaan hyväksi tunnetaan ja ymmärretään, että jääkärien perimmäinen tavoite oli itsenäinen Suomi irrallaan Venäjältä.

Kokouksen päätteeksi Puheenjohtaja Pennanen kiinnitti perinneyhdistyksen ”monitoiminnan” Maisa Crockfordin rintapieleen perinneyhdistyksen kultaisen ansiomerkin. Merkki tosin on myönnetty jo vuosi sitten, mutta vasta nyt tuli riittävän arvokas tilaisuus sen luovuttamiselle.

Teksti: Jukka Knuuti
Kuvat: Paavo Mikkonen

Tämä kaksoishäntäisen leijonan koristama böömiläisen rykmentin lippu 1800-luvun alkupuolelta on Prahassa (joka sijaitsee Böömissä) olevassa Hradzanin linnan museossa. Kuva Jukka Knuuti

Jääkärit saivat odottaa kaksi vuotta valmiina ollutta lippuaan

Myös kuninkaallinen preussilainen jääkäripataljoona 27 sai oman lippunsa. Sen valmistamisesta ja kustannuksista vastasi Berliinissä asunut suomalainen tohtori Gösta Hahl Hedvig-rouvineen. Lippu toimitettiin keväällä 1916 valmiina joukon komentajalle majuri Maximilian Bayerille Lockstedtin leirille luovutettavaksi pataljoonalle jo ennen rintamalle lähtöä.

Pataljoonan komentajan mielestä se voitiin kuitenkin luovuttaa suomalaisille vapaaehtoisille vasta sen jälkeen, kun jääkärit olisivat osoittaneet miehuutensa taistelukentällä. Luovuttaminen jäi sitten tavallaan kokonaan toteuttamatta. Suomalaiset soturit saivat lippunsa uusissa oloissa ja täysin toisenlaisissa merkeissä Liepajassa vasta helmikuussa 1918.

Jääkäreiden vannonessa uskollisuudenvaalaansa Suomen pataljoonan virallisen lakkauttamisen jälkeen 13. helmikuuta jo lähes kaksi vuotta valmiina ollut lippu oli otettu mukaan Trinitatiskirkkoon. Jääkäreiden tuohon asti piilossa ollut lippu oli valtilaisuudessa vapaan isänmaan vertauskuva. Samassa tilaisuudessa ennen valan vannomista lippu vihittiin.

Jääkärilippu ei näin ollen koskaan liehunut Saksan armeijaan kuuluu joukon edessä. Siitä muodostui alusta pitäen itsenäisen Suomen ensimmäisen sotilasjoukon tunnus, en-

Suuriruhtinaskunnan punakeltainen olisi saattanut siirtyä jääkärikin lippuun.

simmäinen puhtaasti suomalainen sotilaslippu. Siksihän se oli alun perin tarkoitettukin.

Punakeltaistako?

Ajatus lipun hankkimisesta lähti liikkeelle jääkärien keskuudesta. Hauptzugführer Erik Jernströmin esittäessä joskus keväällä 1916 majuri Bayerille jääkärien yhteistä toivetta lipun saamisesta. Ajatuksesta tehtiin punakeltainen vaakunalippu.

Tämän vuosisadan ensimmäisinä vuosikymmeninä Suomen väreinä pidettiin hyvin yleisesti suuriruhtinaskunnan leijonavaakunan punaista ja keltaista. Todennäköisesti lipusta oli suunniteltu samantyyppistä kuin se, jota käytettiin vielä 1918 tilapäisenä valtiolippuna. Ajatusta punakeltaisesta lipusta ei jääkärien mukaan koskaan toteutettu.

1920-luvun alussa Suomeen palautettiin kuitenkin Saksasta I maa-

ilmansodan ajoilta peräisin ollut punapohjainen Suomen valtiolippu, jonka alkuperä on jäänyt tuntemattomaksi. On tietenkin mahdollista, että tuo lippu olisi sekin tehty juuri jääkäreiden aloitteesta.

Miksi ei jääkärivihreää?

Tuomari Fritz Wetterhoffin esityksestä lipun malliksi valittiin lopullisesti preussilaisen kaartinvaliojoukkojen lippu. Lipun pohjaväriksi tuli samasta syystä valkoinen. Nyky-Suomessa muodoltaan saman perinteen mukainen on Kaartin pataljoonan lippu. Se on kuitenkin tullut meille Venäjän kautta autonomian aikaisen Suomen Kaartin keisarilta saaman lipun välityksellä.

Oikeastaan aivan sattumalta – kun Rudolf Herzogin ompeluliikkeestä Berliinissä löytyi sopivaa kangasta – lipussa olevan Yrjönristin väriksi valittiin sininen, vaikka jääkärien väriksi olisi Saksassa kuulunut

Jääkärilippu kaikessa komeudessaan.

mian aikana hyvinkin tavanomainen, hie-man tyylitelty Suomen vaakunaleijona. Vaakunakilpeä koristaa ajalle tyypillinen ruhtinaskruunu. Vaakunakuviossa on kuitenkin eräs erikoisuus, joka erottaa sen nykyisestä vaakunastamme. Jääkärien leijonalla on kaksi häntää.

samalla itsekkin omistavansa ”kaksihäntäisen leijonan, hän antoi piirtää Suomen vaakunaan samalla tavalla varustetun leijonan. Joka tapauksessa ensimmäinen tunnettu suomalainen kaksihäntäinen leijonavaakuna on peräisin juuri Kustaa II Adolfin ajoilta.

Taiteilijan vapautta

Vaakunataide ei 1600-luvulla, eikä vielä myöhemminkään ollut niin tarkasti säädeltyä kuin tänä päivänä. Vaakunoiden muoto ja kuviot saattoivat rönsyillä omistajien ja piirtäjien mukaan joskus tuiki tuntemattomiksi. Tällaisesta taiteellista mielikuvituksen rönsylystä on kyse myös jääkärien leijonassa.

Varmaa tietoa asiasta ei ole, mutta todennäköisesti lipun luonnostelijana toiminut saksalainen piirtäjäaliupseeri oli saanut joko jääkäreiltä itseltään tai joltakin muulta henkilöltä lipun vaakunan malliksi kaksihäntäisen version ja tästä syystä näemme alkuperäisessä jääkärilipussa edelleenkin hieman erikoisen Suomen leijonan.

IH

Kirjoitus on julkaistu Parolen numerossa 1/1993 nimimerkillä IH, jonka takana on yhdistyksen silloinen puheenjohtaja Ilkka Halonen.

vihreä. Näin jääkärilippuun valittiin tulevan Suomen lipun värit lähes sellaisenaan. Alkuperäinen jääkärilipun sininen on tosin hieman vaaleampi kuin myöhempi valtiolipun väri.

Lipun jokaiseen kulmaan on sommiteltu Saksan valtakunnan kotkakuvio osituksena kuulumisesta keisarin armeijaan. Kotkakuvioihin liittyy kuhunkin tunnuslause PRO GLORIA ET PATRIA – kunnian ja isänmaan puolesta. Nuo kotkakuviot ovat säilyneet lipussa myöhemminkin, vaikka niin kuin alussa todettiin. lippu ei ollut koskaan Saksan armeijaan kuuluneen joukon tunnus.

Leijonalla kaksi häntää

Jääkärilipun keskuskuvio on mielenkiintoinen, Itse asiassa se on autono-

sihäntäinen leijona ei suinkaan ole Suomen vaakunassa ainutlaatuisen. 1700- ja vielä 1800-luvuilla kaksihäntäisyys esiintyi useassa muussakin Suomen vaakunan versiossa. Samantyyppinen vaakuna korosti mm. kenraalikuvernööri Nikolai Bobrikovin salonkivaunua Suomen rautateilla.

Jääkärien leijonan kaksihäntäisyys juontaa juurensa huomattavasti kauemmaksi kuin autonomian tai 1700-luvun valistuksenaikaan. Professori Kauko Pirisen mukaan oli Kustaa II Adolf nähnyt 1600-luvun alkupuolella 30-vuotisen sodan retkellä Keski-Euroopassa vaakunaleijonan, jolla oli kaksi häntää.

Saattaa hyvinkin olla niin, että korostaakseen valloittamansa Böömin merkitystä ja osoittaakseen

1. Ensimmäinen Suomen vaakuna esiintyy Kustaa Vaasan hautamuistomerksissä Uppsalan tuomiokirkossa 1580-luvulta.
2. Leijona oli saanut kaksoishännän Kaarle X Kustaan hautajaisaatossa 1780 käytetyssä Suomen suuriruhtinaskunnan lipussa.
3. 1703 Elias Brenner piirsi tämän näköisen Suomen vaakunan. Tämä vaakuna vahvistettiin myös Venäjän asetuskokoelmassa Suomen suuriruhtinaskunnan vaakunaksi.
4. Tämä F. Tilgmanin leijona on vuodelta 1886. Se sijoitettiin Suomen valtiokalenteri 1889–90 kanteen.
5. Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan 1848 lipun leijona poikkesi muista malleista mm. miekkojen mustan värin vuoksi.
6. K.A. Bomansson hahmotteli ja F. Tilgman tekivät 1886 tämän lähempänä modernia Suomen vaakunaa olevan leijonan.

Seppo Räihä Kuopion osastosta esittelee nyt käytössä olevaa jääkärilippua, jossa on alkuperäisestä poikkeava leijonavaakuna. Kuva Paavo Mikkonen

Jääkärilippu liehuu yhä

Kuten tunnettua, ensimmäinen alkuperäinen jääkärilippu vihittiin Liepajassa Pyhän Kolminaisuuden kirkossa 13.02.1918. Noin kaksi viikkoa myöhemmin sama lippu liehui talvisen kotimaan kamaralla Vaasassa jääkäreiden pääjoukon ja heidän vastaanottajiensa edessä. Toukokuussa jääkärilippu oli mukana paraatissa Helsingissä.

Vapaussodan jälkeen lippu otettiin juhlallisesti vastaan Vaasassa silloisessa Kaartin Jääkäripataljoonassa (Gardesjägarbataljonen) 29.lokakuuta 1918. Jääkärilippua säilytettiin kunniapaikalla ja sitä käytettiin ainoastaan tärkeimmissä jääkäreitä koskevissa tapahtumissa. Vietettäessä jääkäreiden Suomeen paluun 10-vuotisjuhlaa Helsingissä, lippu tuotiin Vaasasta 24.helmikuuta 1928 ja seuraavan päivän juhlallisuuksien jälkeen jääkäri-

pu kuljetettiin mm. Tasavallan presidentti L.Kr. Relanderin ja Sotaväen päällikön kenraalimajuri Aarne Sihvon läsnä ollessa kaupungin keskustan läpi Liisankatu 1:een, missä eversti Karl Lennart Oesch luovutti jääkärilipun säilytettäväksi Sotarkiston alaiseen Sotamuseoon. Tämän jälkeen seuraavien vuosikymmenien aikana lippua lainattiin Sotamuseosta lähinnä jääkäreiden tärkeimpiin juhlisiin.

Viimeksi alkuperäistä jääkärilippua käytettiin kaatuneiden upseerien patsasta paljastettaessa Haminassa 8.syyskuuta 1957. Sen jälkeen lippu jäi lopullisesti Sotamuseoon säilytettäväksi.

Pian alkuperäisen jääkärilipun jäätyä museoon, jääkäriyhdistyksen piirissä ryhdyttiin hankkimaan uutta lippua. Varainkeruusta huolehtivat ensisijaisesti Helsingin yliopiston

piirissä toimivat naiset mm. ”jääkäri-uusukkeita” myymällä. Tämän toisen jääkärilipun suunnitteli ja valmisti rouva Elma Blom siten, että lippu muistuttaisi mahdollisimman tarkasti alkuperäistä lippua. Nau-laustilaisuus pidettiin Katajanokan upseerikerholla 23.helmikuuta 1958 ja lippua käytettiin kahta päivää myöhemmin Vaasassa, jolloin oli siis kulunut tarkalleen 40 vuotta jääkäreiden pääjoukon kotiinpaluusta. Tasavallan presidentti Urho Kekkonen oli läsnä juhlallisuuksissa Vaasassa.

Toista silkistä jääkärilippua säilytettiin tämän jälkeen Jääkäriiliton tiloissa. Samalla Sotamuseo oli yhteistyökumppani. Niinpä Perinneyhdistyksen hallituksen pöytäkirjassa mm. 16. elokuuta 1990 ”päätettiin lähettää kiitoskirje Sotamuseon konservاتورille Mirja Hietaselle jääkärilipun huollon ja korjauksen johdosta”. Kysymyksessä oli arvokas esine ja niinpä jääkärilipun vakuutus uusittiin vuodeksi kerrallaan.

Alkuperäinen lippu vain pääjuhlissa

Katajanokan tilaisuuden jälkeen jääkärilippu jäi siis Jääkäriiliton ja sittemmin Jääkärisäätiön haltuun ja lippua käytettiin lähinnä jääkäreiden pääjuhlissa. Sittemmin tämä toinen jääkärilippu luovutettiin Jääkärisäätiön Per Heinrichsin toimesta Puolustusvoimain komentajalle kenraali Gustaf Hägglundille Maanpuolustuskorkeakoululla Santahaminassa 5.toukokuuta 1997. Läsnä olivat Perinneyhdistyksen puolelta kenraalimajuri Sami Sihvo, Marjo Kervinen ja Erkki Pekki. Kaikki mainitut henkilöt olivat jääkäreiden lapsia. Hägglund luovutti lipun edelleen Sotamuseoon säilytettäväksi. Molemmat silkiset jääkäriliput olivat näin saaneet turvallisen ja hyvän kodin.

Toisen jääkärilipun ollessa vielä käytössä suurissa juhlatilaisuuksissa, lahjoitti Lipputaito Oy:n johtaja Matti Prepula jääkäreiden perinneyhteisölle puuvillakankaisen ”painamalla ja aplikoimalla” tehdyn jääkärilipun kopion 27.kesäkuuta 1988. Läsnä olivat mm. jääkäri-

raali Väinö Valve ja jääkärieversti Bertil Heinrichs. Tämän lipun vaakunakuvio poikkesi alkuperäisestä jääkärilipusta, sillä vaakunaleijona oli yksihäntäinen, käyttöön otetun virallisen Suomen vaakunaleijonan mukainen. Tämä lahjoituksena saatu painettu lippu oli ollut samana keväänä 1988 mukana alan valmistajien messutapahtumassa Amsterdammassa Hollannissa ja saanut siellä ensimmäisen palkinnon. Lahjoitus oli tervetullut, sillä tätä lippua voitiin käyttää monissa eri tilaisuuksissa. Sääolosuhteista riippumatta uutta jääkärilipun kopioita voitiin käyttää vapaasti esimerkiksi paraateissa.

Perinneyhdistyksen hallitus käsitteli marssilippu-asiaa kokouksessaan 2. kesäkuuta 1989 seuraavasti:

”Päätettiin, että vihitty jääkärilippu on jääkärikapteeniluutnantti Siivo Peltosen siunaustilaisuudessa 3. kesäkuuta 1989 Raison kirkossa. 4. kesäkuuta 1989 puolustusvoimien valtakunnalliseen paraatiin lähetetään jääkärilipun kopio. Oulun Sotilaspiiriin esikunta asettaa kantajan ja lippuvartion sekä huolehtii lipun noudon ja palautuksen. Hyväksyttiin puheenjohtajan kenraaliluutnantti Ilkka Halosen ehdotus käytännöstä, että jääkärilipun kopioita käytetään paraatilippuna.”

Tällä tavalla kopiolippua käytettiin siis marssilippuna paraateissa ja varsinaista silkistä ”toista jääkärilippua” kevääseen 1997 saakka jääkäreiden juhlatilaisuuksissa.

Samalla kun jääkäreiden perinneyhteisö oli saanut käyttöönsä jääkärilipun kopion, lisääntyi myös sen käyttö. Sattui jopa niin, että kesken jääkäriaiheista näyttelyä tiukka lähestyvä tuli vaatimaan marssilippua johonkin paraatiin. Niinpä Lipputaito Oy sai vuoden 1994 lopulla tilauksen uudesta jääkärilipun kopiosta. Asiassa edettiin päättäväisesti siten, että ensin tehtiin tilaus ja sitten ryhdyttiin keräämään rahaa.

Runsaan käytön vuoksi tarvittiin toinen lippu

Perinneyhdistys käsitteli toisen marssilipun hankkimista hallituk-

sen kokouksessa 24. huhtikuuta 1995 seuraavasti:

”Eri puolilla maata tapahtuvan toiminnan vuoksi osoitettiin tarpeelliseksi hankkia toinen jääkärilippu (marssilippu), mikä ei kuitenkaan ollut budjetin puitteissa mahdollista. Tällainen on nyt hankittu lahjoitusvaroin siten, että hallituksen jäsen Marjo Kervinen tilasi ja maksoi lipun (8.233 mk). Lipun hankintaan sitovasti luvatuista yhteensä 8.000 markan lahjoituksista on tähän mennessä kertynyt yhdistyksen tilille 5.000 markkaa sekä lisäksi muina lahjoituksina 900 markkaa. Päätettiin maksaa Marjo Kerviselle lipun hankintahinta. Lahjoittajat olivat Arvi Paloheimo (300 mk), Timo Taavitsainen (500 mk), Finnterminals Oy (1.000 mk), Valtionrautatiet (1.000 mk), Steveco Oy (1.000 mk), Finn carriers Oy (1.000 mk), Combirans Oy (1.000 mk) ja Pauli Burman (100 mk). Lahjoittajille lähetettiin kiitoskirje.”

Edellä todetusti kopiolippuja oli vuodesta 1995 alkaen siis kaksi, toinen kenraaliksi ja toinen puolustusvoimien katselmuksia ja paraateja varten. Jääkärikanstia kopiolippua lainattiin omien tilaisuuksien lisäksi näyttelytapahtumiin. Esimerkiksi Ilmajoen Musiikkijuhlien ”Jääkäri Stählin” esityksessä kesällä 1995 ja 23. helmikuuta 1998 pidetyssä jääkäriäilyssä Jugendsalissa Helsingissä esillä oli nimenomaan kopiolippu.

Hämeen jääkäripataljoona säilytti jääkärilippua

Vähitellen vakiintui nykyinen käytäntö, että toista painetun jääkärilipun kopiota eli marssilippua säilytetään yhdessä ja samassa joukko-osastossa. Hämeen Jääkäripataljoonan kohdalla voitiin osoittaa yhtenäisen jääkäriperinteen ketju. Niinpä Hämeen Jääkäripataljoonan komentaja everstiluutnantti Ari Parkkola esitti kirjeessään 12. huhtikuuta 1999, että marssilippua säilytettäisiin pataljoonan perinnehuoneessa, mistä se olisi saatavissa valtakunnallisiin paraateihin ja mui-

hin vastaaviin tapahtumiin. Perinneyhdistyksen hallitus piti esitystä perusteltuna ja hyväksyi sen. Näkyvästi marssilipun siirtäminen Parolaan vahvistettiin 25. helmikuuta 2000 Hämeen Jääkäripataljoonan perinnepäivänä Parolassa pidetyssä katselmuksessa, jolloin jääkäri-marssilippu ”luovutettiin Pataljoonan hoitoon” kenraaliluutnantti Jussi Hautamäen, kenraalimajuri Sami Sihvon ja Per Heinrichsin ottaessa ohimarssin vastaan. Lippua kuljetettiin tela-ajoneuvossa. Tätä marssilippua ei vihitty tai siunattu. Hämeen Jääkäripataljoonan tilalle tuli aikanaan Parolan Panssaripataljoona.

Perinneyhdistyksen vihreä lippu tuli v. 2000

Seuraavana päivänä 26. helmikuuta 2000 Turussa vihittiin ja otettiin käyttöön Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistyksen vihreä lippu. Kenraalimajuri Hannu Särkiö piti ”lippupuheen” ja Hämeen Jääkäripataljoona oli asettanut kunniavartion. Vähitellen Perinneyhdistyksen piirissä – kun osastot olivat ryhtyneet tekemään omia lippujaan – siirryttiin vihreiden lippujen aikakauteen.

Jääkärisäätiön ja JP27:n Perinneyhdistyksen yhteisenä hankkeena syksyllä 2011 käynnistettiin uuden alkuperäisen jääkärilipun mallisen silkkikankaalle kirjaillun lipun tekeminen siten, että se valmistuisi vuoteen 2013 mennessä ja olisi siten käytössä jääkäriliikkeen eri 100-vuotisjuhlatilaisuuksissa. Lipun vaakunakuvio palautettaisiin alkuperäisen ”kaksihäntäisen” mallin mukaisesti. Suunnitteilla on, että lippu otettaisiin käyttöön myöhemmin päätettävällä tavalla Perinneyhdistyksen vuosikokouksessa Hämeenlinnassa. Mahdollinen ”siunaaminen” voisi tapahtua myös Liepajan Pyhän Kolminaisuuden kirkossa.

Kari J Talvitie

HISTORIAA JA LEGENDOJA

Saksassa ryhdytään pian viettämään Preussin kuningas Fredrik Suuren syntymän 300-vuotisjuhlaa. Niin ammattihistorioitsijat kuin harrastajat ovat jo tarttuneet aiheeseen ja kirjoittaneet ensimmäiset ”juhla-artikkelinsa”. Kun meillä jääkäriperinteen vaalijoillakin on oma yhteytemme preussilaisuuteen, lienee terveellistä poimia joitakin ajatuksia, joita Fredrik Suuren kohdalla on esitetty. Saksassa aloitettu keskustelu on hyödyllistä kenelle hyvänsä, joka aikoo käsitellä tunnettuja historian tapahtumia ja henkilöitä. Vaikeus on yleensä siinä, että historia synnyttää varsin usein legendoja, jotka alkavat elää omaa elämäänsä. Näin kävi myös Fredrik Suuren kohdalla. Hänen toimistaan rakennettiin ihanteellisia tarinoita ja hän osallistui myös itseään koskevien legendojen rakentamiseen. Tietävästi juuri hän ryhtyi myös itse käyttämään ensimmäisenä itsestään Suuri-sanaa.

Totta on, että Fredrik Suuri peri vuonna 1740 tullessaan Preussin kahden miljoonan alamaisen hallitsijaksi peräti 80.000 miehen vahvuisen hyvin koulutetun armeijan, jonka avulla hän levitti valtakuntansa rajoja merkittävästi. Fredrik lisäsi joukkojensa määrää ja valtakunnan talous oli lopulta vararikon partaalla. Voittojen lisäksi välillä tuli raskaita sotilaallisia tappioita, mutta joka tapauksessa Preussi pääsi lyhyeksi ajaksi eurooppalaisten suurvaltojen joukkoon. Todellisia ansioita oli muitakin. Vaikka olikin itsevaltiainen, Fredrik kuuluu valistusajan hallitsijoihin. Oikeusjärjestelmä uusittiin, virkamiehet ryhtyivät noudattamaan säännöllisiä työaikoja ja koko kansaa koskevaan opetusjärjestelmään pantiin alkuun. Toisaalta maanviljelyksessä vallitsi edelleen suurelta osin maaorjuus.

Suomessa preussilaisuus mielletään sotilaallisuuteen, kuriin ja hyvään järjestykseen. Usein tavallinen historian harrastaja asettaa yhtäläisyysmerkit tämän päivän Saksan ja Fredrik Suuren Preussin välille. Maantieteellisesti näin ei ole koskaan ollut. Nykyisen Saksan kartalla Preussin ydin, Brandenburgin alue on vain vähäinen osa kartan oikeassa yläosassa. Suurin osa suurvalta-ajan Preussia sijaitsi aikoinaan nykyisen Puolan alueella. Nimensäkin Preussi otti valtakuntansa itäisimmästä kolkasta, joka kuuluu

nykyään Venäjään. Enin osa saksalaisista ruhtinas-kunnista – ehkä Saksia lukuun ottamatta - jäi Fredrikin sotaretkien ulkopuolelle ja vasta 1871 syntyi yhtenäinen Saksa.

Uuden keisarillisen Saksan järjestelmässä preussilaisuus nousi uuteen kukoistukseen. Se ei ollut yllättävää, sillä Saksan pääkaupunki Berliini oli entisen Preussin pääkaupunki. Preussin ja sen vahvan miehen Bismarckin rooli Saksan yhtenäistymisessä oli ollut keskeinen. Tunnettua on, että maan preussilaisen itäisen osan perheet tuottivat tasaisena virtana ammattisotilaita.

Kun suomalaiset nuoret miehet astuivat keuhkolla vuonna 1915 ja sen jälkeen riviin Lockstedtissa, miellettiin preussilaisuus ehkä vielä etäisenä käsitteenä, mutta rintamalle lähettäessä seuraavana vuonna tilanne oli jo toinen. Rimaa oli nostettu ja nimi Kunnikaallinen Preussin Jääkäripataljoona 27 edellytti tasokkaita suorituksia. Aikanaan tämä perinne siirtyi Suomeen. Vuosien varrella ja useassa sodassa kehittyi oma suomalainen sotatieto, jossa kuitenkin preussilaisuudella on ollut oma siivunsa.

Perinneyhdistystä odottavat lähitulevaisuudessa juhluvuosien tapahtumat ja toimenpiteet. Niihin kuuluu uuden jääkärihistorian saattaminen kirjan muotoon. Hyville ehdotuksille on tilaa. Tukijoiden ja sponsoreiden saaminen on enemmän kuin tarpeellista. Työ vaatii koko jäsenkunnan tuen ja tavoitteena tietenkin on tasokas historiateos. Tässäkin tavoitteena on välttää legendoja ja käsitellä jääkäriiikettä monipuolisesti ja asiallisesti. Kriittinen tarkastelu ei saa hukuttaa jääkäriiikkeen historian saavutuksia, joista maamme itsenäisyyden varmistaminen on ollut tärkein.

Edessä on uusi toimintavuosi 2012. Toivotan jäsenkunnan tervetulleeksi vuosikokoukseen Tampereelle, Finnentagiin Hohenlockstedtiin, jääkäriseminaariin Korttesjärvelle ja kesäpäiville Vaasaan sekä tietenkin kaikkiin osastokohtaisiin tapahtumiin.

Kari J Talvitie

Hallituksen varapuheenjohtaja

SS-pataljoonan muodostaminen 1941

Suomi halusi joukon Wehrmachiin ja jääkäreiden perinteen jatkajaksi

Pataljoonan lippu naulaamisen jälkeen Ostrobotni-alla 6.10.1941. Lipun lahjoitti Jääkärien Rouvat -yhdistys ja sen oli valmistanut helsinkiläinen Suomen käsityön ystävät.

Suomalaiset vapaaehtoiset käyttivät sekä Saksassa että Suomessa valmistettua hihaleijonaa. Punapohjainen malli oli Suomessa valmistettu ja alkujaan tarkoitettu käytettäväksi asepuvun malli 22 käsivarsinauhassa. Suomessa valmistetusta leijonasta oli olemassa myös rajoitetusti valmistettu harmaa malli.

Suomalaiset esittivät toivomuksen, että keväällä 1941 Suomesta Saksaan lähtenyt joukko voisi vaalia Kuninkaallisen Preussin jääkäripataljoona 27:n perinteitä. Se ei käynyt, sillä Wehrmachtissa oli jo JP 27:n perinteitä vaaliva yksikkö. Sekään toivomus ei toteutunut, että suomalaiset olisi sijoitettu Wehrmachtin riveihin. Suomalaisesta vapaaehtoispataljoonasta tuskin olisi tullut suurempaa kohua, jos se olisi liitetty Wehrmachiin eikä SS:ään, kirjoittaa Veljesavun, jäsenten huoltotoimintaa harjoittavan yhdistyksen edustaja Pekka Karras.

Vuoden 1940 alkupuolella alkoivat Suomen ja Saksan välit lähentyä. Yhteistoiminta alkoi laajentua kun Suomi salli, Ruotsin tavoin, saksalaisten joukkojen kauttakuljetukset alueidensa läpi Norjaan.

Saksan taholta esitettiin myös ajatus suomalaisen edustuspataljoonan värvämisestä Saksan armeijan riveihin, kahden vuoden sitoumuksella. Tarkoitus oli, että suomalaiset saisivat sotilaskoulutusta nykyaikaisin välinein. Suomen valtio puolestaan saisi poliittista tukea eikä kokisi olevansa yksin Neuvostoliittoa vastassa.

Valmisteluihin ryhdyttiin Suomen hallituksen annettua suostumuksensa hankkeelle. Vapaaehtoisten värväys alkoi Suomessa alkukeväällä 1941. Koska Suomi oli talvisodan jälkeen julistautunut puolueettomaksi, oli värväys suoritettava salassa. Värväyksen hoiti Helsingissä sijainnut Insinööritoimisto Ratas Oy hallitusneuvos Esko Riekin sekä etsivän keskuspoliisin valvonnassa. Eri puolilla Suomea toimi maakunnallisia päävärväreitä, jotka etsivät sopivia vapaaehtoisia. Halukkaita löytyi useita tuhansia. Hakijat seulottiin hyvin tarkkaan, tavoitteena oli hyvä, mutta epäpoliittinen joukko. Värväys saatiin päätökseen toukokuun alkupuolella ja 1207 vapaaehtoista laivattiin Saksaan viidessä erässä touko-kesäkuun 1941 aikana. Näin oli Jokipiin sittemmin kirjoittaman kirjan ”Panttipataljoona” mukainen joukko-osasto luotu.

Pataljoonaa värvätessä suomalaiset esittivät toivomuksen, että se voisi vaalia Kuninkaallisen Preussin jääkäripataljoona 27:n perinteitä, sillä olivathan nyt värvätyt vapaaehtoiset tavallaan toisen polven jääkäreitä, joukossa mm. useita jääkärien poikia. Pataljoona toivottiin liitettävän Saksan kenttäarmeijan eli Wehrmachtin riveihin. Wehrmachtissa palveli jo kuitenkin saksalaisista muodostettu pataljoona, joka

toimi jääkäripataljoona 27:n perinteen vaalijana.

Wehrmachiin liittäminen ei muutenkaan sopinut saksalaisten suunnitelmiin, koska kaikki muistakin maista Saksan armeijaan vapaaehtoisina värvätyt sotilaat liitettiin i Waffen-SS:n riveihin ja näin ollen myös suomalaiset vapaaehtoiset, siis vastoin suomalaisten toiveita. Suomihan ei ollut Saksan miehittämaa, eikä edes suoranainen liittolainen. Se teki suomalaisjoukosta hie-man poikkeavan verrattaessa sitä muihin vapaaehtoisina värvätyihin joukko-osastoihin, jotka olivat pääasiassa Saksan miehittämistä maista peräisin.

Mikä Waffen-SS oli, oli suomalaisille tuiki tuntematon asia.

Saksan hyökkäys Neuvostoliittoon 22.6.1941 muutti suomalaisvapaaehtoisten kohtalon. Neuvostoliitto aloitti sotatoimet Suomea vastaan 25.06.1941. Pyyntö siitä, että vapaaehtoiset kotiutetaan, mikäli Suomi joutuu uudelleen sotaan Neuvostoliiton kanssa ei toteutunut, Saksalaiset pitivät kiinni kahden vuoden sitoumuksesta.

Divisioonan miehet ja pataljoonan pojat

Saksassa vapaaehtoiset jaettiin kahden ryhmään. Saksan hyökkäyksen

PAROLE

Neuvostoliittoon alettua 22.6.1941 rintamakokemusta jo omaavat n. 400 miestä jaettiin lyhyen koulutuksen jälkeen pieninä ryhminä itärintamalle (nimitys; Divisioonan Miehet) lähtevän Wiking -divisioonan Nordland, Westland ja Germania -rykmentteihin. He osallistuivat kesän ja syksyn 1941 suuriin taisteluihin ja lopulta asematalinja vaikiintui Mius -joelle Ukrainaan.

Pääosa vapaaehtoisista eli noin 800 miestä koottiin suomalaiseksi koulutuspataljoonaksi, joka sai nimekseen SS -Freiwilligen Bataillon Nord-Ost. Pataljoonan perustamispäiväksi merkittiin 15.6.1941 ja sen komentajaksi määrättiin SS-Hauptsturmführer (kapteeni) Hans Collani. Pataljoona sai koulutuksensa Wienissä, Stralsundissa ja lopulta Gross-Bornin suuressa koulutuskeskuksessa Pommerissa. Pataljoonan valatilaisuus pidettiin 15.10.1941 Gross -Bornissa, jolloin se sai myös lopullisen nimensä, *Finnisches Freiwilligen Bataillon der Waffen-SS*. Valatilaisuuden yhteydessä vihittiin käyttöön SS-vapaaehtoispataljoonan lippu.

Joulukuun alussa 1941 pataljoona (nimitys; Pataljoonan Pojat) siirrettiin rintamalle. Pataljoonan asema- paikkaan Mius -joelle, jossa Wiking divisioonan talviasemat sijaitsivat, saavuttiin tammikuulla 1942. Suomalainen vapaaehtoispataljoona liitettiin eurooppalaisista vapaaehtoisista muodostettuun Nordland -rykmenttiin. Pataljoonan yhteyteen koottiin myös aiemmin Wiking -divisioonan mukana jo idän sotaretkien alkaessa rintamalle lähteneet suomalaisvapaaehtoiset.

Suomalainen vapaaehtoispataljoona osallistui kesän 1942 suurhyökkäykseen kohti Länsi-Kaukasuksella sijaitsevaa Maikopin öljy- aluetta. Elokuun puolivälin jälkeen Wiking -divisioonaa ja suomalaiset sen mukana siirrettiin Itä-Kaukasukselle. Malgobekissä pataljoona osallistui läpimurtoyrityksiin kohti Bakun öljykenttiä. Pataljoona kunnostautui Terek-joen alueella käydyissä taisteluissa, vaikkakin tappiot olivat suuret.

Näiden taisteluiden jälkeen pa-

taljoona sai täydennystä 200 miehen (nimitys; Ne 200 Urhoollista) verran Suomesta syksyllä 1942. Syksyn ja alkutalven 1942 aikana Wiking -divisioonaa ja ”Suomipataljoona” sen mukana eteni aina Kaukasus -vuoriston juurelle saakka. Täältä alkoi vetäytyminen vuodenvaihteessa 1942. Suomalaiset kävivät viimeiset hyökkäystaistelut helmikuussa 1943 Ukrainassa. Tämän jälkeen käytiin vain lähinnä torjuntataisteluja perässä seuraavaa vihollista vastaan.

Suomalaisten kahden vuoden so- pimuskautta oli päättymässä ja pataljoonan rintamalta vetoa alettiin valmistelemaan. Pataljoonan siirto selustaan alkoi 11.4.1943. Pataljoona erotettiin Wiking -divisioonan alaisuudesta 24.4.1943 ja sen siirto Saksan kotialueelle alkoi 29.4.1943, jonne saavuttiin 7.5.1943.

Suomeen palattiin kesäkuussa 1943

Ruhpoldingin alppikylässä, Baijerin maaseudulla vietetyn loman jälkeen pataljoona siirrettiin junakuljetuksella Tallinnaan ja sieltä edelleen laivalla Hankoon, jonne saavuttiin 2.6.1943. Pataljoonan kotiinpa- luuparaati järjestettiin Tampereella 3.6.1943, minkä jälkeen miehet saivat kuukauden kotiloman. Loman

jälkeen miehet koottiin Hankoon, jossa oli virallinen SS-vapaaehtoispataljoonan lopettamistilaisuus 11.7.1943.

Pataljoonan lopettamisen jälkeen miehet siirrettiin takaisin Suomen armeijan riveihin ja he osallistuivat mm. kesän 1944 torjuntataisteluihin Karjalan kannaksella ja Laatokan karjalassa. Osa vapaaehtoisina palvelleista osallistui myös Lapin sotaan 1944-1945, taistellen entisiä aseveljiään vastaan. Mauno Jokipiin kirjassa ”*Waffen-SS:n suomalaispataljoona vertailtavana*” s. 402, (ISBN 951-746-335-9) sanotaan myös, että ”Pataljoona on lähettänyt Suomen upseerikouluun väkeä enemmän kuin mikään muu aikansa pataljoona.

Suomalaisia SS-vapaaehtoisia kaa- tui 1941–1943 Saksan itärintamalla 256 ja 1943–1945 Suomen rintamalla vielä 113 eli yhteensä 369 miestä.

Suomalaiset SS-vapaaehtoiset olivat erittäin arvostettuja sotilaita sekä esimiestensä että aseveljiensä keskuudessa ja vielä nykyäänkin, yli 60 vuotta myöhemmin, ovat siteet Saksaan varsin vahvat. Suomalaisesta vapaaehtoispataljoonasta olisi tuskin koskaan tullut sellaista kohua, kuin siitä tunnetusti tuli, jos pataljoona olisi liitetty Saksan kenttäarmeijan eli Wehrmachtin riveihin, niin kuin

Juuri kotiin palanneita SS-vapaaehtoisia marssilla Hangossa 2.6.1943.

Kolmen suomalaisen Mius-joella kaatuneen SS-miehen haudat Uspenskan sotilashautausmaalla. Suomalaiset oli tarkoitus siirtää kotimaan multiin, mutta hanke raukesi pataljoonan hajottamisen johdosta

Suomalaisten taisteluhautaa Malgobekin suunnalla.

suomalaisten toiveena pataljoonaa värvätessä oli.

Sodan jälkeiset vuodet ankeita vapaaehtoisille

Sodan jälkeiset vuodet olivat ankeita suomalaisen vapaaehtoispataljoonaan kuuluneille. Saksalaisten noin 100 henkilölle maksamat invalidieläkkeet loppuivat syksyllä 1944 Suomen irtauduttua sodasta. Invalidisoituneet jäivät ilman eläkettä 12 vuodeksi vain omaisten, aseveljien ja lähimmäisten hyvän tahdon varaan. Suomalaisvapaaehtoiset välttyivät kuitenkin vielä kovemmalta kohtalolta, joka usein kohtasi vapaaehtoiseksi lähteneitä Saksan valtaamien maiden kansalaisia. Osa heistä sai jopa kuolemantuomion miehittäjän armeijaan kuulumisesta. Suomalaisen SS-vapaaehtoisten värväyksen takana oli kuitenkin ollut Suomen valtio. Lailla 15.6.1956, jolloin vuoden 1918 punainvaliditkin saivat eläkkeen, myönnettiin eläke myös Waffen-SS:n suomalaisille sotainvalideille ja sotaorvoille.

Vapaaehtoiset ovat yleensä parasta aineista. Kaikesta huolimatta he pyrkivät elämässä eteenpäin. Oma huoltotoimintaa varten vapaaehtoiset perustivat Veljesapu -nimisen yhdistyksen joka rekisteröitiin vuonna 1955. Yhdistys lieneekin vanhin yhä toimiva joukko-osastoyhdistys.

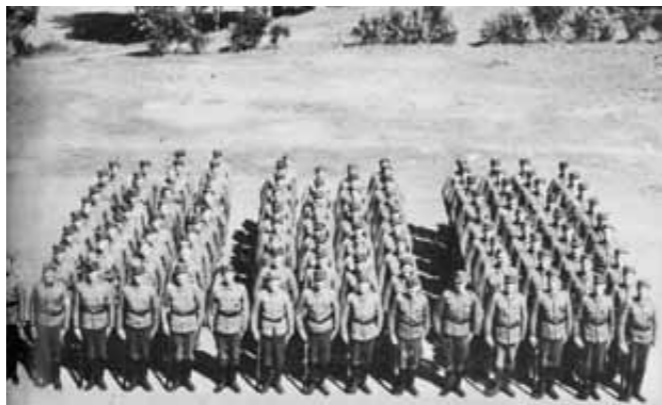
SS-vapaaehtoisten joukosta löytyy mm. kaksi ministeriä (Suorttananen, Malinen), seitsemän professoria (Soila, Vuori, Bergström, Eloranta, Karvinen, Lindgren, Nummi), hallintoneuvos, lääkintäneuvos, maanviljelysneuvos ja metsäneuvos, juristeja n. 30, toimitusjohtajia 36, metsänhoitajia 15, toimittajia 16, diplomi-insinöörejä 12, opettajia 15, kadettiupseereita 17, kanta-alipuseereita 10, pankinjohtajia 7, lääkäreitä 8, ekonomeja 8, pappeja 5, kirjailijoita 5, VR:n henkilökuntaa 32, maanviljelijöitä ainakin 116, sähköasentajia 19, poliiseja 10, puuseppiä 15, autoilijoita 36, työnjohtajia 57, merikapteeneja, pursimiehiä, seppiä, puutarhureita, muurareita, kaupunginjohtajia, filmipäällikkö (juutalaisista uskontoa tunnustavan omistajan alaisuudessa), tullimiehiä, postimiehiä, hammaslääkäreitä, teurastaja,

muukalaislegioonalaisia, muusikkoja, geologi, hieroja, työmiehiä, hovimestari, arkistopäällikkö, arkkitehti, putkiasentajia, harjansitoja, SAK:n järjestöjyvä, huippu-urheilijoita.

Suomalaiset SS-vapaaehtoiset taistelivat kilpi puhtaana jatkaen perinteistä suomalaista sotilaskunniaa taistelukentillä aina Kaukasukselta Suomen Lappiin. Taisteluhuutonaan ”hakkaa päälle”, he osoittivat uskollisuutta ja urhoollisuutta, mikä ominaisuudet on liitetty Suomen kansaan jo ammoisista ajoista lähtien.

Yhä tahtomme täällä on jääkärien, Suomen vapaus, kunnia kilpien (Jukka Tyrkkö 1942)

Pekka Karras
Veljesapu-Perinneyhdistys r.y

Suomeen palanneet SS-aliupseerit Lempäälässä pidetyn erikoiskurssin loppuparatiissa.

Niskurointia ja remmiapelleja

Rikoksia ja rangaistuksia Jääkäripataljoona 27:ssä

ARTIKKELI PERUSTUU VARATUOMARI JAAKKO RINTEEN PITÄMÄÄN ESITELMÄÄN.

Varatuomari Jaakko Rinne

Niskurointi ja kieltäytymiset olivat yleisimpiä rikkomuksia suomalaisten jääkäreiden keskuudessa. Niskuroinnista seurasi arestia tai toverikuria ”remmiapellien” muodossa. Niskuroijat joutuivat Bahrenfeldtin työleirille. Toki sattui vakavampiakin rikoksia, kuten tappo. Rintamalla suomalaisia pidettiin rehellisempinä kuin saksalaisia. Pataljoonaan kertyi ainesta, jolle sopeutuminen sotilaskuriin oli mahdollista. Nämä yksilöt toimitettiin pienin erin pois joukosta, enimmäkseen siviilityöhön, pahimmissa tapauksissa vankileiriin.

Suomalaisten jääkärien Saksassa viettämä kolmen vuoden aika voidaan oikeudenhoidollisesti jakaa neljään eri vaiheeseen, joilla kullakin omat piirteensä.

1. vaihe eli Pfadfinder-kurssi

Ensimmäiset 55 vapaaehtoista saapuivat 25.2.1915 Lockstedtin leirialueelle. Kurssin kokonaisvahvuus oli 189 vapaaehtoista, joista valtaosa oli ylioppilaita tai ylemmän tutkinnon suorittaneita.

Kurssilaiset pyrittiin pitämään erillään muusta ympäristöstä. Tä-

mä eristäminen ja salaaminen johtui pääasiassa siitä, että Suomen ruhtinasmaan vuoden 1889 rikoslain mukaan Suomen miestä, joka astuu sotajoukkoon, tietäen sen olevan vihollisen, rangaistakoon maanpetoksesta kuritushuoneella elinkaudeksi taikka vähintään kuudeksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi.

Varmasti huomattava osa jääkäreistä tiesi, että he syyllistyivät jonkinasteiseen rikokseen.

Eero Johannes Riecki on muistellut: ”Emme me ajatelleet maanpetosta. Ne jotka olivat varovaisia, keksivät tuon laittomuussyytteen. Me ajattelimme, että sodassa kaikki lait vaikenevat. Olimme tietysti selvillä siitä, että toimintamme oli korkeimman asteen laittomuutta.

Pfadfindereitä pidettiin siviileinä ja Saksan valtion vieraina, eivätkä he olleet saksalaisen sotilaslainsäädännön eikä sotilaallisen kurinpitomenetelmän alaisia.

Saksalaisten esimiesten ranskaisvalta rajoittui pelkkään nuhtelemiseen. Heitä oli velvoitettu kohtelevaan suomalaisia olennaisesti toisella tavalla kuin saksalaisia sotilaita. Suomalaisen vapaaehtoisten edellytettiin alistuvan vapaaehtoisesti myös sotilaskurin velvoituksiin. Heidän erikoisasemaa korosti majuri Bayerin (10.3.) antama kehoitus, että suomalaiset valitsevat – aitoon upseeritapaan – keskuudestaan kunnianeuvoston (”Ehrenrat”). Neuvoston työtaakka ei muodostunut raskaaksi. Enimmäkseen se rajoittui vähäpätöisten, joskus miltei lapsellisen tuntuisten riitojen selvittelyyn.

Kurssilaiset olivat ylemmän sosiaalisen taustan omaavia isänmaallisia nuoria miehiä Siksi ei Pfadfinderkurssilla ollut merkittäviä kurinpidollisia vaikeuksia ja suomalaisten voidaan katsoa osoittautuneen heille osoitetun luottamuksen arvoiseksi.

Majuri Bayer kehotti suomalaisia valitsemaan upseeritapaan keskuudestaan kunnianeuvoston (”Ehrenrat”) kurinpitokysymyksiä varten.

2. vaihe eli Ausbildungs-truppe Lockstedt

Saksan keisari Wilhelm hyväksyi 26.8.1915 kurssin suurentamisen n. 2.000 miestä käsittäväksi erillisjoukoksi, jonka nimeksi tuli Ausbildungstruppe Lockstedt. Käytännössä siitä muodostui laajamittaisen värväyksen ansiosta vähitellen kaikki ase-

lajit käsittävä vahvennettu pataljoona. Lockstedtin koulutusjoukon perustaminen muutti huomattavasti suomalaisten vapaaehtoisten paitsi määrää myös heidän asemaansa. He olivat nyt Saksan lainsäädännön ja Saksan armeijan järjestyssäännön alaisia. Heiltä ei tosin vaadittu sotilasvalaa, mutta heidän tuli allekirjoittaa sitoumus palvella Saksaa kaikkialla ja kaikin voimin. Tämä muutos tarjosi edellytykset jo ennestäänkin tiukan kurin koventamiseen.

Miesvahvuuden kasvaminen ja

tulija-aineksen muuttuminen aatteellisesta yliopistoaineksesta kansanomaisempaan suuntaan merkitsi myös kurinpitovaikeuksien lisääntymistä. Uusien tulijoiden joukossa oli miehiä, joiden tulo kurssille oli perustunut vääriin käsityksiin, eikä joukosta puuttunut epäsosiaalista ainestakaan.

Lisävaikeuksia tiesi se, että sotilaallisen kurin ylläpitäminen siirtyi saksalaiselta päällystöltä suureksi osaksi suomalaisille. Heillä ei kuitenkaan ollut rankaisovaltaa eikä myöskään pitkän kokemuksen antamaa kykyä pitää yllä esimiesauktori-teettään, kuten saksalaisilla.

Saksalaisten upseerien ja aliupseerien auktoriteetti näyttää olleen melko ehdoton; heidän antamiaan käskyjä ei juuri milloinkaan avoimesti vastustettu. Suomalaisen päällystön ja alipäällystön asema oli tässä suhteessa heikompi. Koulutettavat eivät aina olleet halukkaita tunnustamaan maanmiestensä esimiesauktoriteettia, joka yleensä perustui vain muutaman kuukauden koulutusetumatkaan.

Ryhmänjohtajilla ei rankaisovaltaa

Kuten edellä jo mainittiin, Gruppen- ja Zugführereillä (ryhmän- ja joukkueenjohtajilla) ei ollut suoranaista rankaisovaltaa. Jos he halusivat järjestää niskoittellevalle alaiselleen kurinpitovaikeuksien, heidän oli käännyttävä komppanian päällikön puoleen ja ilmoitettava eli ”meldettava” syyllinen tälle. Tällaisen toimintapiteeseen suomalaiset esimiehet olivat useinkin ymmärrettävästi haluttomia. He eivät halunneet saattaa maanmiestään vaikeuksiin tai saattaa omaa kurinpitokykyä esimiehen silmissä kyseenalaiseksi.

Näissä oloissa esiintyi silloin tällöin suomalaisen tuvanvanhimpaan tai ryhmänjohtajaan kohdistuvaa niskoittelua. Sotilaallisen järjestyssäännön mukaisia kurinpitovaikeuksia, jotka jättivät ikäviä merkintöjä asianomaisen papereihin, käytettiin ymmärrettävästi vähän. Tavallisin rangaistus oli ylimääräinen harjoitus, jota järjestettiin syylli-

Remmiapelit olivat yleisiä erityisesti pioneerikompaniassa. Kuvassa komppanian majoitusalueita.

selle itselleen tai koko yksikölle.

Putkaan joutui vain vähän suu-remmista rötöksistä, mutta ne olivat harvinaisia.

Toisinaan pataljoonan komentaja saattoi käyttää oikeuttaan alentaa ”ylennetty” suomalainen rivimieheksi. Tätä keinoa jouduttiin käyttämään suhteellisen harvoin ja alennetut olivat miltei yksinomaan Hilfsgruppenführereitä.

Esimiesten ylläpitämää kuria täydensi jossakin tapauksissa miehistön omassa keskuudessa harjoittama kovakourainen toverikuri, jonka tavallisimpana ylläpitokeinona oli solkivoin annettu selkäsäuna eli ”remmiapeli”. Sen saivat pääasiassa jääkärit, jotka esiintymisellään olivat aiheuttaneet tovereilleen ikävyyksiä. Erityisesti suosiossa ”remmiapelit” näyttävät olleen pioneerikompaniassa, mikä johtunee siitä, että yksikössä oli runsaasti merimiehiä, joille merielämä oli opettanut lujan toverikurin merkityksen.

Koulutuksen edistyessä jääkärien vapaa-aikaa lisättiin. Palveluksen ulkopuolellakin näyttää heidän käyttäytymisensä olleen hyvän kurin leimaamaa. Pahimpana häiriöittien aiheuttajana oli suomalaisten ilmeinen taipumus väkijuomien harkitsemattomaan käyttöön, komentajan asettamista rajoituksista

huolimatta. Ja eivät pataljoonan muut eli saksalaiset aliupseeritkaan olleet yleensä mitään vesipoikia ja he suhtautuivat suomalaisten hairahduksiin ymmärtävästi.

Pataljoonaan kertyi pakostakin jonkin verran ainesta, jolle sopeutuminen sotilaskuriin oli mahdotonta. Tämä aines toimitettiin pienin erin pois joukosta, enimmäkseen siviilityöhön, pahimmassa tapauksessa vankileiriin.

Omistusoikeutta kunnioitettiin myös silloin kun kyseessä oli valtion omaisuus. Myöhemminä vuosina opittu ”besorgaus” ei ollut vielä pääsyt tarttumaan suomalaisin.

Yhteenvetona voidaan todeta, että myös Ausbildungstruppe Lockstedt osoitti palveluksessa moitteetonta kuria. Tähän moitteetomuuteen on yksi räikeä, tosin palvelun ulkopuolella tapahtunut rikos.

Ennen vuodenvaihdetta 1915–1916 ei jääkäreiden ja paikallisväestön kanssa ollut tapahtunut välikohtauksia. Mutta vuoden 1916 uudenvuodenpäivänä ravisutti Lockstedtin leiriä tieto, jonka mukaan suomalainen jääkäri oli syyllistynyt läheisessä Itzehoen kaupungissa naisen tappoon. Tekoon oli sotkeutunut kaksi jääkäriä, joista toinen tuomittiin.. Tämä on virallinen eli sotaoikeuksien vahvistama käsitys

Viimeistään rintamapalvelu teki jääkäreistä Venäjän lain edessä rikollisia, jonka mukaan ”jos Suomen mies tekee aseellista vastarintaa Venäjän valtakunnan sotavoimalle, rangaistakoon maanpetoksesta ensisijaisesti kuolemanrangaistuksella”.

tapahtumasta. Totuus saattaa kuitenkin olla erilainen.

3. vaihe eli rintamapalvelu

Sekä pataljoonan johdossa että suomalaisten jääkäriliikkeen johtomiesten keskuudessa pidettiin tärkeänä, että pataljoona saisi myös taistelukokemusta. Joukon pääosa asetettiin liikekannalle toukokuussa 1916.

Tämä liikekannallepano ja myöhempi menestyksenkäs sotiminen rintamalla Venäjää vastaan täyttää selvästi edellä mainitun Suomen ruhtinasmaan vuoden 1889 rikoslain säännöksen, jonka mukaan: ”jos Suomen mies tekee aseellista vastarintaa Venäjän valtakunnan sotavoimalle, rangaistakoon maanpetoksesta ensisijaisesti kuolemanrangaistuksella”.

Aamulehti julkaisi vuonna 1995 luettelon maamme 50:stä kohutuimmasta rikoksesta ja sijoitti jääkäriliikkeen listan alkupäähän.

Pataljoona lähti itärintamalle 31.5.1916. Liikekannallepano ja rintamalle lähtö aiheutti pioneerikompaniassa kapinanluonteisen kieltäytymisen palveluksesta. Kiellettyneitä oli 13. Kolme kieltäytyjis-

tä joutui sotoaikeuteen, seitsemän sai arestirangaistuksen ja kolmelle toverit järjestivät remmiapellin. Haluttomuus lähteä rintamalle oli yhtenä syynä kapinointiin. Lisäksi näiden miesten liittymisen pataljoonaan oli aiheuttanut muut syyt kun isänmaallinen vakaumus.

Kesä-elokuussa 1916 suomalaiset olivat asemassa Riianlahden rintamalla Misse-joella.

Asemat Missejoella olivat märkyyden takia erittäin huonot ja aiheuttivat runsaasti erilaisia keuhkosairauksia.

Sotilaskuriin rintamapalveluksella on säännöllisesti höllentävä vaikutus. Jääkäripataljoona 27 ei muodostanut poikkeusta säännöstä. Ulkoinen sotilaallinen esiintymisen saattoi jättää toivomisen varaa, mutta palvelustehtävät suoritettiin moitteetta. Laiminlyöntejä tai rikkomuksia, jotka johtivat rangaistustoimenpiteisiin, sattui harvoin. Hairahtuneiden palauttamiseksi käytettiin vanhaa tuttua arestia. Sen asemesta käytettiin myös rangaistavan sitomista puuhun kahdeksi tunniksi, mikä sääskiä kuhisevalla seudulla oli julman tuntuinen rangaistus.

Vuoden 1916 elokuusta joulukuu-

hun jatkuivat taistelut Riianlahden ranta-asemissa.

Vaikka olosuhteet muuttuivat märestä joensuistosta hiekkarannaksi, joutui jääkäreiden jaksaminen kovalle koetukselle. Eniten mielialoja jäätii jääkärien allekirjoittama sitoumus, joka sysäsi heidän niskoilleen kaikki saksalaisen sotilaan velvollisuudet, mutta ei oikeuksia.

Syyskuun lopulla pataljoonassa esiintyi tyytymättömyyttä, joka johtui raskaasta palveluksesta, huollon puutteellisuudesta ja oman tulevaisuuden epävarmuudesta. Myös esimies-alainen ongelmia esiintyi ja kielikysymys kärjistytti tilannetta. Esitettiin vakavia mielipiteitä myös siitä, että pataljoonaan käyttäminen hyökkäystehtäviin ei ollut Suomen edun mukaista. Suoranaista kapinahenkeä alkoi ilmaantua.

Suomenkieliset valittivat sortoa

Arne Somersalo, (ent. Sommer,) sittemmin Suomen armeijan everstiluutnantti, joka sodan syyttyä oli liittynyt vapaaehtoisena Saksan armeijaan, on kertonut, että hän sai kyseisenä syksynä Ranskan Sommeen kirjeen Lockstedtissa edellisena kesänä tapaamaltaan jääkäriiltä. Tämä kertoi levottomuuksista jääkäripataljoonassa, jotka johtuivat siitä, että suomenkieliset katsoivat asemansa sorretuksi, kun pataljoonan suomalainen johto oli ruotsinkielisten käsissä. Edelleen kirjoittaja kertoi häpäisevistä kurinpidollisista rangaistuksista. Kirjoittaja päätti raporttinsa kehotukseen, että Somersalo hakisi siirtoa Jääkäripataljoonaan, jossa tämä saksalaisena upseerina tulisi suomalaisten vanhimaksi, ja siten voisi tukea suomenkielisten pyrkimyksiä.

Somersalo kieltäytyi, koska katsoi ettei hänellä ollut edellytyksiä välittäjäksi ja kun hänen upseeriarvonsa olisi saattanut antaa vaikutelman tunkeutujasta. Sama henkilö toisti kehotuksen Somersalon siirtymisestä jääkäripataljoonaan tilanteessa, jolloin pataljoona odotti jo siirtoaan Suomeen.

Somersalo pyysi kirjoittajaa sel-

Aikansa rintamalla palvelutta ”jermua” on vaikea uudelleen totuttaa entiseen tiukkaan sotilaallisuuteen. Paraatimarssi kuitenkin sujui Libaussa rintamajermuiltaakin.

vittämään päällystön kantaa asiassa. Ilmeni, että kapteeni Ausfeld oli asiasta innostunut ja oli esittänyt sitä vanhimille suomalaisille jääkäreille, jotka kuitenkin asettuivat empi-välle kannalle. Pataljoonan lähtiessä Suomeen oli Ausfeldt kuitenkin sähköittänyt Somersalon saksalaiselle esikunnalle pyytäen tämän siirtoa, johon yleisesikunnan päällikkö oli kuitenkin antanut kielteisen vastauksen asiasta Somersalolle kuitenkin mitään ilmoittamatta.

Kyseinen kirjeiden lähettäjä, josta Somersalo on käyttänyt nimitystä jääkäri K, mitä ilmeisimmin oli kapteenina ns. Aunuksen retkellä kaatunut heimosoturiksi ja idealistiksi mainittu Toivo Kuisma.

Syyskuun 1916 levottomuudet jatkuivat puhutteluista ja rauhoitteluista huolimatta. Suoritettiin myös äänestyksiä siitä, kuinka moni halusi päästä pois rintamalta. Sen tulos näytti, että jääkäreiden suuri enemmistö halusi jatkaa rintamapalvelusta. Äänestykset laukaisivat jostain syystä myös kireän tilanteen.

Levottomuuksia seurasivat kurin kannalta välttämättömät rangaistus-toimet. Palveluksesta kieltäytyneet joutuivat sota-oikeuteen, jonka antama ankarin rangaistus pahimmalle syylliselle oli 6 vuotta 5 kuukautta

pakkotyötä. Tottelemattomista osa komennettiin siviilitöihin Saksassa ja osa Bahrenfeldtin vankileirille. Kolmas ryhmä kuutisenkymmentä miestä sai tehostettua kuria ja koulutusta ”rangaistuskomppaniassa”. Neljännen ryhmän muodosti tienrakennuskomennuskunta.

Rauhottomien komppanioiden Oberzugführerien Harald Öhqvistin ja Walter Hornin toimet asiassa eivät nekään jääneet huomioita.

Saksan armeijan sodanaikaisen organisaation mukaan rintamalla olevilla joukoilla oli kotimaassa oma täydennysosastonsa. Pataljoonan liikekannallepanoon liittyi täydennyskomppanian perustaminen (2.3.1916), joka pataljoonan lähtiesä rintamalle peri pataljoonan aikaisemman nimen Ausbildungstruppe Lockstedt.

Nimensä mukaisesti se koulutti täydennysmiehistön ennen sen lähettämistä rintamalle sekä toimi toipumiskotina sairaaloista palaa-ville jääkäreille, joiden ei toistaiseksi katsottu kestävän rintamapalvelusta. Myös erikoistehtäviin komennetut jääkärit kulkivat tätä kautta.

Kurin suhteen tämä täydennysosasto ei ollut mikään malliosasto. Rintamalta ja komennuksilta saapuneet jääkäri kun eivät olleet mikään

Öhqvistiä rangaistiin synnä ryhdikäs esiintymien hänen puolustaessaan suomalaisia saksalaisten mielivaltaa vastaan.

helposti hallittava joukko. Arestirangaistuksia määrättiin taajaan, mutta niiden teho jäi vähäiseksi.

Öhqvist vastusti esimiehen mielivaltaa

Edellä kerrottuihin syyskuun 1916 niskoitteluihin liittyen Öhqvist (3 k.) ja Horn (4 k.) kumpikin komennettiin tälle Lockstedtin täydennysleirille.

Öhqvistin komennuksen synnä oli ryhdikäs esiintymien hänen puolustaessaan suomalaisia majurin ja saksalaisten mielivaltaa vastaan. Hornin viaksi jäänyt menettely on jäänyt epäselväksi. Itse hän oli kertonut, että hän olisi majurin mielestä tehnyt itsensä kelvottomaksi Oberzugführeriksi toimimalla tilanteessa ruotsinkielisten jääkäreiden edun vastaisesti.

Kummankin oleskelu Lockstedtissa jäi kuitenkin lyhyeksi. Öhqvist palasi rintamalle jo marraskuussa.

Sihvo puolusti Bahrenfeldlaisia

Joulukuusta 1916 lähtien muodostettiin pataljoonan ja täydennysosaston rinnalle kolmaskin osasto; Altona-Bahrenfeldin tykistövarikon työkomennuskunta. Siihen lähetettiin

Zugführer Aarne Sihvon ansiosta Bahrenfeldin ”kurileirin” olosuhteisiin alettiin kiinnittää huomiota ja miehiä alettiin vapauttaa joko takaisin pataljoonaan taikka siviilityöhön.

Niskoittelevan Saarikosken ampuminen nosti pataljoonassa vahvaa suuttumusta ampujaa, Oberzugführer Ståhlbergia kohtaan.

jääkäreitä, jotka olivat syyllistyneet vakaviin rikkomuksiin sotilaskuria vastaan. Valtaosa näistä oli yksinkertaisia kansanmiehiä, jotka olivat suomalaisen jääräpäisesti pitäneet kiinni siitä, minkä katsoivat oikeudekseen.

Kaikkiaan kertyi Bahrenfeldiin 224 suomalaista. Pääosan muodostivat edellä mainittujen syyskuun 1916 ja myöhemmät tammikuun 1917 niskoittelijat. ”Bahrenfeldtarit” joutuivat elämään muusta maailmasta lähes eristettyinä, työ oli raskasta, kohtelu tylyä, huolto heikkoa ja suurin osa eli jatkuvassa nälässä.

Zugführer Aarne Sihvon ansiosta Bahrenfeldin olosuhteisiin alettiin

kiinnittää huomiota ja miehiä alettiin kesäkuusta 1917 alkaen vapauttaa joko takaisin pataljoonaan taikka siviilityöhön.

Kaikkiaan 29 Bahrenfeldissä olutta jääkäriä palveli myöhemmin Suomen puolustusvoimissa. Heistä 23 saavutti upseerin arvon.

Mittaussa ollut pataljoona sai tammikuun 19. päivänä 1917 käskyn, joka sai katastrofin puhkeamaan. Käskyn mukaan pataljoona tuli varustaa suksilla ja sen oli suoritettava hiihtäen kierto- ja saksalaisten rintaman tunkeutuneiden venäläisten selustaan ja häiritä siellä venäläisten perääntymistä. Tehtävä oli kurniakas, mutta samalla se tiedettiin vaaralliseksi; mieshukka ei todennäköisesti voinut jäädä pieneksi. Kun kuitenkin vain rajoitettu määrä suksia oli käytettävissä, pantiin pystyyn 500 miehen hiihtokomennuskunta, johon noin puolet ilmoittautui vapaaehtoisena ja toinen puoli määrättiin.

Ståhlberg ampui Saarikosken

Kun hiihtokomennuskunta 24.1.1917 aamulla oli Aa-joen jäällä lähdesä kohti rintamaa, kieltäytyi siihen kuulunut jääkäri Sven Saarikoski lähtemästä rintamalle. Kun hiihtojoukon komentaja, Oberzugführer Armas Ståhlberg oli asennossa seisseen joukon edessä kolmasti kehoittanut Saarikoskea lähtemään ja kun tämä oli kolmasti siitä kieltäytynyt, ampui Ståhlberg Saarikosken.

Saarikosken ampuminen nostatti ymmärrettävästi tunteita pa-

taljoonassa. Asia käsiteltiin myös sota-oikeudessa ja Ståhlberg vapautettiin kaikesta vastuusta.

Samana aamuna jalkaisin rintamalle lähtevistä jalkamiehistä 80 kieltäytyi palveluksesta. Heidät pidätettiin. Myöhemmin näistä kuitenkin 11 jääkäriä suostui lähtemään rintamalle, mutta ne 69 miestä, jotka pysyivät kielloissaan, lähetettiin edellä mainitulle Altona-Bahrenfeldtin työleirille.

Mainittakoon, ettei hiihdosta rintaman taakse ei kuitenkaan tullut mitään ja pariviikkoisen huonoissa majoitusolosuhteissa tapahtuneen palelun jälkeen seurasi palautuminen säännönmukaiseen kokoonpanoon sekä siirtyminen reserviin ja suorittamaan työpalvelusta Tuckumissa.

Epävarmuus tulevaisuudesta aiheutti yhdessä yleisen väsymyksen ja kyllästyneisyyden kanssa jälleen kieltäytymisiä palveluksesta. Uuden komentajan, kapteeni Knathsin, esittämistä tuimista uhkauksista huolimatta ei niskurien käsittelyssä turvaututtu kuitenkaan jyrkimpiin mahdollisiin toimenpiteisiin.

Taipumattomien niskureiden määrä jäi pieneksi. 31 miestä sai kuitenkin lähteä Bahrenfeldtiin.

4. vaihe eli melkein vuosi Libaussa

Maaliskuun 1917–helmikuun 1918 välisen ajan rintamalta irrotettu pataljoona oli rantavartiosta ja täydennyskoulutuksessa varuskunta-, kylpylä- ja turistikaupungissa Libaussa eli aina Suomeen siirtymiseen saakka.

Tätä lähes 11 kuukautta kestänyttä kehityksen kannalta antoisaa ja monipuolista erikoiskoulutusta sisältänyttä jaksoa leimasi etenkin alkupuolella epävarmuus siitä, miten pataljoonan luonne ymmärrettiin ja mikä oli sen tarkoituksenmukaista käyttöä. Myös epätietoisuus Suomen tilanteesta kaivoi miesten mieltä.

Aikansa rintamalla palvelutta ”jermua” on vaikea uudelleen totuttaa entiseen tiukkaan sotilaallisuuteen. Tämä Libaussa vietetty aika ei siten ollut samaa luokkaa kun aikai-

Iltaloma- ja poistumiskiellot olivat yleisimpiä rangaistuksia Libaussa. Niitä jaettiin ahkerasti yksityisille jääkäreille, perusyksiköille, jopa koko pataljoonallekin.

semmin Lockstedtissä vietetty. Käs-
kyjä toteltiin veltommin – mutta
yhtä kaikki, niitä toteltiin.

Palveluksen ulkopuolella jätti
monen jääkäriin käyttäytyminen toi-
vomisen varaa. Suomalaiset olivat
hyvin oppineet saksalaisten sotilai-
den suosiman sananparren: ”Dienst
ist Dienst und Schnaps ist Schnaps”

Alkoholin käyttö muodosti pa-
talojoonassa kroonisen, mutta silti
toisarvoisen probleeman, joka ilme-
ni lähinnä tappeluina saksalaisten
kanssa. Tappelut olivat yleensä sak-
salaisten aloittamia.

Libaun katukaupoissa rehotti huijaaminen

Jääkärit näyttävät Libaussa nopeasti
oppineen elämään Libaun tavalla.
Erikovärisä kaupungille antoi ni-
mittäin vilkas liike-elämä, joka oli
pääasiassa juutalaisten käsissä, joi-
den liikemiesmoraali ei ilmeises-
ti ollut kovin korkea. Myös jääkärit
pyrkivät puolestaan huijaamaan juu-
talaisia monella eri tavalla. Röyh-
keät huijaukset teki mahdolliseksi
pääasiassa se, että laittomat kaupat
oli ilmitulovaaran vuoksi tehtävä
kiireellisesti, eikä ostajalla ollut sen
vuoksi aikaa tavarantoimittajien
tarkastukseen. Sotilasviranomaiset

näyttävät suhtautuneen tähän lii-
ketoimintaan perin suvaitsevaisesti.
Juutalaisten katkerat valitukset jäivät
yleensä tuloksettomiksi.

Suhtautumien muuttui toisek-
si, kun kyse oli valtion omaisuuden
myynnistä – niin kuin varsin
usein tehtiin. Kiinni jäänyttä valtion
omaisuuden anastajaa odotti sotaai-
keuden langettama muutaman kuu-
kauden vankeustuomio tai ainakin
ankara järjestysero. Omai-
suusrikoksista langettujen rangaist-
usten määrä ei ollut aivan vähäinen,
mutta prosenttisesti se tuskin nousi
kovin korkeaksi. Kaikesta huolimatta
suomalaisia pidettiin Kuurinmaal-
la rehellisempinä kuin saksalaisia.

Saksan armeijan rikoslaisissa ja
järjestyseroissa säädettyä ran-
gaistusjärjestelmää sovellettiin Li-
baussa käytäntöön hieman toisin
kuin Lockstedtissä ja rintamalla. Ai-
kaisemmin suosittua ”rangaistusäk-
siä” käytettiin edelleenkin, mutta
melko harvoin eikä se silloinkaan ol-
lut varsin ankaraa.

Iltaloma- ja poistumiskielloja sen
sijaan jaettiin ahkerasti yksityisille
jääkäreille, perusyksiköille, jopa ko-
ko pataljoonallekin. Kerrotaan ta-
pauksesta, jossa koko I. komppania
oli saanut lomakiellon parin Grup-
penführerin omavaltaisen ylöman

takia. Rehtinä ja myös ilmeisen va-
rakkaina miehinä nämä hyvittivät
tovereilleen aiheuttamansa harmin
ostamalla koko komppanialle litran
olutta mieheen.

Arestirangaistuksia määrättiin
ajoittain niin runsaasti, että jääkärit
joutuivat jonottamaan arestiin pää-
syä. Alentamista rivimieheksi käy-
tettiin jossain harvoissa tapauksessa.

Valtiota varastamista ei pidetty rikoksena

Sotilasmoraali – sellaisena kuin se il-
menee käytännössä, ei ohjesäännöis-
sä – on usein kuitenkin taipuvainen
pitämään valtion omaisuuden anas-
tamista itselleen puoliluvallisena
tekona. Mutta toverin yksityisomai-
suuteen kajoamisen se on jokseenkin
aina ja kaikkialla tuominnut törkeä-
nä ja häpeällisenä tekona. Tällaisiin
tekoihin syyllistyivät Libaussa vie-
tetyinä nälän ja rahapulan aikoihin
muutamit harvat jääkärit, nämäkin
enimmäkseen vain verottamalla yh-
teisiä muonavarastoja. Nämä tapauk-
set selvitettiin toveripiirissä. Syylliset
saivat sovittaa hairahduksensa edel-
leenkin usein ”remmiapellilla”, joka
ei hevin unohdu, mutta säästyivätpä
he silloin julkiselta häpeältä.

Sotilaskoti antaa nai-
sille mahdollisuuden
monipuoliseen ja mielek-
kääseen maanpuolustus-
työhön, sanoo Tellervo
Suoranta-Sallinen.
Kuva: Raimo Latvala

Saksalaiset toivat sotilaskodit Suomeen Jääkärit laajensivat toiminnan koko maahan

Ensimmäinen sotilaskoti Suomeen
E tuli huhtikuussa 1918. Kun sak-
salaiset joukot 13.4. Helsingin valta-
uksessa ottivat haltuunsa NMKY:n
talon, alkoi yhdistys heti toimimaan
sotilaitten hyväksi. Talon suuri juh-
lasali muutettiin sotilaskodiksi. Jo
kaksi päivää myöhemmin siinä jär-
jestettiin illanvietto kaupungin val-
loittajille. Kodin johtokuntana toimi
Helsingin NMKY:n johtokunta ja
johtajana oli aluksi Valkoisen Kaar-
tin pastori W. Louhivuori. Tämä koti
palveli joukko-osastoja runsaat kak-
si vuotta.

Marraskuussa 1918 julkaistiin
eri puolilla Suomea ilmestyneissä
sanomalehdissä kirjoitus ”Sotilas-
koteja perustamaan”. Kirjoitukses-
sa todettiin sotilaskotien olevan
paras todiste saksalaisen siviiliväes-
tön myötätunnosta sotilaiden hyväk-
si. ”Pienimmäksikin garnisooni- tai
leiripaikassa pistää silmään talo, jon-
ka seinässä suurin kirjaimin sei-
soo *Soldatenheim*”. Kirjoituksessa

kerrotaan kodin tarjoilusta ja oh-
jelmista. ”Kodin sieluna ovat paik-
kakunnan valveutuneet naiset, jotka
tällä tavoin tahtovat suorittaa asevel-
vollisuuttaan.” Jääkärit-nimimerkin
takana olivat jääkärikapteenit Olli
Paloheimo ja Selim Isakson.

Vetoomuksen siivittämänä
maassamme alkoi suoranainen so-
tilaskoti-innostus. Vuoden loppuun
mennessä alkoi sotilaskotityö Hami-
nassa, Helsingissä, Hämeenlinnassa,
Kajaanissa, Kellomäellä, Kuopiossa,
Lappeenrannassa, Mikkelissä Oulus-
sa, Sortavalassa, Tampereella, Terijo-
ella, Turussa, Tuusulassa, Vaasassa ja
Viipurissa. Nykyisen Rannikkosoti-
laskotiyhdistyksen toiminta alkoi
nimellä ”Saaristosotilaiden joululah-
jakomitea”.

Suomalainen sotilaskotityö oli
suoranaista jatkoa naisten maanpuo-
lustustyölle vapaussodassa. Avustus-
työssä mukana ollut Katri Bergholm,
josta myöhemmin tuli Suomen Soti-
laskotiliiton ensimmäinen puheen-

johtaja, totesi, että ”ne samat naiset,
jotka olivat tehneet työtä jääkäreille,
tahi valmistaneet vaatteita tulevalle
valkoiselle armeijalle tahi itse sodan
aikana voimiansa mukaan palvelleet
maamme valkoista armeijaa rintam-
an takana, jopa itse rintamallakin,
halusivat nyt tosiyöllä osoittaa si-
tä kiitollisuutta ja rakkautta, jota he
tunsivat maansa vapauttajia kohtaan.
Ja niin syntyi sotilaskoteja aivan
kuin itsestään kiitollisuuden kuk-
kasina kaikkialla, minne sotaväkeä
on sijoitettu maassamme.” Näin len-
nokkaasti hehkutti Katri Bergholm.

Jääkärit tukivat sotilaskoteja

Jääkärit siis toivat saksalaisen so-
tilaskotityön mallin Suomeen ja
heidän tukensa myöhempinäkin
vuosina oli merkittävä. Suomen so-
tilaskotiliiton hallinnossa ovat toi-
mineet jääkäritaustan omaavat
kenraalimajuri Hugo Österman,

Sotilaskotiliiton merkki on jääkäri-merkin suunnittelijan taiteilija Ellinor Ivalon käsialaa.

eversti Wiljo Einar Tuompo ja eversti Woldemar Oinonen.

Jääkäri-merkin suunnittelijan taiteilija Ellinor Ivalon käsialaa on myös sotilaskotimerkki.

Muutaman vuoden kuluttua huomattiin, että asiat ja toimet eivät sujuneet vaikeuksista ja yhteydenpito armeijan kanssa ei aina ollut mutkatonta. Kukin yhdistys toimi omalla vastuullaan ja omilla voimillaan. Tässä tilanteessa sotilaskotiväen keskuudessa heräsi ajatus perustaa yhteinen kattojärjestö, joka pitäisi yhteyksiä puolustusvoimiin ja joka kehittäisi koko sotilaskotikenttää koskevia yhteisiä käytäntöjä.

Helsingin Sotilaskotiyhdistyksen puheenjohtaja Katri Bergholm sai alkuvuodesta 1921 kirjeen, jossa pyydettiin ns. sotilaskotipäiviä pidettäväksi Helsingissä.

Tämän kirjeen myötä sotilaskotipäivien järjestäminen sai tuulta siipiensä alle. Katri Bergholm otti asian puheeksi yhdistyksensä laajennetun johtokunnan kokouksessa. Niinpä ensimmäiset sotilaskotipäivät järjestettiin 6.-9.4.1921. Tärkein asia oli luonnollisesti koko maata käsittävän sotilaskotiliiton perustaminen.

Sotilaskodeista tuli maastokelpoisia

Sotilaskotijärjestö on lähes alkuaikojista lähtien pyrkinyt kouluttamaan jäsenistöään mahdollisten kriisien varalle. Haminassa vuonna 1928 pidetyssä kokouksessa liiton puheenjohtaja Katri Bergholm piti alustuksen sotilaskotityön velvollisuuksista armeijaa kohtaan ja esitti uudeksi työmuodoksi sotilaskotien osallistumisen sotaharjoit-

1950-luvun vihreät sisaret leipovat pullaa sotilaskotiin

tuksiin. Sotaväen päällikön luvalla Liitto osallistui armeijan suuriin sotaharjoituksiin Kymenlaaksossa saman vuoden elokuussa sekä seuraavan vuoden maaliskuussa toisen divisioonan talviharjoituksiin. Liitto hankki itselleen tarvittavat välineet ja kaluston kahta liikkuvaa sotilaskotia varten ja lainasi niitä yhdistyksille.

Talvisodan sytyttyä perustettiin tilapäiskoteja ja liikkuvat sotilaskodit risteilivät rintama-alueella. Olosuhteista johtuen useimmat rintama-alueen kiinteät sotilaskodit joutuivat lopettamaan toimintansa ja sotilaskotityötä tehtiin ”autobussin” ja kuorma-autojen avulla.

Jatkosodan sytyttyä Suomen Sotilaskotiliitolla oli talvisodan kokemuksiin perustuva vuonna 1940 muodostettu valmis, sotaväen liikkeisiin mukautuva organisaatio koko kenttäarmeijan palvelemiseksi.

Rintama-alueilla saatiin käyttöön rakennuksia ja korsuja, rakennettiin sotilaskoteja, toimittiin pahviteltoissa tai vaikkapa taivasalla. Erityisesti on mainittava parakkisotilaskodit, joita pystytettiin uudelle rajaseudulle sijoitettujen joukkojen palvelemiseksi. Saksalaiset aseveljet saivat saman kohtelun kuin suomalaiset sotilaat. Hyökkäysvaiheen aikana sotilaskodit liikkuivat joukkojen mukana, jopa aivan etulinjassa.

Partisaanit tappoivat liiton puheenjohtajan

Sotilaskotiväki koki suuren menetyksen, kun Liiton puheenjohtaja Toini Jännes sekä Liiton ansioituneet jäsenet Greta Palojärvi ja Faini Aflecht saivat surmansa vihollispartion tulituksessa 5.7.1942. Seurue oli käynyt tarkastamassa useita sotilaskoteja. He olivat palaamassa Vienanhovista myöhään illalla Juntusrannan-Kuusamon tietä, kun vihollispartio yllätti matkalaiset. Heitä odotettiin vielä monessa sotilaskodissa, mm. Kiestisgissä, jossa odottajien joukossa oli myös Greta Palojärven puoliso, kenraali Väinö Palojärvi.

Kotirintamalla sotilaskotiyhdistyksissä valmistettiin tuhatmäärin ns. tuntemattoman sotilaan paketteja, suoritettiin vaatekeräyksiä, avustettiin sairaalatoiminnassa, autettiin sodan invalideja, järjestettiin arpa-jaisia sotilaskotityön tukemiseksi. Sotilaskodit olivat rintamalle menevien ja sieltä palaavien sotilaiden tuki- ja huoltopisteitä.

Kotirintaman sotilaskotiyhdistykset ottivat rintamasotilaskoteja kummikodikseen ja toimittivat niille liinavaatteita, sanomalehtiä, ehtoolliskalustoja, astioita, makeisia, tupakkaa, kynttilöitä ja pelejä. Ruotsistakin lähetettiin Liiton väli-

Sotilaskoti on tullut varusmiesten luo maastoon jo 1920-luvulla. Silloin sotilaskotiauto harjoituksissa oli ihme, tänään se itsestäänselvyys. Kuva: Kirsi Tulkki

tyksellä lahjapaketteja suomalaisille sotilaille. Lisäksi Sotilaskotiliitto toimitti joululahjapaketteja suomalaisille SS -miehille Kaukasian rintamalle.

Liitto sai avustusta puolustusministeriön kautta vuoteen 1958 saakka. Sen jälkeen Sotilaskotiliiton toiminta turvattiin muulla tavoin. Sotilaskotiyhdistykset saivat liiton kautta anoa puolustusvoimilta ja pääesikunnalta koneita ja laitteita. Vuonna 1956 puolustusministeriö ja Sotilaskotiliitto tekivät sopimuksen, jonka mukaan ministeriö tulee rakentamaan sotilaskodit varuskuntien uudistusten yhteydessä. Vuosien varrella puolustusministeriöltä ja puolustusvoimilta on saatu etuuskäyttöä sekä ajoneuvoihin liittyvät kuljetus-, huolto- ja korjauspalvelut. Apua on saatu myös henkilöstön koulutuksessa sekä tiedotus-, järjestely- ja asiantuntija-apua.

Liiton suoraa yhteyttä puolustusvoimiin hoiti vuosina 1926–1976 Liiton varapuheenjohtajana toiminut upseeriedustaja. Vuodesta 1977 lähtien puolustusvoimien edustaja on ollut Liiton hallituksen asiantuntijajäsenenä ja yhteyshenkilönä. Yhteysupseerijärjestelmä toimii myös paikallisyhdistyksissä. Yhteysupseeri eli ”vihreä veli” on koettu välttämättömäksi joustavan yhteistyön

jatkuvuuden kannalta.

Sotilaskotityön alkuvaiheissa sotilaspapisto oli merkittävä yhteistyökumppani. Sodan aikana papisto oli se kanava, jonka kautta järjestön käytännön yhteistyötä puolustusvoimien kanssa hoidettiin.

Viimeisin puolustusvoimien ja Sotilaskotiliiton välinen yhteistyö-

sopimus on tehty 4.6.2010. Siinä on määritetty sopimusperusteet, yhteistoiminta, sotilaskotijärjestön puolustusvoimille tarjoamat palvelut ja etuudet sekä puolustusvoimien sotilaskotijärjestölle antama tuki.

Sotilaskotiliitto täyttää 90 vuotta

Sotilaskotiliitto on edelleen elinvoimainen, hyvin johdettu organisaatio. Se antaa mahdollisuuden monipuoliseen ja mielekkääseen naisten maanpuolustustyöhön. Sotilaskotisisaret. Jäsenyhdistyksiä on 37 ja jäseniä kaiken n. 6000. Arvot toteutuvat vapaaehtoisuutena, osaisena, itsensä kehittämisenä, luottavuutena ja palvelualltiutena. Sotilaskotijärjestössä on ymmärretty, että koulutuksen avulla edistetään maanpuolustusmyönteisyyttä. Sotilaskotiliiton 90 -vuotisjuhlia vietettiin huhtikuussa. Juhlavuoden näkyvin projekti on kutoa 25.000 sukkaparia vuonna 2011 palvelukseen astuville varusmiehille ja -naisille.

Tellervo Suoranta-Sallinen

Sotilaskotiliiton 90-juhlavuoden näkyvin projekti on kutoa 25.000 sukkaparia vuonna 2011 palvelukseen astuville varusmiehille ja -naisille. Kuvassa Suomenlinnan paikallisosaston sisaret lähdössä Isosaaren linnakkeen tammi-kuiseen alosajuhlaan sukkaa jakamaan. Kuva: Rannikkosotilaskotiyhdistyksen Suomenlinnan paikallisosasto

Aarne Karimon työ on luovutettu Sotamuseolle. Vasemmalta Kaija Valve-Nurmi, kenraalin pojan Liisa-tyttären poika Väinö Mäntylä sekä Sotamuseon johtaja Harri Huusko

Jääkäriliiton Väinö Valveelle lahjoittama Aarne Karimon maalaus sotamuseolle

Sotamuseo on saanut vastaanottaa Aarno Karimon vuonna 1929 maalaamaan kolmiosaisen jääkäriaiheisen akvarellin, jonka Jääkäriliitto oli aikanaan lahjoittanut puheenjohtajalleen Väinö Valveelle. Triptyykin vasemmassa reunassa on jääkäri pfdfinder-asussa, keskellä jääkäripataljoonan järjestäytyneenä paraatitentällä lippunsa taakse. Kol-

mannen kuvan jääkärillä on päällään jääkäriunivormu.

Väinö Valve antoi taulun poikansa Sakari Valveen haltuun 1960-luvun alussa. Sakari Valveen kuoltua 1975 vain 46-vuotiaana Väinö Valve toivoi taulun jäävän lesken, Kaija Valveen huomaan toivomuksin, että kuva luovutetaan aikanaan sotamuseolle.

Väinö Valve vieraili 1994 98-vuotiana miniänsä Kaija Valveen, sittemmin Kaija Valve-Nurmen, kodissa Espoon Mankkaalla. Kenraali ihaili taulun avarassa omakotitalossa saamaa kunniapaikkaa ja toivoi, että Karimon teos lahjoitetaan sotamuseolle vasta silloin, kun miniä luopuu talosta. Näin tapahtui tämän vuoden ke- säkuussa ja taulu siirtyi sotamuseoon.

Taulun tarina kulkee vasemmalta oikealle. Vasemmassa reunassa oleva hahmo on vielä Pfdfinder. Oikealle tullessa hän jo jääkäri. Kuvan päämotiivi on pataljoonan järjestäytyminen paraatiin.

Komentaja Jörgen Engroos esitelmöi Helsinki-Uusimaan osastolle merivoimista.

Merivoimien tätä päivää on kansainvälinen yhteistyö

Kun hankkiuduin upseerin uralle, uskoin että tulisin palvelemaan vain Suomen puolustusvoimissa. Mutta sitten eräänä päivänä huomasin johtavani suomalais-ruotsalais-puolalaista amfibioyksikköä, joka teki maihinnousun Puolaan amerikkalaiselta maihinnousualukselta. Näin sanoi komentaja Jörgen Engroos, kun hän kertoi Suomen merivoimien tämän päivän toiminasta JP27:n perinneyhdistyksen Helsinki-Uusimaan osastolle.

Konkreettisin esimerkki merivoimien osallistumisesta kansainvälisiin tehtäviin on miinalaiva Pohjanmaan operointi viime keväänä Adenin lahdelle kansainvälisten humanitääristen avustuskuljetuksien suojaamisessa. Operaation yhteydessä suomalaiset pidättivät merirosvojoukon ja pitivät heitä vangittuina aluksellaan. Mutta rosvot piti päästää vapaaksi, kun mikään maa ei ollut halukas ottamaan heitä tuomittaviksi. Ehkä operaatiota ei oltu mietitty EU:ssa ihan loppuun asti, sanoi Engroos.

Monikansallisesta yhteistyöstä kertoi vuosi sitten Suomessa toteutunut Northern Coast -merisotaharjoitus. Siihen osallistui 13 maasta 64 alusta, 21 lentokonetta ja yhdeksän

helikopteria, erikoisjoukkoja, sotilaspoliiseja ja raivaajia. Yhteensä operaatiossa oli mukana 4000 henkeä.

Puolustusvoimien ja sen mukana myös merivoimien yksi päätehtävistä toisten viranomaisten tukeminen. Meriympäristön yksi suuri riski ovat ympäristöuhat. Niiden torjumisessa merivoimat on aktiivisesti mukana. Tuorein uutuus alalla on öljyntorjunta-alus Louhi. Se on varsin suuri, 72 metri pitkä.

Merivoimien keskeiset kehittämisalueet ovat meriyhteyksien turvaaminen, miinoituskyvyn ylläpitäminen sekä ohjuksin tapahtuva pintatorjuntakyky.

Merivoimia koskevat samat määräraha- ja välikäykset kuin koko puolustusvoimia. Aluksia poistuu ja toimintoja lopetetaan. Uusimpiin aluksiin kuuluvat Italiassa valmistuvat kolme miinantorjunta-alusta. Merivoimat voivat kuitenkin olosuhteisiin nähden varsin hyvin, eikä meillä ole maavoimien massiiviseen materiaalin vanhenemiseen verrattavia ongelmia, sanoi komentaja Engroos.

Jukka Knuuti

Jääkärimarssin työnimenä oli vuonna 1917 Jääkärimarssi

Kirjoituskilpailu Jääkäripataljoonan marssiksi on antanut hyvän tuloksen. Arvosteltavana oli yhdeksän (9) suomenkielistä, kaksi (2) ruotsin- ja yksi (1) saksankielinen käsikirjoitus. Runot ovat muodollisessa suhteessa suurimmaksi osaksi tyydyttäviä tai hyviä. Vaatimukset Jääkärimarssiksi täyttävät kuitenkin vain N:ot 4, 6 ja 7.

Lautakunnan mielipiteen mukaan on käsikirjoitus N:o 6 asetettava huomattavasti toisten edelle ja täyttää korkeatkin vaatimukset. Pie- nin muutoksin – mitkä lautakunta yhteistoimin kirjoittajan kanssa on tehnyt – muodostaa ehdotus hyvän marssitekstin.

Sen vuoksi ehdotetaan palkinnot jaettaviksi seuraavasti:

1. palkinto – 20:- Saksan markkaa N:o 6 Hfsgr. Nurmio, 3.jääk. kompp.

2. palkinto – 15:- Saksan markkaa N:o 7 Hfsgr. Nurmio, 3.kompp.

3. palkinto – 10:- Saksan markkaa N:o 4 Jääkäri Savolainen, Patteri.

Sotanäyttämöllä 15.8.17 Arvostelulautakunnan puolesta Heinrichs Oberzugf. ”

Kuten tekstistä ilmenee, arvostelulautakunta on järjestänyt kirjoituskilpailun Jääkärimarssin sanoitusosuudesta Jääkäripataljoonan marssiksi. Arvostelulautakunta kutsuu marssia nimellä Jääkärimarssi. Olen lainannut alkuperäistekstin (mitään muuttamatta) W. E. Tuompon kirjoituksesta Jääkärimarssi, joka on ilmestynyt teoksessa Jääkäri-ilike 40 vuotta (Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirjapaino Oy, Helsinki 1955).

Varsin yksiselitteistä on, että on tilattu sanoitus Jääkärimarssiin, jonka Jean Sibelius myöhemmin sävelsi.

Pekka Toivonen
Ilmajoki

Ruotsin prinssi Gustaf Adolf ja Mannerheim Mikkelin Klubilla.

Päämaja Mikkeliissä kolmen sodan aikana Marsalkka Mannerheimin nuorin pöytävieras suvun kuudes kreivi kunniavieraana Marskin klubilla

Vapaus sodan aikainen armeijan päämaja oli aluksi Pohjanmaalla ja huhti-toukokuussa 1918 Mikkeliissä Seurahuoneella ja kaupungintalolla.

Talvisodan alussa puolustusvoimien yleisesikunta siirtyi päämajaksi organisoituna Helsingistä Mikkeliin keskuskansakoulun päärakennukseen. Vuoden 1940 loppiaisaaton pommitusten jälkeen päämaja hajasijoitettiin Mikkeliä ympäröivälle maaseudulle. Sotaa johdettiin pari kuukautta Otavan kansanopistosta ja viimeisen sotaviikon aikana Juvan Inkilästä.

Jatkosodan syttyessä kesäkuun lopulla 1941 päämaja aloitti toimintansa kolmannen kerran Mikkeliissä. Ylipäällikön samoin kuin yleisesikunnan keskeisten osien toimipaikana oli koko jatkosodan ajan edellä mainittu keskuskansakoulu.

Mikkelin klubista tuli Marskin klubi

Vuonna 1898 perustettu Mikkelin klubi vuokrasi toimitilat torin luoteiskulmaan syksyllä 1940 valmistuneesta Suur-Savon Osuuskaupan liikerakennuksesta. Kiinteistön tärkein vuokralainen oli Hotelli Kaleva. Koko hotelli oli jatkosodan ajaksi otettu puolustusvoimien käyttöön henkilökunnan majoitus- ja ruokailutiloiksi.

Mikkelin klubi luovutti osan toimitiloistaan päämajan käyttöön. Marsalkka Mannerheim lähimpine alaisineen ruokaili klubilla kahdesti päivässä. Klubia voidaan siten perustellusti yhä nimittää Marskin klubiksi.

Marskin pöytäseurueeseen kuuluivat eri aikoina yleisesikunnan päälliköt E. E. Hanell ja A. E. Heinrichs, komentoesikunnan päällikkö W. E. Tuompo ja tiedustelupäällikkö Lars Melander, jääkäriupseerita kaikki, päämajoitustestari Aksel Airo, tiedustelupäällikkö Aladár Paa-

sonen, tykistön tarkastaja V. P. Nenonen sekä adjutantit R. R. Grönvall, O. R. Bäckman ja Erkki Sutela.

Marski oli vilkas ja eloisa seuramies hyvässä vireessä ollessaan. Sairausten tai huonojen rintamautisten taikka maan poliittisten vastoin käymisten masentamana hän saattoi olla äreällä päällä ja syödä ääneti. Muutkaan eivät silloin tahtoneet keskustelua aloittaa. Mannerheim puhui äidinkieltään ruotsin lisäksi sujuvasti suomea, venäjää, ranskaa, englantia ja saksaa sekä jonkin verran kiinaa.

Viiden sukupolven kreivit Mannerheim-suvussa

I Taalainmaalta Ruotsista syntyisin ollut vapaaherra, majuri Carl Erik Mannerheim (1759–1837) muutti Suomeen 1783. Osallistuttuaan kuningas Kustaa III:n vastaiseen Anjalan liittoon 1788-1790 hänet tuomittiin kuolemaan. Hänet kuitenkin armahdettiin ja hän sai pi-

tää majurin virkansa. Mannerheim erosi melko pian virastaan ja osti Louhisaaren kartanon Askaisista. Porvoon valtiopäivillä 1809 hän oli aatelissäädyn vaikutusvaltaisin jäsen. Mannerheimista tuli senaatin talousosaston varapuheenjohtaja. Hän kuului niihin suuriruhtinaskunnan alkuaikeiden valtiomiehiin, jotka loivat pohjan Suomen valtion perustamiselle. Suku korotettiin kreivilliseen säätyyn 1824. Kreiviarvo annettiin suvun päämiehelle ja vanhimmalle miespuoliselle jälkeläiselle kussakin polvessa.

II Ensimmäinen Suomessa syntynyt suvun jäsen oli Carl Gustaf Mannerheim (1797–1854), josta tuli vastikään perustetun Viipurin hovioikeuden presidentti 1839. Hän oli myös aikansa tunnetuin hyönteisten tutkija ja keräilijä, jonka kokoelmiin kuului noin 100 000 yksilöä, etupäässä kovakuoriaisia (Coleoptera).

III Carl Robert Mannerheim (1835–1914) velkaantui epäonnistuneiden liiketoimien takia siinä määrin, että Louhisaaren kartano jouduttiin myymään. Hänen suurimpia hankkeitaan oli ollut paperitehtaan ja puuhiomon perustaminen Kuu-sankoskelle. C. R. Mannerheim asui 1880-luvulla ulkomailla. Suomeen palattuaan hän perusti konttorikoneliikkeen, joka viime vuosisadan alkupuolella tuli Systema-nimisenä tunnetuksi erityisen hyvin menestyvänä yrityksenä.

IV Suomen marsalkan, vapaaherra Gustaf Mannerheimin (1867–1951) vanhin veli oli pankinjohtaja Carl Erik Johan Mannerheim (1865–1915), jonka Bobrikov karkotti 1903 perustuslaillisena maanpakoon. C. J. E. Mannerheim muutti Ruotsiin, jäi sinne asumaan ja toimi Norrlandsbankenin johtajana.

V Pankinjohtajan vanhin poika Carl Erik Mannerheim (1898–1995) kuului vapaus sodan aikana setänsä johtamaan valkoiseen armeijaan. Hän omisti yli kahden vuosikymmenen ajan Niemenkylän kartanon Vihdin Nummelassa. Myöhemmin hän asui kymmeniä vuosia Ranskassa.

C. G. Mannerheim (vasemmalla), Pentti Palin ja Mikko Pöyry Osuuskauppa Suur-Savon liikeyhteyden edustalla. Rakennuksen kolmannen kerroksen kulmassa on edelleen Mikkelin Klubin toimitilat. Kuva Hannu Kiuru

Kuudes kreivi klubin vieraana

Insinööri Carl Gustaf Mannerheim (s. 1926) vietti lapsuutensa Niemenkylän kartanossa Vihdissä, muutti sieltä Helsinkiin ja asuu tätä nykyä Kauhaisissa. Suvun päämiehenä hän on viime vuosina melko säännöllisesti käynyt klubin tilaisuuksissa. Klubi on esittänyt hänelle pysyvän kutsun Marskin illallisille kiitokseksi siitä, että klubitakin rintamerkissä on saatu käyttää Mannerheim-suvun perinteistä tunnuskuvioita.

Viime keväänä Snellmanin päivänä klubin johtokunta oli kutsunut kreivi Carl Gustaf Mannerheimin puolisoineen vieraaksi klubille. Lounaalla pitämässään puheessa kreivi kertoi saaneensa isänsä kanssa kutsun Marskin klubille 22.2.1944. Nostomies Gusselle oli suuri elämys istua päivällispöydässä ylipäällikön ja kenraalien seurassa. Kahvi- ja sikaripöytänsä hän ei sentään päässyt. C. G. Mannerheim otaksui Marskin halunneen varmistua siitä, ettei sukulaispojan armeijaan määräämiselle ollut mitään estettä. Kun estettä ei ilmennyt, annettiin hänelle hetimiten palvelukseenastumismääräys alokkaaksi Luonetjärvelle.

Carl Gustaf Mannerheim muisteli kaihoisasti nuoruusvuosiaan Vihdissä. Suomenkielinen kyläyhteisö antoi hyvän virikkeen suomen kielen käyttämiseen. Niinpä hän puhuikin sujuvasti suomea. Vaikka useat lähisukulaiset ovat muuttaneet pysyvästi asumaan ulkomaille, ei C. G. Mannerheim ole halunnut lähteä Suomesta pois. Klubin puheenjohtaja Mikko Pöyry totesi vierailun päättyessä, että Marskin pöytävierasta ei enää muita ole elossa kuin Carl Gustaf Mannerheim. Päivän päätteeksi kunniavieras seurueineen tutustui Mikkelin jalkaväkimuseoon.

Hannu Kiuru

Pentti Palin, Marskin Klubi, Mikkelin Klubi 1898–1998, Gummerus, Jyväskylä 1997

Suomen Kansallisbiografia 6, SKS, Helsinki 2005

Miksi Neuvostoliitto selvisi 1941

Saksalaiset ottivat 1941 satojatuhan sotavankeja.

■ **Adolf Hitlerin** pöytäpuheet marsalkka **Mannerheimin** 75-vuotispäivillä 4.6.1942 sekä kenraalimajuri **Woldemar Hägglundin** kertomus Talvisodan ajalta tulivat mieleen, kun luin kirjaa ”Stalin’s Keys to Victory, The Rebirth of the Red Army in WWII” (**Walter S. Dunn**).

Marskin syntymäpäivien yllätysvieras kertoi suomalaiselle pöytäseurueelleen, että jos joku olisi kertonut hänelle, että operaatio Barbarossaan lähettäessä Neuvostoliitolla oli käytettävissään 35 000 panssarivaunua, olisi hän pitänyt asianomaista mielettömänä. Hitler kertoi että kesäkuuhun 1942 mennessä saksalaiset joukot olivat vallanneet tai tuhonneet 34 000 panssaria, mutta aina niitä riitti.

Hitler taisi pyöristellä lukuja suuremmiksi, mutta kyllä suuruusluokat täsmäävät. Tuhottujen vaunujen tilalle puna-armeija sai 1941 vain 5 000 panssaria. Mutta jo 1942 oli tuotanto saatu organisoitua niin, että vuoden mittaan saatiin sotaan jo 27 000 uutta panssaria. Ja 1942 alkoi saapua myös USA:n ja Englannin lahjoittamia vaunuja.

Neuvostoliiton oma teollisuus venyi käsittämättömiin saavutuksiin. Näin kävi, vaikka osa panssareita valmistavista tehtaista jäi saksalaisten valloittamille alueille. Osa tehtaista taas oli siirretty pikavauhtia Siperiaan tai Kazakstaniin. Jo kesästä 1943 alkaen suolsivat siirretyt tehtaot enemmän panssareita, kuin saksalaiset ehtivät niitä tuhota. Ja kun sodan loppuun mennessä lännestä tuli lahjaksi 22 800 panssarointua ajoneuvoa, oli puna-armeijalla riittävästi teloilla liikkuvaa rautaa.

Talvisodassa Laatokan Karjalassa pysäytetyn hyökkäyksen neuvostojoukot saarrettiin useisiin suuriin ”moteihin”, jotka puolustautuivat äärimmäisen sitkeästi. Kollaan kenraaliksi kutsuttu IV Armeijakunnan komentaja kenraalimajuri Hägglund totesi tilanteesta: ”Venäläiset eivät noudattaneet kansainvälisiä taistelutapoja, joiden mukaan osasto, joka on eristetty omistaan, ilman toivoa saada yhteyksiä omiinsa, antautuu. Mutta ryssät taistelevat sellaisissakin olosuhteissa loppuun saakka. Se tietää ajankulua ja tappioita.”

Dunn vertaa Neuvostoliiton itsepäistä vastarintaa

Ranskaan kesällä 1940. Kun se antautui saksalaisille kesäkuussa 1940, olivat sen kärsimät tappiot sekä absoluuttisesti että suhteellisesti paljon vähäisemmät kuin Neuvostoliiton menetykset 1941.

Puna-armeijan tappiot olivat 1941 4,5 miljoonaa miestä. Niinpä sodan alkaessa käytössä olleista 180 divisioonasta oli vuoden loppuun mennessä poistunut vahvuudesta 155. Silti saksalaisia vastassa oli vuoden loppuun enemmän divisioonia kuin operaatio Barbarossan alkaessa.

Puna-armeijan käsittämättömästä elpymiskyvystä kertoo se, että Raatteen tien surkeasta tappiosta kesti vain runsas kaksi vuotta Stalingradin suurvoittoon.

Operaatio Barbarossan alettua perusti Neuvostoliitto vuoden 1941 aikana yli 200 divisioonaa. Huonoimmassa tapauksessa palvelukseen kutsutulle annettiin käsivarsinauha, kivääri ja viisi patruunaa. Eli puna-armeijassakin tunnettiin paikallinen malli Cajander. Raskaan aseistuksen saamisessa oli valtavia ongelmia. Monet divisioonat olivat vailla viestivälineitä ja divisioonien tykistörykmenteissä oli runsaasti kalustoa 1800-luvulta.

Kaikille sotureille ei aina riittänyt edes henkilökohtausta asetta. Oli divisioonia, joille oli jalkaa vain 500 kivääriä. Näinköhän oli todellisuus pohja **Anthony Beavorin** Stalingradkirjan mukaan tehtyyn elokuvaan, missä hyökkäykseen lähettäessä osa oli sotilasta oli ilman kivääriä. Heidän käskettiin ottamaan aseet taistelun aikana kaatuneilta tovereiltaan.

Neuvostoliitolla oli sodan alkaessa 30 000 panssarivaunua.

Uudet divisioonat eivät tietysti aina olleet Werhmachtin joukkojen veroisia. Mutta siitä huolimatta ne pysäyttivät saksalaiset Moskovan porteille joulukuussa ja pakottivat ne perääntymään satoja kilometrejä.

Neuvostoliiton selviäminen Suuresta isänmaallisesta sodasta on käsittämätön selviämistarina. Nyky-Venäjä katsellessa kummastelee, mistä löytyi se organisointikyky, jolla rintamien romahtaessa teollisuus organisoitiin uudelleen. Ja miten kyettiin kaiken aikaa muodostamaan yhä uusia divisioonia. Suuren isänmaallisen sodan aikana puna-armeijassa oli yhteensä yli 700 divisioonaa. USA perusti koko toisen maailmansodan aikana 90 divisioonaa eli alle puolet siitä mitä Neuvostoliitto sai aikaan 1941.

Mutta hintakin oli kauhea. Vangiksi antautuminen oli rikos ja siitä joutui sodan päätyttyä Siperiaan. Vähimmästäkin pelkuruudesta, jos ei ammuttu, joutui kurikomppaniaan. Sellaisissa ”palveli” sodan mittaan noin 400 000 puna-armeijalaista. Eikä siviilissäkään helppoa ollut. Siperian tehtailla panssarivaunuja rakennettiin taivasalla ennen kuin konehallit saatiin valmiiksi. Työtä tekivät pääasiassa naiset ja alaikäiset pojat. Työvuorot olivat 12 tuntia seitsemänä päivänä viikossa. Eikä työturvallisuudestaakaan niin suuria piitattu.

Mutta olisiko kuitenkin niin, että viime kädessä Neuvostoliiton kestäminen avaimena oli säälimätön diktatuuri. Stalin oli valmis uhraamaan miljoonia oman maansa kansalaisia aivan samoin kuin Hitler muutamaa vuotta myöhemmin osien vaihduttua. Mutta Ranskassa oli demokraattisesti valittu valtion johto, jonka oli pakko ottaa huomioon kansalaisten mielipiteet.

Kirjoitus on julkaistu Suomen sotilas-lehdessä numero 4/2009

JÄSENPAVELUN MYYTÄVÄT TUOTTEET

TUOTE	HINTA
Kortit	
Jääkärilippukortti	1,00
Jääkärilippukortti 2-os. + kuori	1,50
Onnittelukortti jääkärimerkillä + kuori	1,00
Pakettikortti jääkärimerkillä	0,50
Rovaniemen jääkäripatsas	0,20
Skangal-Mangal tiellä + kuori	0,50
Suomen Jääkärit	1,00
Turun jääkäripatsas	0,20
Vaasan jääkäripatsas	0,20
Wasserturn	0,20
Adressit	
Ilman tekstiä	10,00
Kansliasta kirjoitettuna/ toimitettuna	12,00
Laajempi tekstaus	13,00

Muut tuotteet

CD Jääkäriin morsian/ kesto 22 min	10,00
CD-ROM Virtuaalijääkärit	25,00
Fallna for friheten-medalj	8,50
Jägarens väg	3,00
Jääkärien Elämäntyö-itsenäisyyden puolesta, julkaisu (Kielet: suomi, ruotsi, saksa, englanti ja latvia)	10,00
Hopeiset 27-kalvosinnapit	150,00
Hopeinen 27-riipus ketjulla	150,00
Kirjeensulkijamerkki, (arkki sis. 50 kpl)	2,50
Kynttilä, Jääkärimerkillä	8,00
Puukko Jääkärimerkillä	50,00
Suomen jääkärien elämenkerrasto, I täyd.osa 1957	5,00
Ur Jägarnas levnad och gärning	5,00
VHS Jääkärien tie I-III	15,00

Vain jäsenille

Perinneyhdistyksen jäsenmerkki	12,00
--------------------------------	-------

Erillisillä hakemuksilla myynnissä

Jääkäripenoismerkki	80,00
Jääkärihautamerkki	80,00

Tilaukset postikortilla tai faxilla osoitteella:	Toimitamme tuotteet kerran viikossa.
Jääkärikanslia	Hintoihin lisätään postituskulut.
Pohjoisranta 20 A 3	
00170 HELSINKI	
Puh/fax (09) 135 1009	
e-mail: jaakarikanslia@kolumbus.fi	

Kuvassa oikealta Seppo Rähkä JP 27:n Perinneyhdistyksen Kuopion osasto puheenjohtaja, eversti Ari Jussila Karjalan Lennoston komentaja, vänrikki Jussi Petteri Tuunanen ja Risto Pehkonen Kuopion osasto sihteeri.

Jääkäritestamentti Karjalan Lennoston kotiutuville varusmiehille

■ JP 27:n Perinneyhdistyksen Kuopion osasto on vuosikymmeniä lahjoittanut muistoesineen kotiutuvan ikäluokan parhaalle varusmiehelle. Alussa lahjoitettava muistoesine oli jääkärien pöytästandardi. Noin kymmenen vuotta sitten osaston silloinen puheenjohtaja evl evp Erkki Lampola toi esille jääkäritestamentti-idean. Perusteluiksi hän esitti, että lukemalla lahjoitustilaisuudessa jääkäritestamentin ydinajatuksen ”Perinnöksi teille Suomen nuoriso...” saamme testamentin annettua koko ikäluokalle, jonka yksi edustaja saa haltuunsa.

Karjalan lennoston kotiuttamislaisuuteen heinäkuussa kuului ansioituneiden varusmiesten palkitsemiset. JP 27:n Perinneyhdistyksen Kuopion osasto sai ensimmäiseksi antaa jääkäritestamentin vänrikki **Jussi Petteri Tuunaselle**. JP 27:n osaston puheenjohtaja **Seppo Rähkä** valotti jääkärien tahtoa ja tekoja Suomen itsenäisyyden saavuttamisessa ja sen säilyttämisessä sekä sitä, että jääkärit olivat lähtöisin kaikista kansan kerroksista. Perintöteksti jakoi testamentin sanoman kaikille reserviin siirtyville varusmiehille. Samalla nostettiin yksi sotilas ikäluokan parhaaksi, sillä varusmies oli kantanäköisyyden valitseminen ja he tietävät Suomen jääkärien ja heidän perinteensä arvon. Jotta testamentin arvo selvenisi myös testamentin saajalle vänr Tuunaselle antoi Kuopion osaston sihteeri **Risto Pehkonen** hänelle

le ”Itsenäisyyden puolesta, Jääkärien elämäntyö” -vihkosin.

Rissalan sotilaskotiyhdistys halusi muistuttaa edustajiansa Arja Niskasien ja Terttu Rissasen välityksellä ja palkita ahkeraa sekä hyvin käyttäytyvää lntstm Antti Räsästä rannekellolla. Sotilaskodissa käytetystä ajasta jokaiselle varusmiehelle jää miellyttävät muistot. Sotiemme veteraanien ”sotapesä” on saanut lyhenteen nimeksi ”sotku”, jonka siisteys ja halvat hinnat ovat aina olleet osa sotilaiden vapaa-aikaa. Jääkärien vapaa-ajan viettopaikka Locksetd Lagerisa oli Cafe Schütz.

JP:n 27:n koulutettavista lähes 2 000 vapaaehtoisesta jääkäreistä valtaosa sai alokaskoulutuksen jälkeen rintamakokemusta ja sen jälkeen erikoiskoulutuksen. Heistä luotiin tulevan itsenäisen Suomen sotaväen runko. Tuo sotaväki luotiin Vaasassa talvella 1918, kun jääkärit suostuivat ensin kouluttamaan laillisesti kutsut alokkaat sekä sitten toimimaan aikaansaadun sotaväen eriarvoisina johtajina. Kaaderijärjestelmällä jo silloin saatiin itsenäisyys luotua ja asevelvollisuuteen perustuvalla armeijalla tiukoissakin tilanteissa ja vaikeina aikoina se säilymään. Nämä seikat tulivat esille JP 27:n Perinneyhdistyksen luovuttaessa jääkäritestamentin parhaalle kotiutuvalle sotilaille.

Teksti Risto Pehkonen
Kuvat Risto Hyvärinen

Perinneyhdistyksen Kuopion lippu on jo 12. alaosastolippu

■ JP 27:n Perinneyhdistyksen Kuopion osaston lippu naulattiin ja vihittiin 24.9.2011 Karjalan Lennostossa. Nyt vihitty lippu on 12:s alaosaston lippu Perinneyhdistyksessä.

Tervehdyssanoissa **Seppo Ryhänen** painotti jääkärien merkitystä itsenäisyyden saavuttamisessa ja sen myöhemmässä säilyttämisessä. Jääkäreiden lipulla oli ja on edelleen suuri merkitys, kulkeehan se Suomen lipun jälkeen paraateissakin ennen joukko-osastoja.

JP 27:n Perinneyhdistyksen puheenjohtaja kenraalimajuri **Jukka Pennanen** totesi lippupuheessaan Kuopion osaston valinneen onnituneen ajankohdan osaston oman lipun vihkimiselle. Jääkäri liikkeen satavuotisjuhlallisuuDET lähestyvät ja vuosina 2014-2018 lipulle tulee varmasti runsaasti käyttöä eri tilaisuuksissa.

– Jääkäreille aikoinaan omalla lipulla oli suuri merkitys. Se otettiin käyttöön jääkärien valatilaisuudessa Liepajan kirkossa juuri ennen kotiutumista 13 p:nä helmikuuta 1918. Seuraava jääkäri lipun esiintyminen oli 25. helmikuuta jääkärien viimeisessä yhteisessä esiintymisessä eli tuloparaatissa Mannerheimin kanssa Vaasan torilla.

– Jääkäri lippu on itsenäisen Suomen ensimmäinen joukko-osastolippu, joka liehuu seuraavan kerran itsenäisyyspäivän valtakunnallisessa paraatissa arvopaikalle heti valtion lipun jälkeen Tampereella.

– Kuopion osaston lippu on 12:s alaosaston lippu Perinneyhdistyksessä. Lippu on selkeä ratsuväen sotalippu, pohjaväri on vihreä, kenttäpalvelun väri. Vihreä väri yhdessä lipun keskuskuvion kanssa muistuttaa Jääkäripataljoona 27:n kunniakkaasta tiestä Lockstedter Lagerista Kuurinmaalle ja edelleen Vaasaan. Vihittävän lipun yläkulmassa on paikallistunnuksena Kuopion komea vaakuna. Kuopion lippu

JP 27:n puheenjohtaja kenraalimajuri **Jukka Pennanen** lyö toisen naulan. Jääkärisäätiön pj prikaatikenraali **Asko Kilpinen** kuvan reunassa on jo lyönyt ensimmäisen naulan ja **Ossi Salonen** auttaa ja valvoo toimitusta.

on Kuopion osaston jäsenten ja lipun valmistajan Taitolipun heraldikon **Harri Rantasen** käsialaa.

Kenraali Pennanen antoi Kuopion osastolle erityistehtävän varmistaa, että sen uusi lippu liehuu ensi kesäkuun 4. päivänä Pieksämäellä Itä-Suomen sotilasläänin lippujuhlan päivän paraatissa.

Kuopion osaston puheenjohtaja **Seppo Rähkä** kiitti lipun hankintaa tukeneita. Kaikille 27:lle naulan kiinnittäjille lahjoitettiin muistoksi ”kevyt” lipun standardi.

Lipun vihki sotilaspastori **Seppo Laitanen**. Runebergin runossa on sanottu: ”Lipun vieressä on vaaral-

lista, mutta myös kunniakasta.” Tämä sopii hyvin lippuun, joka kantaa Jääkäripataljoona 27 perinteitä. Yhdistyksen ja sen osastojen historia juontaa päiviin, jolloin oman asian merkiksi tunnus ei voinut vapaasti liehua ja vaara seurasi mukana melkein jokaisella askeleella.

Tilaisuuden lopuksi palkittiin kaksi JP 27:n Perinneyhdistyksen Kuopion osaston ansioitunutta jäsentä **Lauri Partanen** ja **Markku Koivula** Perinneyhdistyksen hopeisella ansiomerkillä.

Teksti: Risto Pehkonen
Kuva: Kalervo Kumpulainen

JÄÄKÄRIPATSAS MYNNISSÄ

Jääkärikansliassa saatavilla taas mustia metallisia jääkäri-pienoispatsaita hintaan 300 euroa. Sponsoreille tarkoitetuista numeroituista vihreistä patsaista tulee sopia kanslian kanssa puhelimitse tai sähköpostilla.

TUNNISTATKO TÄMÄN? 4/11

■ Kuka mahtaa olla tämä eteerisen näköinen viiksekäs nuori lääkintäluutnantti. Kuva on otettu Helsingissä Atelier Pari ????. Kuvaamon nimen loppu on ilmeisesti Paris. Atelier Paris oli ateljeekuvaaja Tyyne Savian omistama valokuvaamo, joka aloitti toimintansa Unioninkatu 19:ssä vuonna 1918.

Jos tiedät jotain kuvan henkilöstä, ilmoita siitä Paroleen jukka.knuutti@gmail.com tai 040 7532751.

Kuvassa puheenjohtaja Alpo Vehanen ja Pertti Ramstedt sekä selin kameraan rouva Arja Vehanen.

Satakunnan Ostrobotnia-ilta

■ Satakunnan Osasto on perinteisesti viettänyt 20.11.1914 muistoksi Ostrobotnia-iltia perjantaina, joka osuu lähimmäksi ko. päivää. Tänä vuonna tapahtuma oli tavallista juhlavampi, koska Jääkärisäätiön puheenjohtaja, prikaatikenraali Asko Kilpinen Oili-rouvineen kunniottivat läsnäolollaan tilaisuutta. Samalla jaettiin toimintaamme tukeneille taivoille 13 Jääkäripatsasta, seitsemän sponsori- ja kuusi ns. mustaa versiota. Näiden myynnissä ovat kunnostautuneet jäsenemme Pertti Ramstedt ja Paavo Peltola, joille suuri kiitos.

LÄHDE MUKAAN!

Satakunnan osaston järjestämälle matkalle **Hohenlockstedtiin** 24.2 – 27.2. 2012. Ohjelmassa mm. osallistuminen **Finnentag**-päivän juhllisuuksiin ym.

Lähemmät tiedot ja ilmoittautuminen: **Paavo Peltola** puh 050 336 3981

Matkan vastuullinen järjestäjä **Matka-Vekka oy**

Paikkoja rajoitetusti jäljellä!

Lapin Jääkäripataljoonan on ollut jo yli puolet 90-vuosises-ta elinkaarestaan Sodankylässä. Kuvan varusmiehet ovat 1960-luvulta.

Lapin Jääkäripataljoonan historia DVD:nä

■ Lapin Jääkäripataljoonan, itsenäisen Suomen puolustusvoimien vanhimman katkeamattoman elinkaaren omaavasta joukko-osastosta on valmistunut DVD. Nykyisen Jääkäriprikaatin joukkoyksikön elinkaari ulottuu katkeamattomana jo 19.09.1918 perustettuun Terijoen Rajavartiopataljoonaan ja siitä edelleen Käkisalmen Läänin Rykmentin 1 pataljoonaan.

DVD:n kertomus alkaa Polkupyöräpataljoona 1:stä Kellomäeltä ja siirtyy sitten Terijoelle. Yksikön nimeksi tuli Jääkäripataljoona 1 vuonna 1936, minkä nimisenä se osallistui talvi- ja jatkosotaan Lappeenrannasta jatkosodan Pataljoonan sotatie vei Ilomantsin kautta Lapin sotaan Tornioon. Sodan pää-

tyttyä pataljoonan siirtyi 8.8.1945 Vaasaan. Yksikön nimi muuttui Pohjanmaan Jääkäripataljoonaksi 1957.

Pataljoona lähti Vaasasta 2.8.1964 pitkälle pyörämarssille pohjoiseen kohti Sodankylää, missä siitä tuli Lapin oma joukko-osasto, Lapin Jääkäripataljoona.

Jääkäriprikaati perustettiin 1979 ja Lapin Jääkäripataljoonasta tuli sen joukkoyksikkö.

Elokuvan on ohjannut ja käsikirjoittanut everstiluutnantti evp. Juha Myyryläinen. Hän toimi pataljoonan komentajana 1993–96.

43 minuutin pituisen DVD:n voi tilata sähköpostilla sihteeri@jprkilta.fi tai nettikaupasta www.seitasaatio.fi/nettikauppa.

Kauhavan lukiolaiset jääkärien saappaissa

■ Kauhavan lukiolaiset ovat valmistaneet näytelmän Jääkärit, joka kuuluu lukion 90-vuotisjuhlallisuuksiin. Näytelmä perustuu jääkäriväepeli Juho Kustaa Mattilan (1893–1957) kertomukseen.

37 nuorta astuu näyttämölle draamaattisen *Finlandian* alkusoiton aikana. Näyttämön taustalla E. Iston maalauksesta (*Hyökkäys*) tehty fresko lennähtää auki, ja kohta *Täällä Pohjantähden alla* -laulu täyttää salin. Tuosta alkutilanteesta lähtee purkautumaan ensimmäinen kohtaus. Martti on lähtemässä kotoa: *”Venäjän passi. Mutta vielä tulee aika, jolloin tämä on Suomen passi!”* Martti ja hänen lapsuudenystävänsä Kalpa lähtevät kotoa tarkoituksenaan hiihtää Pohjanlahden poikki Ruotsiin.

Näytelmä keskittyy kahteen tapahtumaympäristöön: toisaalla jääkäreiden kouluttamis- ja taistelutilanteisiin, toisaalla kahvila Kultaiseen ankkuriin, jossa vallitsee hilpeä tunnelma ja jonne on tullut mm. paroni von Lichtensteinin suojatti, pakolaistyttö Sabina. Heti ensisilmäyksellä Sabinan ja Martin välille syttyy rakkaus.

Kahvilassa jännitteen luo mustasukkaisuusdraama, ja lisäksi siellä paljastuu vakoiluverkko, johon kahvilanpitäjä Sonjakin on vaarassa kietoutua. Lichtensteinin lavastaa Martin syylliseksi mutta pelaa kuitenkin korttinsa huonosti – ja niin paroni vangitaan.

Kauhavan lukion pojat vasemmalta: Rami Vainiokangas, Roope Hautamäki, Joakim Niemi, Sami Visti, Valtteri Kamppila, Sauli Kangas ja Henri Palomäki.

Jääkärikorpraali Martti (Henri Palomäki) ja liiviläinen pakolaistyttö Sabina (Henna Kari).

Korpraali Martin ja Sabinan tarina päättyy yhtä onnellisesti kuin idean antaneen Sam Sihvon laulunäytelmänkin. Isänmaa odottaa poikiaan, joten jääkärit palaavat takaisin Suomeen ja saapuvat Vaasan satamaan. Jääkärit marssivat salin takaa näyttämölle jääkärilippua kantaen ja *Jääkärimarssia* laulaen. *”Eteen – vie!”* Suomi-neito kantaa jääkärilipun viereen Suomen lipun. Taustalla seisovat muut 30 esiintyjää. Näytelmän loppuseremonian taustalla soi *Finlandian* finaali. Loppukohtaus ennakoii Suomen irrottautumista Venäjän valan alta.

Lipputulosten avulla Hohenlockstedtiin

Näytelmän dialogeissa on tarkoituksellisia kirjallisia viittauksia mm. *Vänrikki Stoolin tarinoihin*, *Seitsemään veljekseen* – jääkäreitäkin on seitsemän – sekä *Tuntemattomaan sotilaaseen*. Marssitauolla vänrikki Kalpa laulaa herkästi Sotilaspojan. Raskaan marssin kestäessä pojat vitseivät Sonnimäelle ja Hiidenkivelle karkaamisesta, ja nälkäisinä he heittävät huulta herrojen tarkkaan laskeamista kaloreista. Perinne jatkuu.

Näytelmään iloa ja väriä tuovat 13 tytön tanssit. Tytöt tanssivat jopa jääkäreiden uniin, kun nämä pitkään marssittuaan saavat viimein nukahdtaa. Tunnelmaa korostavien yksin-

laulujen lisäksi näytelmässä kuullaan marsseja, jotka niin ikään siirtävät marssilauluperinnettä nykynuorille.

Koko puolentoista tunnin kokonaisuus on tehty koulutyön ohessa syksyn kuluessa kahden äidinkielen soveltavan kurssin ja yhden tanssikurssin aikana.

Näytelmän ovat käsikirjoittaneet ja ohjanneet äidinkielen lehtori Irma Nieminen ja apulaisrehtori Olli Nieminen. Tanssit on suunnitellut ja ohjannut tanssinopettaja Minja Rantala. Jääkärien puvut on teetetty alkuperäismallin mukaan, ja Korttesjärven Jääkärimuseosta ne on luovuttanut käyttöön museointendentti Hanna Rieck-Takala.

Lukiolaiset järjestivät 4.12. yhdessä Kauhavan Reserviläiset ry:n kanssa itsenäisyyden juhlan, jossa näytelmä esitettiin eversti evp Antero Maunulan alustuksen jälkeen. Projektin opetus suunnitelmaan kuuluu myös huhtikuussa toteutettava Hohenlockstedtin matka. Matkakassaa kartutetaan useilla yleisöesityksillä. Näytelmä on herättänyt suurta huomiota alueen lehdistössä ja erityistä kiinnostusta myös nuorissa katsojissa. Nuoret jääkärit sykkähdyttävät marssiessaan ja laulaessaan aidoissa jääkäripuvuissaan

Irma Nieminen
Kuvat Jari Kankaanpää

Helsinki-Uusimaan osaston puheenjohtaja Arno Hakkarainen kiittää Sampo Ahtoa loistavasta esitelmästä ja luovuttaa vihreälle kivialustalle kiinnitetyn ”verestänne versoivaa vapaus”-mitalin.

1940-41 oli välirauha myös Moskovalle

■ Vuoden 1940–41 rauha oli välirauha myös Moskovalle. Neuvostoliiton tarkoitus oli talvisodassa vallata Suomi. Mutta homma jäi kesken, ja Moskovan piti tehdä rauha, kun suurstrateginen tilanne muuttui, sanoi eversti Sampo Ahto esitelmässään *Neuvostoliitto ja välirauha* Helsinki-Uusimaan osastossa.

Englannin ja Ranskan tarjoama apu uhkasi viedä Neuvostoliiton sotaan niitä vastaan eli samalle puolelle Hitlerin Saksan kanssa.

Arno Hakkarainen jatkaa Helsinki-Uusimaan johdossa

■ Arno Hakkarainen jatkaa Helsinki-Uusimaan osaston johdossa. Samoin jatkaa varapuheenjohtajana Pekka Rautalahti. Johtokunnan muut jäsenet ovat Markus Anaja, Jyrki Berner, Mikko Leppänen, Henrik Lagus, Jukka Mustola ja Eija Paananen. Jukka Mustola on uusi jäsen. Parolen päätoimittaja Jukka Knuuti on johtokunnan asiantuntijajäsen.

Molotov kävi Berliinissä marraskuussa 1940 ja sanoi Hitlerille Neuvostoliiton aikovan miehittää Suomen. Hitlerin vastaus ”Saksa ei toivo sotaa Itämeren piirissä” pelasti Suomen miehitykseltä. Molotov saattoi havaita, että Suomi oli käytännössä siirtymässä Neuvostoliiton etupiiristä Saksan etupiiriin.

Suomessa puhuttiin välirauhasta, koska ei uskottu talvisodan rajojen jäävän lopulliseksi. Kun eri puolilla Eurooppaa sota jatkui, uskottiin että jo oikeudenmukaisuuden vuoksi talvisodan pakkorauhan vääryys korjataan, sanoi Ahto.

Parole julkaisee Ahdon esitelmän tuonnempana kokonaisuudessaan.

Pohjois-Pohjanmaan jääkärihautakirja

■ Parolen numero 3/2011 esitellyn hautakirjan voi hankkia hintaan 25.00 € + postikulut 6.00 €. Osmo Vuokolta. Hänen sähköpostiosoitteensa on osmovu@dnainternet.net.

Kirjallisuutta

Ilmasodan pikkujättiläinen on loistava hakuteos

Heikki Nikunen, Jyrki K. Talvitie, Kalevi Keskinen: *Suomen ilmasodan pikkujättiläinen*. WSOY, Helsinki 2011.

■ Ahkerana kirjoittajana tunnettu ilmavoimien entinen komentaja, kenraaliluutnantti Heikki Nikunen on kirjoittanut ehkä tähän asti tärkeimmän kirjansa. Vaikka talvi- ja jatkosodan ilmasodasta on ilmestynyt kymmenittäin kirjoja, ovat ne lähes poikkeuksetta olleet tarinoita ja kuvauksia ilmasotatoimista ja lentämisestä.

Kunnollinen kokonaisuus ilmavoimiemme sodankäynnistä on tähän asti puuttunut. Ainoita tällaisia kirjoja taitavat olla Risto Pajarin *Talvisota Ilmassa* (WSOY 1971) ja *Jatkosota Ilmassa* (WSOY 1981), joista varsinkin edellinen on raskasluokainen ja lähes asiakirjakokoelmaa muistuttava.

Ensi kertaa kuvataan nyt yleisölle suunnatussa julkaisussa systemaattisesti Suomen viime sotein ajan ilmapuolustuksen eri osa-alueita, kuten koulusta, taktiikkaa ja johtojärjestelyjä. Nyt tulee piirrettyä suuri kuva ennen sotia ja sotien aikana vallinneista olosuhteista ja tapahtumista, kun samalla myös yksityiskohdat tulevat kerrottua.

On tainnut olla vain harvojen asianharrastajien tiedossa, että Suomen ilmavoimat omaksui jo 1930-luvulla eversti Richard Lorenzin kehittämän hävittäjätaktiikan, jota nykyään käytetään kaikkialla maailmassa.

Suomen ilmavoimissa oli sotiin ajan se merkittävyys, että niitä ei johtanut lentäjä vaan tykkimies kenraalimajuri Jarl Lundqvist. On aika pahasti sanottu, kun Nikunen toteaa, että Lundqvist oli taitava talous- ja kauppaneuvottelija, mutta strategiset, operatiiviset ja taktiset asiat eivätkä järjestelmien kehittäminen häntä kiinnostaneet. Kokoneiden lentorykmentikomantajien aloitteellisuus ja ammattitaito tuottivat valmiuden tehokkaalle toiminnalle.

Suomalaisen lentosotahistorian harrastajan kirjahyllystä on näihin asti puuttunut sotiamme koskeva hyvä hakuteos. Ilmasodan pikkujättiläinen korjaa nyt tämän puutteen.

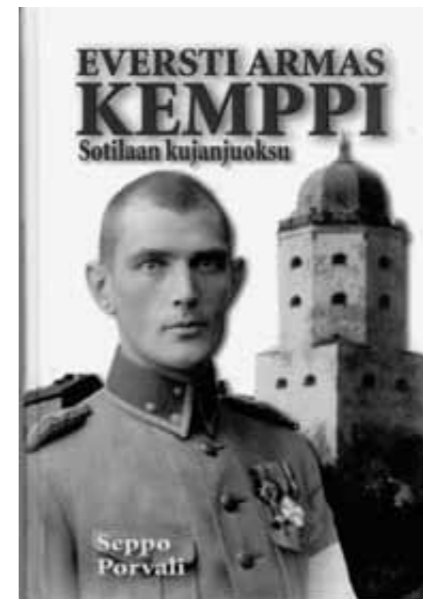
Jukka Knuuti

Kevytelämäkerta eversti Kempistä

Seppo Porvali: *Eversti Armas Kempin, sotilaan kujanjuoksu*. Revontuli, Juva 2011.

■ Jääkärieversti Armas Kempin tunnetaan lähinnä hänen johtamansa Viipurin puolustuksen romahtamisesta 20. kesäkuuta 1944. Viipurin menetyksestä on keskusteltu paljon viime vuosina. Eeva Tammi on esittänyt käsityksen, ettei kaupunkia ollut tarkoitukseen puolustaa. Näin olisi päätetty muutaman kenraalin kesken. Asiaa ei kuitenkaan pantu paperille, koska Mannerheim halusi ehdottomasti pitää kiinni Suomen toiseksi suurimmasta kaupungista.

Porvali ei ota kirjassa kantaa Tammen väitteeseen, mutta toteaa, ettei Kempin ja hänen esikuntapäällikkönsä voineet olla ainoita syyllisiä Viipurin katastrofiin, mihin on help-

po yhtyä. Uutta tietoa Viipurin kohdalta ei kirja sisällä. Kirjoittaja on ansiokkaasti hankkinut tietoa Kempistä ennen sotia ja myös sodan jälkeen. Talvisodan ajalta kirjoittajalla näyttää olleen käytössään jopa Kempin päiväkirja. Hän on ollut yhteydessä Kempin lapsiin ja saanut Eino Polónin pojalta nähdäkseen everstien keskinäistä kirjeenvaihtoa.

Aineksia olisi ollut hyvänkin kirjaan. Nyt on kansien välissä hajanainen ja epätasainen määrä kylläkin hyvin mielenkiintoista materiaalia. Varsin kokenut sotakirjojen kirjoittaja olisi saanut hieman malttaa mielensä ja viipyä pitempään aineistonsa kanssa. Toki kirja on tällaisenakin kovasti lukemisen arvoinen.

Kirjan takakannessa kerrotaan, että Kempin olisi kieltäytynyt kirjoittamasta muistelmia, kun Yrjö Jäntti oli sellaista ehdottanut. Nyt Kempin on kirjansa saanut. Tosin vain hieman kevyen sorttisen.

Jukka Knuuti

”Etulinjassa itään ja länteen” Kouvon sotilashistoriaa 1400–2000

”Etulinjassa itään ja länteen”. *Kouvolan seudun sotilashistoria 1400-luvulta 2000-luvulle*. Pentti Airio ja

Sakari Viinikainen. n. 250 sivua. Julkaisija Helsingin yliopisto, Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia Kouvola, Porvoo 2011, ISBN 978-952-10-7155-3.

Kirja julkaistaan 11.11.2011 kello 11 (I maailmansodan päättymisajan kohta lähes sata vuotta sitten)

■ Esipuheessa kenraalimajuri Jukka Pennanen selvittää teoksen syntyyn vaikuttaneista asioista. Useista henkilöistä valikoituivat kirjoittajiksi sotatieteiden tohtori, prikaatikenraali Pentti Airio ja opetusneuvos Sakari Viinikainen, joiden Kymenlaakson paikallistuntemus on vertaansa vailla.

Teos on todella mahtava tietopaketti, jonka olisi toivonut ilmestyvän jo aikaisemmin! Varsinkin paikkakunnan nimistöä ja henkilöitä tunteville teoksessa aukeaa historian vaikutus nykypäivän tapahtumiin kymenlaaksoalaisille. Teos olisi mitä mainion oppikirja historian ja yhteiskuntaopin tunneille kaikissa koulumuodoissa – jopa korkeakouluissa. Vaikka teos on sotilashistoriaa, sen ohessa kerrotaan tavallisten ihmisten elämään vaikuttaneista ja vaikuttavista asioista.

Kymijoki on valtavirta, jonka ympärille Suomen historia paljolti kiteytyy. Joki on ollut rajajoki valtakuntien, kuntien ja seurakuntien välissä. Se on joki, mikä on sekä erottanut että yhdistänyt ja antanut

Kirjallisuutta

työtä vuosisatojen ajan kymenlaaksolaisille. Joki on sekä rajoittanut että helpottanut kulkemista ja yhteiskysien pitämistä.

Rautatie on osaltaan vaikuttanut ainakin pohjoiskymenlaaksolaisten elämään. Rautatien turvaksi on rakennettu varuskuntia ja puolustuslaitteita. Niiden rakentaminen on työllistänyt paikkakuntien asukkaita ja leventänyt leipää. Varuskuntia on Kymenlaaksossa ollut vuosisatojen ajan ja täällä on totuttu sotilaisiin. Kymenlaakso on sotilaallisesti merkittäväällä paikalla koko Suomea ajatellen.

Etulinjassa itään ja länteen tempaa lukijan mukaansa elävän kerroman ja lukuisten – kolmisen sataa – ennen julkaisemattomien kuvien saattamana. Kirjassa on satapäinen henkilönimistö. Toivottavasti kirjasta otetaan tarpeeksi suuri painos, että jokaiselle paikkakunnan elämästä kiinnostuneelle riittäisi omansa.

N. 250 sivua, sidottu, kolmisen sataa valokuvaa. Julkaisija Helsingin yliopisto, Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia, Kouvola. ISBN 978-952-10-7155-3. Painopaikka: Bookwell Oy, Porvoo 2011. Kirjan voi ostaa kirjakaupasta ja mm. taidemuseo Poikilosta (Kouvola-talo, KOUVOLA, Varuskuntakatu 11).

Paavo Mikkonen
paavo.mikkonen@pp.inet.fi

Ritarikenraali

Mika Kulju: *Kenraalin viisi sotaa. Hjalmar Siilasvuon elämäkerta.* Gummerus 2011. 251 s.

■■■ Jääkärikenraaliluutnantti Hjalmar Siilasvuo (1892–1947) tuli tunnetuksi talvisodassa Suomussalmen taisteluiden jälkeen. Siilasvuon johtama divisioona esti Neuvostoliiton hyökkäyksen Suomussalmen kohdalla. Jatkosodassa Siilasvuo johti armeijakuntaa Pohjois-Suomessa ja Kannaksella, oltuaan näiden välillä toisarvoisina pitämässään tar-

kastajatehtävissä Helsingissä. Lapin sodassa Siilasvuon johtaman III armeijakunnan tehtävänä oli ajaa saksalaiset pois Suomesta.

Komentaessaan Siilasvuo ohitti divisioonan- ja armeijakunnankomentajana alaisensa rykmentinkomentajat tarvittaessa. Myös ylöspäin välit olivat huonot. Siilasvuo halusi suorittaa annetut tehtävät omalla tavallaan. Hän ei ajoittain voinut edes puhelimessa puhua Pohjois-Suomen ryhmän komentajan, kenraali Tuompon tai esikuntapäällikkö eversti Viiklan kanssa, vaan antoi tehtävän omalle esikuntapäällikölleen. Siilasvuo ei kumartanut myöskään huonoiksi talvisotijoiksi osoittautuneita saksalaisia. Tämä johti komennukseen Helsinkiin toimistotehtäviin. Tausalla olivat Siilasvuon omat poliittiset näkemykset. Poliittisesti hän oli demokraatti ja olisi toisessa tilanteessa ehkä ollut suuntautunut länsivaltoihin päin.

Kulju mainitsee, ettei Siilasvuo kuulunut Mannerheimin suosikkijärjestelmään. Hän kuitenkin sai merkittäviä komentajatehtäviä kaikissa kolmessa sodassa. Lisäksi hän sai kaksi kenraaliylennystä sotavuosina. Mannerheim-ristinkin Siilasvuo sai koko sotavuosien ansioista, tosin viimeisten joukossa (183/191), joten ei Siilasvuo ollut missään syrjityssä asemassa. Jälkikäteen katsottuna asia oli paremminkin päinvastoin.

Kuljun kirja ei pitkistä lähdeluettelostaan huolimatta ole varsinaisen tutkimus. Lähdeviitteetkin puuttuvat kokonaan. Tekstissä on paljon suoria lainauksia muiden teoksista. Se ei kuitenkaan haittaa tämänkaltaisesa henkilökuvassa. Kirjoittajalla on varsin kriittinen ote kirjan päähenkilöön. Hjalmar Siilasvuon ongelmat eivät johtuneet pelkästään häneen kohdistuneesta kateudesta. Hän oli kaikkesta sotasankaruudestaan huolimatta turhamainen ja kiitoksenkipeä. Esimerkiksi Suomussalmen taisteluista kirjoittaessaan hän ”unohi” kokonaan taisteluihin erillisenä osallistuneen Ryhmä Suden osuuden, vaikka silläkin oli oma merkittävä osuutensa Suomen kannalta loistavassa lopputuloksessa.

Pasi Pulju

Monenlaisia kenraaleita

Gustav Hägglund – Pasi Jaakkonen – Matti Simula: *Värikkäät kenraalit. Sankaritekoja ja skandaaleja.* Otava 2011. 384 s.

■■■ Kenraali Gustav Hägglundin johdolla on syntynyt teos *Värikkäät kenraalit*. Hägglund ja kumppanit kertovat teoksessa 15 kenraalista. Käsitellyt kenraalit on valinnut nimenomaan Hägglund. Mukana on Hägglundin sukulaisia: isä (Hägglund) ja tädin mies (Vihma) sekä

PAROLE netissä

■ Nyt voit lukea Parolen myöskin netissä. Se löytyy osoitteesta

<http://www.jp27.fi>,

Jääkäripataljoona 27:n perinneyhdistys Helsinki-Uusimaan osaston ylläpitämän kotisivun kohdan AJANKOHTAISTA alla on linkit PDF-formaatissa ladattavien lehtien numeroihin.

useita aiempia puolustusvoimien komentajia (Wilkama, Sihvo, Heinrichs, Lundqvist, Keinonen ja Sutela). Lisäksi Hägglund on valinnut mukaan täyden kenraalin arvon saaneita, jotka eivät ole toimineet puolustusvoimien komentajina (Talvela, Nenonen, Ensio Siilasvuo, Pajunen ja Ehrnrooth). Edellä mainittujen lisäksi henkilökuvan saavat K.M. Wallenius ja K.L. Oesch. Lähes kaikista käsitellyistä kenraaleista on ilmestynyt joko elämäkerta tai muistelmät, joita Hägglund usein siteeraa, joten mitään erityisen uutta ei tämä kirja anna, ainakaan sotilaselämäkertoja lukeneille.

Korostetussa asemassa ovat tässä kirjassa jääkärit, kahdeksalla henkilökuvalla sekä puolustusvoimien komentajat että Mannerheim-ristin ritarit kuudella, jotka osin menevät päällekkäin. Hägglund kertoo lyhyissä elämäkertoissa kenraaleista oman näkemyksensä.

Jonkun mielestä voi kenraali Hägglundin oma näkemys olla itsessään tärkeä, kirjoittaahan hän itsekin kenraalina ammattiveljistään. Kenraaliksi pääsi ja pääsee edelleen ainoastaan ammattikuntan-

sa parhaimmisto. Vaikka kirjalla on muitakin kirjoittajia, teos on juuri Hägglundin tuotos. Mikään yllätys ei ole, ettei Woldemar Hägglundista ja Einar Vihmasta löydy juuri kriittistä sanaa. Kriitikkiä ei löydy myöskään ystävistä; Ensio Siilasvuosta, Adolf Ehrnroothista tai Aimo Pajusesta, jonka henkilökuvaa on kuitenkin yksi kirjan parhaista, vaikka kyseessä on rauhan ajan virastoken-

raali. Vielä 1980-luvulla uudistajana ylistetyn Keinosen maine puolustusvoimien komentajana on tasaisesti laskenut viime vuosina. Nyt häntä luonnehditaan jo surkeaksi komentajaksi, tosin tarkasti perustellen. Aiemminhan vastaavaa on puhuttu vain sotavuosien jälkeen sivuraiteelta toistamiseen huipulle nousseesta Aarne Sihvosta ja neuvostomyönteisyydestä arvostellusta Jarl Lundqvistista.

Jokainen käsitelty kenraali on ainutkertainen persoona. Tähän kirjaan ei kuitenkaan, alaotsakkeesta huolimatta, ole löytynyt mitään uusia skandaaleita. Kellarijupakat, presidentinkyyditykset ja biologiseksi isäksi ryhtyminen tulevan kenraalin puolesta ovat elämäkerrat lukeneiden tiedossa. Värikkäitä persoonia riittää itsenäisen Suomen kaikkiaan yli 350 kenraalin joukosta. Tuskin tässä olivat 15 mielenkiintoisinta. En pitäisi ihmeenä, vaikka jatkoa seuraisi.

Pasi Pulju

JÄÄKÄRIPATALJOONA 27:N PERINNEYHDISTYKSEN ALAOSASTOJEN YHTEYSTIEDOT

Osasto	Nimi	Gsm	Sähköposti
Helsinki-Uusimaa	Hakkarainen Arno	050 383 5486	arno.hakkarainen@tieturi.fi
Kuopio	Seppo Räihä	040 591 4611	seppo.raiha2@pp.inet.fi
Lappi	Kaisa Liljeberg-Thronicke	040 861 5442	kaisa.liljeberg-thronicke@rovaniemi.fi
Oulu	Pertti Puonti		pertti.puonti@gmail.com
Pirkanmaa	Pekka Virtanen		pekka.virtanen@ppg.inet.fi
Satakunta	Alpo Vehanen	0400 593 727	alpo.vehanen@dnainternet.net
Varsinais-Suomi	Osmo Suominen	0400 908 314	ojs@luukku.com
Vaasa	Martti Ehrnrooth	0500 663 939	martti.ehrnrooth@veo.fi
Länsi-Pohja	Pentti Hiukka	040 593 9082	pentti.hiukka@pp2.inet.fi
Kymenlaakso	Paavo Mikkonen	044 550 9375	paavo.mikkonen@pp.inet.fi
Kainuu	Jouko Ollanketo	040 773 7763	
Kanta-Häme	Pertti Kiviniemi	0400 846 956	pertti.kiviniemi@armas.fi
Keski-Suomi	Martti Porvali	050 590 1051	porvalit@gmail.com
Etelä-Pohjanmaa	Juhani Passi	050 322 3469	juhani.passi@netikka.fi
Etelä-Karjala	Antti Lankinen	040 820 5620	antti.lankinen@pp4.inet.fi
Päijät-Häme	Ari-Ilmari Lisakkala	0500 761 676	a-i.iisakkala@phnet.fi

JÄÄKÄRIPATALJOONA 27:N PERINNEYHDISTYKSEN VUOSIKOKOUKSEEN, joka pidetään lauantaina 18. helmikuuta 2012 alkaen kello 14:00 Satakunnan Lennoston auditoriossa Tampere-Pirkkalan lentoaseman tuntumassa, osoitteessa Varuskunnantie 274.

Kokouksessa käsitellään sääntöjen 6 §:n mukaiset asiat. Muut jäsenten käsiteltäviksi haluamat asiat tulee esittää yhdistyksen hallitukselle kirjallisesti 4. helmikuuta 2012 mennessä.

Kokouspäivän ohjelma

11:30 alkaen kokoontuminen Satakunnan Lennostoon Varuskunnan ruokalassa mahdollisuus lounaaseen omalla kustannuksella.
13:00 Satakunnan Lennoston esittely auditoriossa
14:00 vuosikokous auditoriossa
Kokouksen jälkeen yhdistys tarjoaa kahvit sotilaskodissa.

Sekä vuosikokouksessa että illallisella tumma puku tai paraatipuku sekä kunniamerkit.

17:00–juhlaillallinen Tampereen Suomalaisella Klubilla,
20:00 osoitteessa Puutarhakatu 13.

Kuljetusapua tarvitseville järjestetään kyyti Tampereen rautatieasemalta Pirkkalaan Satakunnan Lennostoon samoin kuin Tampereen Suomalaiselle Klubille. Juhlaillallispaikan läheisyydessä on pysäköintimahdollisuus.

Ilmoittautumiset vuosikokoukseen ja ilmoitus kuljetustarpeesta Jääkärikansliaan torstaihin 2. helmikuuta mennessä (sähköpostilla jaakarikanslia@kolumbus.fi sekä puhelimella 050 377 8845 tai 09 135 1009). Varuskunta-alueelle pääsyn edellytyksenä on ennakoilmoitus.

Samoin sitovat ilmoittautumiset juhlaillalliselle 2. helmikuuta 2012 mennessä. Illallisen hinta on 46 euroa henkilöä, joka maksetaan ilmoittautumisen yhteydessä JP27:n Perinneyhdistyksen Pirkanmaan osaston tilille Nordea FI39 1147 5000 4069 84. Samalla ilmoitettava ruokavaliota koskevista toivomuksista. Illallista koskeviin tiedusteluihin vastaa Pekka Virtanen (puhelin 040 721 0425, sähköposti pekka.virtanen@ppg.inet.fi).

Mahdollisen yöpymisen Tampereella kukin hoitaa itse.

TERVETULOA!

FÖRENINGEN JÄGARBATALJON 27:S TRADITIONER håller sitt årsmöte den 18 februari 2012 klockan 14.00 i Satakunta flygflottiljs auditorium i närheten av flygplatsen i Pirkkala, adressen är Varuskunnantie 274.

Under mötet behandlas de ärenden som föreskrivs i § 6 i stadgarna. Medlemmar som önskar behandla övriga ärenden bör lägga fram dem för föreningens styrelse före den 4 februari 2012.

Mötesprogram

11.30 Samling i Satakunta flygflottilj.
Möjlighet till lunch i garnisonens matsal på egen bekostnad.
13.00 Presentation av Satakunta flygflottilj i auditoriet
14.00 Årsmöte i auditoriet
Efter mötet bjuder föreningen på kaffe i soldathemmet.

Såväl under årsmötet som under middagen bärs mörk kostym eller paraduniform med förtjänstecken.

17.00– Supé på Suomalainen Klubi i Tammerfors,
20.00 Puutarhakatu 13.

Transport ordnas vid behov från järnvägsstationen i Tammerfors till flygflottiljen samt därifrån till Suomalainen Klubi. Det finns parkeringsplatser i närheten av Suomalainen Klubi.

Anmälningar till årsmötet görs senast den 2 februari till Jägarkansliet antingen per epost jaakarikanslia@kolumbus.fi eller per telefon 050 3778845 / 09 1351009. Samtidigt bör man anmäla om man behöver transport i Tammerfors. Förhandsanmälningen är nödvändig för att man skall kunna komma in på garnisonsområdet.

Också bindande anmälningar till supén bör göras före den 2 februari 2012. Supén kostar 46 euro per person och betalas i samband med anmälan till Föreningen för Jägarbataljon 27:s traditioners avdelning i Birkaland på konto Nordea FI39 1147 5000 4069 84. Samtidigt bör man meddela om eventuella specialdieter. På frågor beträffande supén svarar Pekka Virtanen per telefon 040 721 0425, epost pekka.virtanen@ppg.inet.fi

Eventuell övernattning i Tammerfors sköter var och en själv.

VÄLKOMMEN!

OSASTOT TOIMIVAT

HELSINKI-UUSIMAAN OSASTO

■ Helsinki-Uusimaa -osaston vuosikokous pidetään torstaina 26.1.2012 klo 16:30 alkaen Helsingin Musiikkitalossa. Kokouksen asialistalla sääntöjen määräämät asiat. Ennen kokousta kuulemme musiikkitalon edustajalta ajankohtaiset kuulumiset ja teemme kierroksen Musiikkitalossa.

Kahvitarjoilun vuoksi pyydetään ilmoittautumiset ennakkoon:

Arno Hakkarainen, GSM 050 383 5486 tai sähköpostitse arno.hakkarainen@gmail.com

Tervetuloa!

Helsinki-Uusimaa osaston johtokunta

JÄÄKÄRIKERHO

■ Tutkija **Jarkko Kemppi** kertoo uudesta kirjastaan ”Isänmaan puolesta, jääkäri liikkeen ja jääkäreiden historia” maanantaina 19. maaliskuuta auditoriossa (ent. suojeluskuntien talo) osoitteessa Töölöntorinkatu 2B.

Osasto tarjoaa kahvit, minkä vuoksi toivotaan ilmoittautumista etukäteen Arno Hakkaraiselle 050 3835 486 tai arno.hakkarainen@gmail.com

Tilaisuudessa voi ostaa kirjan kirjakauppahintaa edullisemmin. Ilmoita myös, jos haluat ostaa kirjan.

KESKI-SUOMEN OSASTO

Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistys ry:n

KESKI-SUOMEN OSASTON

vuosikokous (syyskokous 2011 ja kevätkokous 2012) pidetään tammisunnuntaina 29.1.2012 kello 11.00 alkaen Jyväskylän seurakunnan keskusseurakuntatalossa osoitteessa Yliopistonkatu 12, Jyväskylä.

Kokouksessa käsitellään sääntöjen syys- ja kevätkokouksen asiat. Toimintasuunnitelma ulotetaan vähintään kahdeksi vuodeksi eteenpäin.

Johtokunta

ETELÄ-POHJANMAAN OSASTO

Jääkäripataljoona 27 perinneyhdistyksen Etelä-Pohjanmaan osaston kevätkokous pidetään keskiviikkona helmikuuna 15 päivänä 2012 klo 18.30 Seinäjoella Suojeluskunta- ja Lotta Svärd-museon alalassa osoitteessa Kauppakatu 17, Seinäjoki.

Esitelmän pitää eversti evp. **Jorma Jokisalo**.

Johtokunta

E-P osaston puolesta Pekka Rantala
040-5294745

PAROLE

Päätoimittaja – Chefredaktör
Jukka Knuuti
040 753 2751
jukka.knuuti@gmail.com

PAROLE 4/2011 ilmestyy joulukuussa 2011. Lehteen tarkoitettun aineiston tulee olla toimituksessa 25.11. mennessä.

4 numeroa vuodessa, 20 €/vsk
4 numerus i året, 20 €/årg

Toimitusneuvosto – Redaktionsråd Asko Kilpinen, Kari J Talvitie, Kari Nummilla

JÄÄKÄRISÄÄTIÖ – JÄGARSTIFTELSEN

Puheenjohtaja – Ordförande
Kilpinen, Asko
Varapuheenjohtaja – Viceordf.
Lahti, Jere
Työvaliokunnan jäsen –
Medlem i arbetstskott
Pennanen, Jukka
Asiamies – Ombudsman
Eklind, Jukka

Jäsenet – Medlemmar
Fagnäs, Peter
Heiskanen, Kari
Hägglund, Gustav
Kuljukkan, Antti
Manninen, Ohto
Puheloinen, Ari
Sihvo Sami

JP 27:n PERINNEYHDISTYS RY– FÖRENINGEN JB 27:s TRADITIONER RF

Hallitus – Styrelse
Puheenjohtaja – Ordförande
Pennanen, Jukka
Varapuheenjohtaja –
Viceordförande
Talvitie, Kari J
Sihteeri –
Sekreterare
Kiiski, Tiina

Jäsenet – Medlemmar
Ehrnrooth, Martti
Liljeberg-Thronicke, Kaisa
Mikkonen, Paavo
Parkkola, Ari
Suominen, Osmo
Valkeajärvi, Jukka

KANSLIA: Auki ma–to 10–14. KANSLI: Öppet må–tors 10–14. Kanslia on suljettuna 15.12.2011–5.1.2012.

Pohjoisranta 20 A – Norra Kajen 20 A
00170 HELSINKI – 00170 HELSINGFORS
Puhelin/telefax 09-1351009 telefon/telefax, gsm 050-377 8845, email: jaakarikanslia@kolumbus.fi
Kansilan puhelimet ovat ”avoinna” kanslian aukioloaikoina. Muulloin niihin voi jättää viestin tai lähettää tekstiviestin.

Uuden jääkärilipun piirtänyt graafikko Antti U. Kuusisto kertoo kirjeessään: ”Lipun piirtäminen digitaaliseen muotoon 1:1 kokoon, eli 124 x 124 cm, vei kymmeniä tunteja. Heraldisen osaamisen ja tiedon käytin seuratakseni tarkasti alkuperäisen lipuntekijän professorinrouva Hahlin kädenjälkeä 95 vuotta sitten. Uudistettava lippu noudattaa tarkasti niin tunnusten kuin värien osalta, nykypäivän tekniikalla valmistettuna, saksalaisen piirustaja-aliupseerin tuomari Wetterhoffin lisäämien aiheiden pohjalta vuonna 1916 piirtämää lippua. Sotamuseon heraldikko Liisa Kontiainen ystävällisellä avustuksella olemme saaneet ensimmäisen lipun tarkat värisävyt selville. Liisa Kontiainen teki suurenmoisen työn etsiessään mm. saumoista värisävyt jo nyt vuosien saatossa haalistuneesta ja haurastuneesta lipusta. Lippuprojekti etenee siis joutuisasti”.

